ඛුද්දකනිකායෙ

ථෙරගාථාපාළි

ධම්මචිචය

පටුන

"ධම්මා සුතා ධාතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා."

(මහා සුඤ්ඤත සුත්තං; මජ්ඣිම නිකායො, උපරිපණ්ණාසකො, සුඤ්ඤත වග්ගො.)

පටුන සංස්කරණය - භික්ඛු ධම්මවිහාරි

(ඡට්ඨ සංගායනා ත්‍රිපිටක වැඩසටහනින් උපුටා සකසන ලදී)

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

ඛුද්දකනිකායෙ

ථෙරගාථාපාළි

නිදානගාථා

සීහානංව නදන්තානං, දාඨීනං ගිරිගබ්භරෙ;
සුණාථ භාවිතත්තානං, ගාථා අත්ථූපනායිකා [අත්තූපනායිකා (සී. ක.)].

යථානාමා යථාගොත්තා, යථාධම්මවිහාරිනො;
යථාධිමුත්තා සප්පඤ්ඤා, විහරිංසු අතන්දිතා.

තත්ථ තත්ථ විපස්සිත්වා, ඵුසිත්වා අච්චුතං පදං;
කතන්තං පච්චවෙක්ඛන්තා, ඉමමත්ථමභාසිසුං.

1. එකකනිපාතො

1. පඨමවග්ගො

1. සුභූතිත්ථෙරගාථා

1.

‘‘ඡන්නා මෙ කුටිකා සුඛා නිවාතා, වස්ස දෙව යථාසුඛං;
චිත්තං මෙ සුසමාහිතං විමුත්තං, ආතාපී විහරාමි වස්ස දෙවා’’ති.

ඉත්ථං සුදං [ඉත්ථං සුමං (ක. අට්ඨ.)] ආයස්මා සුභූතිත්ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

2. මහාකොට්ඨිකත්ථෙරගාථා

2.

‘‘උපසන්තො උපරතො, මන්තභාණී අනුද්ධතො;
ධුනාති පාපකෙ ධම්මෙ, දුමපත්තංව මාලුතො’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො [මහාකොට්ඨිතො (සී. ස්යා.)] ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

3. කඞ්ඛාරෙවතත්ථෙරගාථා

3.

‘‘පඤ්ඤං ඉමං පස්ස තථාගතානං, අග්ගි යථා පජ්ජලිතො නිසීථෙ;
ආලොකදා චක්ඛුදදා භවන්ති, යෙ ආගතානං විනයන්ති කඞ්ඛ’’න්ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා කඞ්ඛාරෙවතො ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

4. පුණ්ණත්ථෙරගාථා

4.

‘‘සම්භිරෙව සමාසෙථ, පණ්ඩිතෙහත්ථදස්සිභි;
අත්ථං මහන්තං ගම්භීරං, දුද්දසං නිපුණං අණුං;
ධීරා සමධිගච්ඡන්ති, අප්පමත්තා විචක්ඛණා’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො [මන්තානිපුත්තො (සයා. ක.)] ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

5. දබ්බත්ථෙරගාථා

5.

‘‘යො දුද්දමියො දමෙන දන්තො, දබ්බො සන්තුසිතො විතිණ්ණකඞ්ඛො;
විජිතාවී අපෙතභෙරවො හි, දබ්බො සො පරිනිබ්බුතො ඨිතත්තො’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා දබ්බො ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

6. සීතවනියත්ථෙරගාථා

6.

‘‘යො සීතවනං උපගා භික්ඛු, එකො සන්තුසිතො සමාහිතත්තො;
විජිතාවී අපෙතලොමහංසො, රක්ඛං කායගතාසතිං ධිතිමා’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා සීතවනියො ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

7. භල්ලියත්ථෙරගාථා

7.

‘‘යොපානුදී මච්චුරාජස්ස සෙනං, නළසෙතුංව සුදුබ්බලං මහොඝො;
විජිතාවී අපෙතභෙරවො හි, දන්තො සො පරිනිබ්බුතො ඨිතත්තො’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා භල්ලියො ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

8. වීරත්ථෙරගාථා

8.

‘‘යො දුද්දමියො දමෙන දන්තො, වීරො සන්තුසිතො විතිණ්ණකඞ්ඛො;
විජිතාවී අපෙතලොමහංසො, වීරො සො පරිනිබ්බුතො ඨිතත්තො’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා වීරො ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

9. පිලින්දවච්ඡත්ථෙරගාථා

9.

‘‘ස්වාගතං න දුරාගතං [නාපගතං (සී. ස්‍යා.)], නයිදං දුමන්තිතං මම;
සංවිභත්තෙසු ධම්මෙසු, යං සෙට්ඨං තදුපාගමි’’න්ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා පිලින්දවච්ඡො [පිලින්දිවච්ඡො (සී.)] ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

10. පුණ්ණමාසත්ථෙරගාථා

10.

‘‘විහරි අපෙක්ඛං ඉධ වා හුරං වා, යො වෙදගූ සමිතො යතත්තො;
සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනූපලිත්තො, ලොකස්ස ජඤ්ඤා උදයබ්බයඤ්ච’’ා’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා පුණ්ණමාසො ථෙරො ගාථං අභාසිත්ථාති.

වග්ගො පඨමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

සුභූති කොට්ඨිකො ථෙරො, කඞ්ඛාරෙවතසම්මතො;
මන්තාණිපුත්තො දබ්බො ච, සීතවනියො ච භල්ලියො;
වීරො පිලින්දවච්ඡො ච, පුණ්ණමාසො තමොනුදොති.

2. දුතියවග්ගො

1. චූළවච්ඡත්ථෙරගාථා

11.

‘‘පාමොජ්ජබහුලො භික්ඛු, ධම්මෙ බුද්ධප්පවෙදිතෙ;
අධිගච්ඡෙ පදං සන්තං, සඞ්ඛාරූපසමං සුඛ’’න්ති.

… චූළවච්ඡො [චූලගවච්ඡො (සී.)] ථෙරො….

2. මහාවච්ඡත්ථෙරගාථා

12.

‘‘පඤ්ඤාබලී සීලවතූපපන්නො, සමාහිතො ඣානරතො සතීමා;
යදත්ථියං භොජනං භුඤ්ජමානො, කඞ්ඛෙථ කාලං ඉධ වීතරාගො’’ති.

… මහාවච්ඡො [මහාගවච්ඡො (සී.)] ථෙරො….

3. වනවච්ඡත්ථෙරගාථා

13.

‘‘නීලබ්භවණ්ණා රුචිරා, සීතවාරී සුචින්ධරා;
ඉන්දගොපකසඤ්ඡන්නා, තෙ සෙලා රමයන්ති ම’’න්ති.

… වනවච්ඡො ථෙරො….

4. සිවකසාමණෙරගාථා

14.

‘‘උපජ්ඣායො මං අවච, ඉතො ගච්ඡාම සීවක;
ගාමෙ මෙ වසති කායො, අරඤ්ඤං මෙ ගතො මනො;
සෙමානකොපි ගච්ඡාමි, නත්ථි සඞ්ගො විජානත’’න්ති.

… සිවකො සාමණෙරො….

5. කුණ්ඩධානත්ථෙරගාථා

15.

‘‘පඤ්ච ඡින්දෙ පඤ්ච ජහෙ, පඤ්ච චුත්තරි භාවයෙ;
පඤ්චසඞ්ගාතිගො භික්ඛු, ඔඝතිණ්ණොති වුච්චතී’’ති.

… කුණ්ඩධානො ථෙරො….

6. බෙලට්ඨසීසත්ථෙරගාථා

16.

‘‘යථාපි භද්දො ආජඤ්ඤො, නඞ්ගලාවත්තනී සිඛී;
ගච්ඡති අප්පකසිරෙන, එවං රත්තින්දිවා මම;
ගච්ඡන්ති අප්පකසිරෙන, සුඛෙ ලද්ධෙ නිරාමිසෙ’’ති.

… බෙලට්ඨසීසො ථෙරො….

7. දාසකත්ථෙරගාථා

17.

‘‘මිද්ධී යදා හොති මහග්ඝසො ච, නිද්දායිතා සම්පරිවත්තසායී;
මහාවරාහොව නිවාපපුට්ඨො, පුනප්පුනං ගබ්භමුපෙති මන්දො’’ති.

… දාසකො ථෙරො….

8. සිඞ්ගාලපිතුත්ථෙරගාථා

18.

‘‘අහු බුද්ධස්ස දායාදො, භික්ඛු භෙසකළාවනෙ;
කෙවලං අට්ඨිසඤ්ඤාය, අඵරී පථවිං [පඨවිං (සී. ස්‍යා.)] ඉමං;

මඤ්ඤෙහං කාමරාගං සො, ඛිප්පමෙව පහිස්සතී''ති [පහීයති (සබ්බත්ථ පාළියං)].

… සිඞ්ගාලපිතා [සීගාලපිතා (සී.)] ථෙරො….

9. කුලත්ථෙරගාථා

19.

[ධ. ප. 80, 145 ධම්මපදෙපි] ''උදකං හි නයන්ති නෙත්තිකා, උසුකාරා නමයන්ති [දමයන්ති (ක.)] තෙජනං;
දාරුං නමයන්ති තච්ඡකා, අත්තානං දමයන්ති සුබ්බතා''ති.

… කුලො [කුණ්ඩලො (සී.), කුළො (స్యා. ක.)] ථෙරො….

10. අජිතත්ථෙරගාථා

20.

''මරණෙ මෙ භයං නත්ථි, නිකන්ති නත්ථි ජීවිතෙ;
සන්දෙහං නික්ඛිපිස්සාමි, **සම්පජානො** පටිස්සතො''ති [පතිස්සතොති (සී. ස්‍යා.)].

… අජිතො ථෙරො ….

වග්ගො දුතියො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

චූළවච්ඡො මහාවච්ඡො, වනවච්ඡො ච සීවකො;
කුණ්ඩධානො ච බෙලට්ඨී, දාසකො ච තතොපරි;
සිඞ්ගාලපිතිකො ථෙරො, කුලො ච අජිතො දසාති.

3. තතියවග්ගො

1. නිග්‍රොධත්ථෙරගාථා

21.

''නාහං භයස්ස භායාමි, සත්ථා නො අමතස්ස කොවිදො;
යත්ථ භයං නාවතිට්ඨති, තෙන මග්ගෙන වජන්ති භික්ඛවො''ති.

… නිග්‍රොධො ථෙරො….

2. චිත්තකත්ථෙරගාථා

22.

''නීලා සුගීවා සිඛිනො, මොරා කාරම්භියං [කාරංවියං (සී.), කාරවියං (ස්‍යා.)] අභිනදන්ති;

තෙ සීතවාතකීළිතා [සීතවාතකද්දිතකලිතා (සී.), සීතවාතකලිතා (ස්‍යා.)], සුත්තං ඣායං [ඣානං (ස්‍යා.), ඣායිං (?)] නිබොධෙන්තී''ති.

… චිත්තකො ථෙරො….

3. ගොසාලත්ථෙරගාථා

23.

''අහං ඛො වෙළුගුම්බස්මිං, භුත්වාන මධුපායසං;
පදක්ඛිණං සම්මසන්තො, **ඛන්ධානං උදයබ්බයං;**
සානුං පටිගමිස්සාමි, විවෙකමනුබ්‍රූහය''න්ති.

… ගොසාලො ථෙරො….

4. සුගන්ධත්ථෙරගාථා

24.

''අනුවස්සිකො පබ්බජිතො, **පස්ස ධම්මසුධම්මතං;**
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන''න්ති.

… සුගන්ධො ථෙරො….

5. නන්දියත්ථෙරගාථා

25.

''ඔභාසජාතං ඵලගං, චිත්තං යස්ස අභිණ්හසො;
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ, කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසී''ති.

… නන්දියො ථෙරො….

6. අභයත්ථෙරගාථා

26.

''සුත්වා සුභාසිතං වාචං, බුද්ධස්සාදිච්චබන්ධුනො;
පච්චබ්‍යධිං හි නිපුණං, වාලග්ගං උසුනා යථා''ති.

… අභයො ථෙරො….

7. ලොමසකඞ්ගියත්ථෙරගාථා

27.

''දබ්බං කුසං පොටකිලං, උසීරං මුඤ්ජපබ්බජං;
උරසා පනුදිස්සාමි, විවෙකමනුබ්‍රූහය''න්ති.

… ලොමසකඞ්ගියො ථෙරො….

8. ජම්බුගාමිකපුත්තත්ථෙරගාථා

28.

‘‘කච්චි නො වත්ථපසුතො, කච්චි නො භූසනාරතො;
කච්චි සීලමයං ගන්ධං, කිං ත්වං වායසි [කච්චි සීලමයං ගන්ධං, ත්වං වාසි (සයා.)] නෙතරා පජා’’ති.

… ජම්බුගාමිකපුත්තො ථෙරො….

9. හාරිතත්ථෙරගාථා

29.

‘‘සමුන්නමයමත්තානං, උසුකාරොව තෙජනං;
චිත්තං උජුං කරිත්වාන, අවිජ්ජං භින්ද හාරිතා’’ති.

… හාරිතො ථෙරො….

10. උත්තියත්ථෙරගාථා

30.

‘‘ආබාධෙ මෙ සමුප්පන්නෙ, සති මෙ උදපජ්ජථ;
ආබාධො මෙ සමුප්පන්නො, කාලො මෙ නප්පමජ්ජිතු’’න්ති.

… උත්තියො ථෙරො….

වග්ගො තතියො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

නිග්‍රොධො චිත්තකො ථෙරො, ගොසාලථෙරො සුගන්ධො;
නන්දියො අභයො ථෙරො, ථෙරො ලොමසකඞ්ගියො;
ජම්බුගාමිකපුත්තො ච, හාරිතො උත්තියො ඉසීති.

4. චතුත්ථවග්ගො

1. ගහ්වරතීරියත්ථෙරගාථා

31.

‘‘ඵුට්ඨො ඩංසෙහි මකසෙහි, අරඤ්ඤස්මිං බ්‍රහාවනෙ;
නාගො සංගාමසීසෙව, **සතො තත්‍රාධිවාසයෙ’’**ති.

… ගහ්වරතීරියො ථෙරො….

2. සුප්පියත්ථෙරගාථා

32.

‘‘අජරං ජීරමානෙන, තප්පමානෙන නිබ්බුතිං;

නිමියං [නිම්මිස්සං (සී.), නිරාමිසං (සျා.), නිමිනෙය්‍යං (?)] පරමං සන්තිං, යොගක්ඛෙමං අනුත්තර''න්ති.

... සුප්පියො ථෙරො....

3. සොපාකත්ථෙරගාථා

33.

''යථාපි එකපුත්තස්මිං, පියස්මිං කුසලී සියා;
එවං සබ්බෙසු පාණෙසු, සබ්බත්ථ කුසලො සියා''ති.

... සොපාකො ථෙරො....

4. පොසියත්ථෙරගාථා

34.

''අනාසන්නවරා එතා, නිච්චමෙව විජානතා;
ගාමා අරඤ්ඤමාගම්ම, තතො ගෙහං උපාවිසි [උපාවිසිං (සී.)];
තතො උට්ඨාය පක්කාමි, අනාමන්තෙත්වා [අනාමන්තිය (සී.)] පොසියො''ති.

... පොසියො ථෙරො....

5. සාමඤ්ඤකානිත්ථෙරගාථා

35.

''සුඛං සුඛත්ථො ලභතෙ තදාචරං, කිත්තිඤ්ච පප්පොති යසස්ස වඩ්ඪති;
යො අරියමට්ඨඞ්ගිකමඤ්ජසං උජුං, භාවෙති මග්ගං අමතස්ස පත්තියා''ති.

... සාමඤ්ඤකානිත්ථෙරො....

6. කුමාපුත්තත්ථෙරගාථා

36.

''සාධු සුතං සාධු චරිතකං, සාධු සදා අනිකෙතවිහාරො;
අත්ථපුච්ඡනං පදක්ඛිණකම්මං, එතං සාමඤ්ඤමකිඤ්චනස්සා''ති.

... කුමාපුත්තො ථෙරො....

7. කුමාපුත්තසහායකත්ථෙරගාථා

37.

''නානාජනපදං යන්ති, විචරන්තා අසඤ්ඤතා;
සමාධිඤ්ච විරාධෙන්ති, කිංසු රට්ඨචරියා කරිස්සති;
තස්මා විනෙය්‍ය සාරම්භං, ඣායෙය්‍ය අපුරක්ඛතො''ති.

... කුමාපුත්තත්ථෙරස්ස සහායකො ථෙරො....

8. ගවම්පතිත්ථෙරගාථා

38.

‘‘යො ඉද්ධියා සරභුං අට්ඨපෙසි, සො ගවම්පති අසිතො අනෙජො;
තං සබ්බසඞ්ගාතිගතං මහාමුනිං, දෙවා නමස්සන්ති භවස්ස පාරගු’’න්ති.

... ගවම්පතිත්ථෙරො....

9. තිස්සත්ථෙරගාථා

39.

[සං. නි. 1.21, 97]‘‘සත්තියා විය ඔමට්ඨො, ඩය්හමානොව [ඩය්හමානෙව (සබ්බත්ථ)] මත්ථකෙ;
කාමරාගප්පහානාය, සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙ’’ති.

... තිස්සො ථෙරො....

10. වඩ්ඪමානත්ථෙරගාථා

40.

‘‘සත්තියා විය ඔමට්ඨො, ඩය්හමානොව මත්ථකෙ;
භවරාගප්පහානාය, සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙ’’ති.

... වඩ්ඪමානො ථෙරො....

වග්ගො චතුත්ථො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

ගහ්වරතීරියො සුප්පියො, සොපාකො චෙව පොසියො;
සාමඤ්ඤකානි කුමාපුත්තො, කුමාපුත්තසහායකො;
ගවම්පති තිස්සත්ථෙරො, වඩ්ඪමානො මහායසොති.

5. පඤ්චමවග්ගො

1. සිරිවඩ්ඪත්ථෙරගාථා

41.

‘‘විවරමනුපතන්ති විජ්ජුතා, වෙභාරස්ස ච පණ්ඩවස්ස ච;
නගවිවරගතො ච ඣායති, පුත්තො අප්පටිමස්ස තාදිනො’’ති.

... සිරිවඩ්ඪො ථෙරො....

2. ඛදිරවනියත්ථෙරගාථා

42.

‘‘චාලෙ උපචාලෙ සීසූපචාලෙ ( ) [(චාලා උපචාලා, සීසූපචාලා) (ක.)] පතිස්සතා [පටිස්සතිකා (ස්‍යා. ක.)] නු ඛො විහරථ;
ආගතො වො වාලං විය වෙධී’’ති.

… ඛදිරවනියො ථෙරො….

3. සුමඞ්ගලත්ථෙරගාථා

43.

‘‘සුමුත්තිකො සුමුත්තිකො සාහු, සුමුත්තිකොම්හි තීහි ඛුජ්ජකෙහි;
අසිතාසු මයා නඞ්ගලාසු, මයා ඛුද්දකුද්දාලාසු මයා.

යදිපි ඉධමෙව ඉධමෙව, අථ වාපි අලමෙව අලමෙව;
ඣාය සුමඞ්ගල ඣාය සුමඞ්ගල, අප්පමත්තො විහර සුමඞ්ගලා’’ති.

… සුමඞ්ගලො ථෙරො….

4. සානුත්ථෙරගාථා

44.

[සං. නි. 1.239] ‘‘මතං වා අම්ම රොදන්ති, යො වා ජීවං න දිස්සති;
ජීවන්තං මං අම්ම පස්සන්තී, කස්මා මං අම්ම රොදසී’’ති.

… සානුත්ථෙරො….

5. රමණීයවිහාරිත්ථෙරගාථා

45.

‘‘යථාපි භද්දො ආජඤ්ඤො, ඛලිත්වා පතිතිට්ඨති;
එවං දස්සනසම්පන්නං, සම්මාසම්බුද්ධසාවක’’න්ති.

… රමණීයවිහාරිත්ථෙරො….

6. සමිද්ධිත්ථෙරගාථා

46.

‘‘සද්ධායාහං පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
සති පඤ්ඤා ච මෙ වුඩ්ඪා, චිත්තඤ්ච සුසමාහිතං;
කාමං කරස්සු රූපානි, නෙව මං බ්‍යාධයිස්සසී’’ති [බාධයිස්සසීති (සී.), බ්‍යාථයිස්සසීති (?)].

… සමිද්ධිත්ථෙරො….

7. උජ්ජයත්ථෙරගාථා

47.

‘‘නමො තෙ බුද්ධ වීරත්ථු, විප්පමුත්තොසි සබ්බධි;

තුය්හාපදානෙ විහරං, විහරාමි අනාසවො''ති.

... උජ්ජයො ථෙරො....

8. සඤ්ජයත්ථෙරගාථා

48.

''යතො අහං පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
නාභිජානාමි සඞ්කප්පං, අනරියං දොසසංහිත''න්ති.

... සඤ්ජයො ථෙරො....

9. රාමණෙය්‍යකත්ථෙරගාථා

49.

''විහවිහාභිනදිතෙ [විහවිහාභිනදිතෙ (සී. ස්‍යා.)], සිප්පිකාභිරුතෙහි ච;
න මෙ තං ඵන්දති චිත්තං, එකත්තනිරතං හි මෙ''ති.

... රාමණෙය්‍යකො ථෙරො....

10. විමලත්ථෙරගාථා

50.

''ධරණී ච සිඤ්චති වාති, මාලුතො විජ්ජුතා චරති නභෙ;
උපසමන්ති විතක්කා, චිත්තං සුසමාහිතං මමා''ති.

... විමලො ථෙරො....

වග්ගො පඤ්චමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

සිරීවඩ්ඪො රෙවතො ථෙරො, සුමඞ්ගලො සානුසව්හයො;
රමණීයවිහාරී ච, සමිද්ධිඋජ්ජයසඤ්ජයා;
රාමණෙය්‍යො ච සො ථෙරො, විමලො ච රණඤ්ජහොති.

6. ඡට්ඨවග්ගො

1. ගොධිකත්ථෙරගාථා

51.

''වස්සති දෙවො යථා සුගීතං, ඡන්නා මෙ කුටිකා සුඛා නිවාතා;
චිත්තං සුසමාහිතඤ්ච මය්හං, අථ චෙ පත්ථයසී පවස්ස දෙවා''ති.

... ගොධිකො ථෙරො....

2. සුබාහුත්ථෙරගාථා

52.

‘‘වස්සති දෙවො යථා සුගීතං, ඡන්නා මෙ කුටිකා සුඛා නිවාතා;
චිත්තං සුසමාහිතඤ්ච කායෙ, අථ චෙ පත්ථයසී පවස්ස දෙවා’’ති.

… සුබාහුත්ථෙරො….

3. වල්ලියත්ථෙරගාථා

53.

‘‘වස්සති දෙවො යථා සුගීතං, ඡන්නා මෙ කුටිකා සුඛා නිවාතා;
තස්සං විහරාමි අප්පමත්තො, අථ චෙ පත්ථයසී පවස්ස දෙවා’’ති.

… වල්ලියො ථෙරො….

4. උත්තියත්ථෙරගාථා

54.

‘‘වස්සති දෙවො යථා සුගීතං, ඡන්නා මෙ කුටිකා සුඛා නිවාතා;
තස්සං විහරාමි අදුතියො, අථ චෙ පත්ථයසී පවස්ස දෙවා’’ති.

… උත්තියො ථෙරො….

5. අඤ්ජනවනියත්ථෙරගාථා

55.

‘‘ආසන්දිං කුටිකං කත්වා, ඔගය්හ අඤ්ජනං වනං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… අඤ්ජනවනියො ථෙරො….

6. කුටිවිහාරිත්ථෙරගාථා

56.

‘‘කො කුටිකායං භික්ඛු කුටිකායං, වීතරාගො සුසමාහිතචිත්තො;
එවං ජානාහි ආවුසො, අමොඝා තෙ කුටිකා කතා’’ති.

… කුටිවිහාරිත්ථෙරො….

7. දුතියකුටිවිහාරිත්ථෙරගාථා

57.

‘‘අයමාහු පුරාණියා කුටි, අඤ්ඤං පත්ථයසෙ නවං කුටිං;
ආසං කුටියා විරාජය, දුක්ඛා භික්ඛු පුන නවා කුටී’’ති.

… දුතියකුටිවිහාරිත්ථෙරො….

8. රමණීයකුටිකත්ථෙරගාථා

58.

‘‘රමණීයා මෙ කුටිකා, සද්ධාදෙය්‍යා මනොරමා;
න මෙ අත්ථො කුමාරීහි, යෙසං අත්ථො තහිං ගච්ඡථ නාරියො’’ති.

… රමණීයකුටිකො ථෙරො….

9. කොසලවිහාරිත්ථෙරගාථා

59.

‘‘සද්ධායාහං පබ්බජිතො, අරඤ්ඤෙ මෙ කුටිකා කතා;
අප්පමත්තො ච ආතාපී, සම්පජානො පතිස්සතො’’ති [පටිස්සතොති (ක.)].

… කොසලවිහාරිත්ථෙරො….

10. සීවලිත්ථෙරගාථා

60.

‘‘තෙ මෙ ඉජ්ඣිංසු සඞ්කප්පා, යදත්ථො පාවිසිං කුටිං;
විජ්ජාවිමුත්තිං පච්චෙසං, මානානුසයමුජ්ජහ’’න්ති.

… සීවලිත්ථෙරො….

වග්ගො ඡට්ඨො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

ගොධිකො ච සුබාහු ච, වල්ලියො උත්තියො ඉසි;
අඤ්ජනවනියො ථෙරො, දුවෙ කුටිවිහාරිනො;
රමණීයකුටිකො ච, කොසලව්හයසීවලීති.

7. සත්තමවග්ගො

1. වප්පත්ථෙරගාථා

61.

‘‘පස්සති පස්සො පස්සන්තං, අපස්සන්තඤ්ච පස්සති;
අපස්සන්තො අපස්සන්තං, පස්සන්තඤ්ච න පස්සතී’’ති.

… වප්පො ථෙරො….

2. වජ්ජිපුත්තත්ථෙරගාථා

62.

‘‘එකකා මයං අරඤ්ඤෙ විහරාම, අපවිද්ධංව වනස්මිං දාරුකං;
තස්ස මෙ බහුකා පිහයන්ති, නෙරයිකා විය සග්ගගාමින’’න්ති.

... වජ්ජිපුත්තො ථෙරො....

3. පක්ඛත්ථෙරගාථා

63.

‘‘චුතා පතන්ති පතිතා, ගිද්ධා ච පුනරාගතා;
කතං කිච්චං රතං රම්මං, සුඛෙනන්වාගතං සුඛ’’න්ති.

... පක්ඛො ථෙරො....

4. විමලකොණ්ඩඤ්ඤත්ථෙරගාථා

64.

‘‘දුමව්හයාය උප්පන්නො, ජාතො පණ්ඩරකෙතුනා;
කෙතුහා කෙතුනායෙව, මහාකෙතුං පධංසයී’’ති.

... විමලකොණ්ඩඤ්ඤො ථෙරො....

5. උක්ඛෙපකතවච්ඡත්ථෙරගාථා

65.

‘‘උක්ඛෙපකතවච්ඡස්ස, සඞ්කලිතං බහූහි වස්සෙහි;
තං භාසති ගහට්ඨානං, සුනිසින්නො උළාරපාමොජ්ජො’’ති.

... උක්ඛෙපකතවච්ඡො ථෙරො....

6. මෙඝියත්ථෙරගාථා

66.

‘‘අනුසාසි මහාවීරො, සබ්බධම්මාන පාරගූ;
තස්සාහං ධම්මං සුත්වාන, විහාසිං සන්තිකෙ සතො;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

... මෙඝියො ථෙරො....

7. එකධම්මසවනීයත්ථෙරගාථා

67.

‘‘කිලෙසා ඣාපිතා මය්හං, භවා සබ්බෙ සමූහතා;
වික්ඛීණො ජාතිසංසාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

... එකධම්මසවනීයො ථෙරො....

8. එකුදානියත්ථෙරගාථා

68.

[උදා. 37; පාචි. 153] ‘‘අධිචෙතසො අප්පමජ්ජතො, මුනිනො මොනපථෙසු සික්ඛතො;

සොකා න භවන්ති තාදිනො, උපසන්තස්ස සදා සතීමතො''ති.

… එකුදානියො ථෙරො….

9. ඡන්නත්ථෙරගාථා

69.

''සුත්වාන ධම්මං මහතො මහාරසං, සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණවරෙන දෙසිතං;
මග්ගං පපජ්ජිං [පපජ්ජං (ක.)] අමතස්ස පත්තියා, සො යොගක්ඛෙමස්ස පථස්ස කොවිදො''ති.

… ඡන්නො ථෙරො….

10. පුණ්ණත්ථෙරගාථා

70.

''සීලමෙව ඉධ අග්ගං, පඤ්ඤවා පන උත්තමො;
මනුස්සෙසු ච දෙවෙසු, සීලපඤ්ඤාණතො ජය''න්ති.

… පුණ්ණො ථෙරො….

වග්ගො සත්තමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

වප්පො ච වජ්ජිපුත්තො ච, පක්ඛො විමලකොණ්ඩඤ්ඤො;
උක්ඛෙපකතවච්ඡො ච, මෙඝියො එකධම්මිකො;
එකුදානියඡන්නා ච, පුණ්ණත්ථෙරො මහබ්බලොති.

8. අට්ඨමවග්ගො

1. වච්ඡපාලත්ථෙරගාථා

71.

''සුසුඛුමනිපුණත්ථදස්සිනා, මතිකුසලෙන නිවාතවුත්තිනා;
සංසෙවිතවුද්ධසීලිනා [සංසෙවිතබුද්ධසීලිනා (ක.)], නිබ්බානං න හි තෙන දුල්ලභ''න්ති.

… වච්ඡපාලො ථෙරො….

2. ආතුමත්ථෙරගාථා

72.

''යථා කළීරො සුසු වඩ්ඪිතග්ගො, දුන්නික්ඛමො හොති පසාඛජාතො;
එවං අහං භරියායානිතාය, අනුමඤ්ඤං මං පබ්බජිතොම්හි දානී''ති.

... ආතුමො ථෙරො....

3. මාණවත්ථෙරගාථා

73.

''ජිණ්ණඤ්ච දිස්වා දුඛිතඤ්ච බ්‍යාධිතං, මතඤ්ච දිස්වා ගතමායුසඞ්ඛයං;
තතො අහං නික්ඛමිතූන පබ්බජිං, පහාය කාමානි මනොරමානී''ති.

... මාණවො ථෙරො....

4. සුයාමනත්ථෙරගාථා

74.

''කාමච්ඡන්දො ච බ්‍යාපාදො, ථිනමිද්ධඤ්ච [ථීනමිද්ධඤ්ච (සී. స్యా.)] භික්ඛුනො;
උද්ධච්චං විචිකිච්ඡා ච, සබ්බසොව න විජ්ජතී''ති.

... සුයාමනො ථෙරො....

5. සුසාරදත්ථෙරගාථා

75.

''සාධු සුවිහිතාන දස්සනං, කඞ්ඛා ඡිජ්ජති බුද්ධි වඩ්ඪති;
බාලම්පි කරොන්ති පණ්ඩිතං, තස්මා සාධු සතං සමාගමො''ති.

... සුසාරදො ථෙරො....

6. පියඤ්ජහත්ථෙරගාථා

76.

''උප්පතන්තෙසු නිපතෙ, නිපතන්තෙසු උප්පතෙ;
වසෙ අවසමානෙසු, රමමානෙසු නො රමෙ''ති.

... පියඤ්ජහො ථෙරො....

7. හත්ථාරොහපුත්තත්ථෙරගාථා

77.

''ඉදං පුරෙ චිත්තමචාරි චාරිකං, යෙනිච්ඡකං යත්ථකාමං යථාසුඛං;
තදජ්ජහං නිග්ගහෙස්සාමි යොනිසො, හත්ථිප්පභින්නං විය අඞ්කුසග්ගහො''ති.

... හත්ථාරොහපුත්තො ථෙරො....

8. මෙණ්ඩසිරත්ථෙරගාථා

78.

‘‘අනෙකජාතිසංසාරං, සන්ධාවිස්සං අනිබ්බිසං;
තස්ස මෙ දුක්ඛජාතස්ස, දුක්ඛක්ඛන්ධො අපරද්ධො’’ති.

… මෙණ්ඩසිරො ථෙරො….

9. රක්ඛිතත්ථෙරගාථා

79.

‘‘සබ්බො රාගො පහීනො මෙ, සබ්බො දොසො සමූහතො;
සබ්බො මෙ විගතො මොහො, සීතිභූතොස්මි නිබ්බුතො’’ති.

… රක්ඛිතො ථෙරො….

10. උග්ගත්ථෙරගාථා

80.

‘‘යං මයා පකතං කම්මං, අප්පං වා යදි වා බහුං;
සබ්බමෙතං පරික්ඛීණං, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

… උග්ගො ථෙරො….

වග්ගො අට්ඨමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

වච්ඡපාලො ච යො ථෙරො, ආතුමො මාණවො ඉසි;
සුයාමනො සුසාරදො, ථෙරො යො ච පියඤ්ජහො;
ආරොහපුත්තො මෙණ්ඩසිරො, රක්ඛිතො උග්ගසව්හයොති.

9. නවමවග්ගො

1. සමිතිගුත්තත්ථෙරගාථා

81.

‘‘යං මයා පකතං පාපං, පුබ්බෙ අඤ්ඤාසු ජාතිසු;
ඉධෙව තං වෙදනීයං, වත්ථු අඤ්ඤං න විජ්ජතී’’ති.

… සමිතිගුත්තො ථෙරො….

2. කස්සපත්ථෙරගාථා

82.

‘‘යෙන යෙන සුභික්ඛානි, සිවානි අභයානි ච;
තෙන පුත්තක ගච්ඡස්සු, මා සොකාපහතො භවා’’ති.

… කස්සපො ථෙරො….

3. සීහත්ථෙරගාථා

83.

“සීහප්පමත්තො විහර, රත්තින්දිවමතන්දිතො;
භාවෙහි කුසලං ධම්මං, ජහ සීඝං සමුස්සය”න්ති.

… සීහො ථෙරො….

4. නීතත්ථෙරගාථා

84.

“සබ්බරත්තිං සුපිත්වාන, දිවා සඞ්ගණිකෙ රතො;
කුදාස්සු නාම දුම්මෙධො, දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති”ති.

… නීතො ථෙරො….

5. සුනාගත්ථෙරගාථා

85.

“චිත්තනිමිත්තස්ස කොවිදො, පවිවෙකරසං විජානිය;
ඣායං නිපකො පතිස්සතො, අධිගච්ඡෙය්‍ය සුඛං නිරාමිස”න්ති.

… සුනාගො ථෙරො….

6. නාගිතත්ථෙරගාථා

86.

“ඉතො බහිද්ධා පුථු අඤ්ඤවාදිනං, මග්ගො න නිබ්බානගමො යථා අයං;
ඉතිස්සු සඞ්ඝං භගවානුසාසති, සත්ථා සයං පාණිතලෙව දස්සය”න්ති.

… නාගිතො ථෙරො….

7. පවිට්ඨත්ථෙරගාථා

87.

“ඛන්ධා දිට්ඨා යථාභූතං, භවා සබ්බෙ පදාලිතා;
වික්ඛීණො ජාතිසංසාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො”ති.

… පවිට්ඨො ථෙරො….

8. අජ්ජුනත්ථෙරගාථා

88.

“අසක්ඛිං වත අත්තානං, උද්ධාතුං උදකා ථලං;
වුය්හමානො මහොඝෙව, සච්චානි පටිවිජ්ඣහ”න්ති.

... අජ්ජුනො ථෙරො....

9. (පඨම)-දෙවසභත්ථෙරගාථා

89.

‘‘උත්තිණ්ණා පඞ්කපලිපා, පාතාලා පරිවජ්ජිතා;
මුත්තො ඔඝා ච ගන්ථා ච, සබ්බෙ මානා විසංහතා’’ති.

... දෙවසභො ථෙරො....

10. සාමිදත්තත්ථෙරගාථා

90.

‘‘පඤ්චක්ඛන්ධා පරිඤ්ඤාතා, තිට්ඨන්ති ඡින්නමූලකා;
වික්ඛීණො ජාතිසංසාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

... සාමිදත්තො ථෙරො....

වග්ගො නවමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

ථෙරො සමිතිගුත්තො ච, කස්සපො සීහසව්හයො;
නීතො සුනාගො නාගිතො, පවිට්ඨො අජ්ජුනො ඉසි;
දෙවසභො ච යො ථෙරො, සාමිදත්තො මහබ්බලොති.

10. දසමවග්ගො

1. පරිපුණ්ණකත්ථෙරගාථා

91.

‘‘න තථා මතං සතරසං, සුධන්නං යං මයජ්ජ පරිභුත්තං;
අපරිමිතදස්සිනා ගොතමෙන, බුද්ධෙන දෙසිතො ධම්මො’’ති.

... පරිපුණ්ණකො ථෙරො....

2. විජයත්ථෙරගාථා

92.

‘‘යස්සාසවා පරික්ඛීණා, ආහාරෙ ච අනිස්සිතො;
සුඤ්ඤතා අනිමිත්තො ච, විමොක්ඛො යස්ස ගොචරො;
ආකාසෙව සකුන්තානං, පදං තස්ස දුරන්නය’’න්ති.

... විජයො ථෙරො....

3. එරකත්ථෙරගාථා

93.

‘‘දුක්ඛා කාමා එරක, න සුඛා කාමා එරක;

යො කාමෙ කාමයති, දුක්ඛං සො කාමයති එරක;
යො කාමෙ න කාමයති, දුක්ඛං සො න කාමයති එරකා’’ති.

… එරකො ථෙරො….

4. මෙත්තජිත්ථෙරගාථා

94.
‘‘නමො හි තස්ස භගවතො, සක්‍යපුත්තස්ස සිරීමතො;
තෙනායං අග්ගප්පත්තෙන, අග්ගධම්මො [අග්ගො ධම්මො (සී.)] සුදෙසිතො’’ති.

… මෙත්තජි ථෙරො….

5. චක්ඛුපාලත්ථෙරගාථා

95.
‘‘අන්ධොහං හතනෙත්තොස්මි, කන්තාරද්ධානපක්ඛන්දො [පක්ඛන්නො (සී.), පක්කන්තො (ස්‍යා. සී. අට්ඨ.)];
සයමානොපි ගච්ඡිස්සං, න සහායෙන පාපෙනා’’ති.

… චක්ඛුපාලො ථෙරො….

6. ඛණ්ඩසුමනත්ථෙරගාථා

96.
‘‘එකපුප්ඵං චජිත්වාන, අසීති [අසීතිං (සී.)] වස්සකොටියො;
සග්ගෙසු පරිචාරෙත්වා, සෙසකෙනම්හි නිබ්බුතො’’ති.

… ඛණ්ඩසුමනො ථෙරො….

7. තිස්සත්ථෙරගාථා

97.
‘‘හිත්වා සතපලං කංසං, සොවණ්ණං සතරාජිකං;
අග්ගහිං මත්තිකාපත්තං, ඉදං දුතියාභිසෙචන’’න්ති.

… තිස්සො ථෙරො….

8. අභයත්ථෙරගාථා

98.
‘‘රූපං දිස්වා සති මුට්ඨා, පියං නිමිත්තං මනසිකරොතො;
සාරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච අජ්ඣොස තිට්ඨති;
තස්ස වඩ්ඪන්ති ආසවා, භවමූලොපගාමිනො’’ති [භවමූලා භවගාමිනොති (සී. ක.)].

… අභයො ථෙරො….

9. උත්තියත්ථෙරගාථා

99.

‘‘සද්දං සුත්වා සති මුට්ඨා, පියං නිමිත්තං මනසිකරොතො;
සාරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච අජ්ඣොස තිට්ඨති;
තස්ස වඩ්ඪන්ති ආසවා, සංසාරං උපගාමිනො’’ති.

… උත්තියො ථෙරො….

10. (දුතිය)-දෙවසභත්ථෙරගාථා

100.

‘‘සම්මප්පධානසම්පන්නො, සතිපට්ඨානගොචරො;
විමුත්තිකුසුමසඤ්ඡන්නො, පරිනිබ්බිස්සත්‍යනාසවො’’ති.

… දෙවසභො ථෙරො….

වග්ගො දසමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

පරිපුණ්ණකො ච විජයො, එරකො මෙත්තජී මුනි;
චක්ඛුපාලො ඛණ්ඩසුමනො, තිස්සො ච අභයො තථා;
උත්තියො ච මහාපඤ්ඤො, ථෙරො දෙවසභොපි චාති.

11. එකාදසමවග්ගො

1. බෙලට්ඨානිකත්ථෙරගාථා

101.

‘‘හිත්වා ගිහිත්තං අනවොසිතත්තො, මුඛනඞ්ගලී ඔදරිකො කුසීතො;
මහාවරාහොව නිවාපපුට්ඨො, පුනප්පුනං ගබ්භමුපෙති මන්දො’’ති.

… බෙලට්ඨානිකො ථෙරො….

2. සෙතුච්ඡත්ථෙරගාථා

102.

‘‘මානෙන වඤ්චිතාසෙ, සඞ්ඛාරෙසු සංකිලිස්සමානාසෙ;
ලාභාලාභෙන මථිතා, සමාධිං නාධිගච්ඡන්ති’’ති.

… සෙතුච්ඡො ථෙරො….

3. බන්ධුරත්ථෙරගාථා

103.

‘‘නාහං එතෙන අත්ථිකො, සුඛිතො ධම්මරසෙන තප්පිතො;

පිත්වා [පීත්වාන (සී.ස්‍යා.)] රසග්ගමුත්තමං, න ච කාහාමි විසෙන සන්ථව''න්ති.

... බන්ධුරො [බන්ධනො (ක.)] ථෙරො....

4. ඛිතකත්ථෙරගාථා

104.

''ලහුකො වත මෙ කායො, ඵුට්ඨො ච පීතිසුඛෙන විපුලෙන;
තූලමිව එරිතං මාලුතෙන, පිලවතීව මෙ කායො''ති.

... ඛිතකො ථෙරො....

5. මලිතවම්භත්ථෙරගාථා

105.

''උක්කණ්ඨිතොපි න වසෙ, රමමානොපි පක්කමෙ;
න ත්වෙවානත්ථසංහිතං, වසෙ වාසං විචක්ඛණො''ති.

... මලිතවම්භො ථෙරො....

6. සුහෙමන්තත්ථෙරගාථා

106.

''සතලිඞ්ගස්ස අත්ථස්ස, සතලක්ඛණධාරිනො;
එකඞ්ගදස්සී දුම්මෙධො, සතදස්සී ච පණ්ඩිතො''ති.

... සුහෙමන්තො ථෙරො....

7. ධම්මසවත්ථෙරගාථා

107.

''පබ්බජිං තුලයිත්වාන, අගාරස්මානගාරියං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන''න්ති.

... ධම්මසවො ථෙරො....

8. ධම්මසවපිතුත්ථෙරගාථා

108.

''ස වීසවස්සසතිකො, පබ්බජිං අනගාරියං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන''න්ති.

... ධම්මසවපිතු ථෙරො....

9. සඞ්ඝරක්ඛිතත්ථෙරගාථා

109.

‘‘න නූනායං පරමහිතානුකම්පිනො, රහොගතො අනුවිගණෙති සාසනං;
තථාහයං විහරති පාකතින්ද්‍රියො, මිගී යථා තරුණජාතිකා වනෙ’’ති.

… සඞ්ඝරක්ඛිතො ථෙරො….

10. උසභත්ථෙරගාථා

110.

‘‘නගා නගග්ගෙසු සුසංවිරූළ්හා, උදග්ගමෙඝෙන නවෙන සිත්තා;
විවෙකකාමස්ස අරඤ්ඤසඤ්ඤිනො, ජනෙති භියྱො උසභස්ස කල්‍යත’’න්ති.

… උසභො ථෙරො….

වග්ගො එකාදසමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

බෙලට්ඨානිකො සෙතුච්ඡො, බන්ධුරො ඛිතකො ඉසි;
මලිතවම්භො සුහෙමන්තො, ධම්මසවො ධම්මසවපිතා;
සඞ්ඝරක්ඛිතත්ථෙරො ච, උසභො ච මහාමුනීති.

12. ද්වාදසමවග්ගො

1. ජෙන්තත්ථෙරගාථා

111.

‘‘දුප්පබ්බජ්ජං වෙ දුරධිවාසා ගෙහා, ධම්මො ගම්භීරො දුරධිගමා භොගා;
කිච්ඡා වුත්ති නො ඉතරීතරෙනෙව, යුත්තං චින්තෙතුං සතතමනිච්චත’’න්ති.

… ජෙන්තො ථෙරො….

2. වච්ඡගොත්තත්ථෙරගාථා

112.

‘‘තෙවිජ්ජොහං මහාඣායී, චෙතොසමථකොවිදො;
සදත්ථො මෙ අනුප්පත්තො, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… වච්ඡගොත්තො ථෙරො….

3. වනවච්ඡත්ථෙරගාථා

113.

‘‘අච්ඡොදිකා පුථුසිලා,ගොනඞ්ගුලමිගායුතා;
අම්බුසෙවාලසඤ්ඡන්නා, තෙ සෙලා රමයන්ති ම’’න්ති.

... වනවච්ඡො ථෙරො....

4. අධිමුත්තත්ථෙරගාථා

114.

‘‘කායදුට්ඨුල්ලගරුනො, හිය්‍යමානම්හි [හීයමානම්හි (සී.)] ජීවිතෙ;
සරීරසුඛගිද්ධස්ස, කුතො සමණසාධුතා’’ති.

... අධිමුත්තො ථෙරො....

5. මහානාමත්ථෙරගාථා

115.

‘‘එසාවහියසෙ පබ්බතෙන, බහුකුටජසල්ලකිකෙන [සල්ලකිතෙන (සී.), සල්ලරිකෙන (ස්‍යා.)];
නෙසාදකෙන ගිරිනා, යසස්සිනා පරිච්ඡදෙනා’’ති.

... මහානාමො ථෙරො....

6. පාරාපරියත්ථෙරගාථා

116.

‘‘ඡඵස්සායතනෙ හිත්වා, ගුත්තද්වාරො සුසංවුතො;
අඝමූලං වමිත්වාන, පත්තො මෙ ආසවක්ඛයො’’ති.

... පාරාපරියො [පාරාසරියො (සී.), පාරංපරියො (ක.)] ථෙරො ....

7. යසත්ථෙරගාථා

117.

‘‘සුවිලිත්තො සුවසනො,සබ්බාභරණභූසිතො;
තිස්සො විජ්ජා අජ්ඣගමිං, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

... යසො ථෙරො....

8. කිමිලත්ථෙරගාථා

118.

‘‘අභිසත්තොව නිපතති, වයො රූපං අඤ්ඤමිව තථෙව සන්තං;
තස්සෙව සතො අවිප්පවසතො, අඤ්ඤස්සෙව සරාමි අත්තාන’’න්ති.

... කිමිලො [කිම්බිලො (සී. ස්‍යා.)] ථෙරො....

9. වජ්ජිපුත්තත්ථෙරගාථා

119.

‘‘රුක්ඛමූලගහනං පසක්කිය, නිබ්බානං හදයස්මිං ඔපිය;
ඣාය ගොතම මා ච පමාදො, කිං තෙ බිළිබිළිකා කරිස්සතී’’ති.

... වජ්ජිපුත්තො ථෙරො....

10. ඉසිදත්තත්ථෙරගාථා

120.

‘‘පඤ්චක්ඛන්ධා පරිඤ්ඤාතා, තිට්ඨන්ති ඡින්නමූලකා;
දුක්ඛක්ඛයො අනුප්පත්තො,පත්තො මෙ ආසවක්ඛයො’’ති.

… ඉසිදත්තො ථෙරො….

වග්ගො ද්වාදසමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

ජෙන්තො ච වච්ඡගොත්තො ච, වච්ඡො ච වනසව්හයො;
අධිමුත්තො මහානාමො, පාරාපරියො යසොපි ච;
කිම්ිලො වජ්ජිපුත්තො ච, ඉසිදත්තො මහායසොති.

එකකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්රුද්දානං –

වීසුත්තරසතං ථෙරා, කතකිච්චා අනාසවා;
එකකෙව නිපාතම්හි, සුසඞ්ගීතා මහෙසිභීති.

2. දුකනිපාතො

1. පඨමවග්ගො

1. උත්තරත්ථෙරගාථා

121.

‘‘නත්ථි කොචි භවො නිච්චො, සඞ්ඛාරා වාපි සස්සතා;
උප්පජ්ජන්ති ච තෙ ඛන්ධා, චවන්ති අපරාපරං.

122.

‘‘එතමාදීනං ඤත්වා, භවෙනම්හි අනත්ථිකො;
නිස්සටො සබ්බකාමෙහි, පත්තො මෙ ආසවක්ඛයො’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා උත්තරො ථෙරො ගාථායො අභාසිත්ථාති.

2. පිණ්ඩොලභාරද්වාජත්ථෙරගාථා

123.

‘‘නයිදං අනයෙන ජීවිතං, නාහාරො හදයස්ස සන්තිකො;
ආහාරට්ඨිතිකො සමුස්සයො, ඉති දිස්වාන චරාමි එසනං.

124.

‘‘පඞ්කොති හි නං පවෙදයුං, යායං වන්දනපූජනා කුලෙසු;
සුඛුමං සල්ලං දුරුබ්බහං, සක්කාරො කාපුරිසෙන දුජ්ජහො’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා පිණ්ඩොලභාරද්වාජො ථෙරො ගාථායො අභාසිත්ථාති.

3. වල්ලියත්ථෙරගාථා

125.

‘‘මක්කටො පඤ්චද්වාරායං, කුටිකායං පසක්කිය;
ද්වාරෙන අනුපරියෙති, ඝට්ටයන්තො මුහුං මුහුං.

126.

‘‘තිට්ඨ මක්කට මා ධාවි, න හි තෙ තං යථා පුරෙ;
නිග්ගහීතොසි පඤ්ඤාය, නෙව දූරං ගමිස්සතී’’ති.

… වල්ලියො ථෙරො….

4. ගඞ්ගාතීරියත්ථෙරගාථා

127.

‘‘තිණ්ණං මෙ තාලපත්තානං, ගඞ්ගාතීරෙ කුටී කතා;
ඡවසිත්තොව මෙ පත්තො, පංසුකූලඤ්ච චීවරං.

128.

‘‘ද්වින්නං අන්තරවස්සානං, එකා වාචා මෙ භාසිතා;
තතියෙ අන්තරවස්සම්හි, තමොඛන්ධො [තමොක්ඛන්ධො (සී. ස්‍යා.)] පදාලිතො’’ති.

… ගඞ්ගාතීරියො ථෙරො….

5. අජිනත්ථෙරගාථා

129.

‘‘අපි චෙ හොති තෙවිජ්ජො, මච්චුහායී අනාසවො;
අප්පඤ්ඤාතොති නං බාලා, අවජානන්ති අජානතා.

130.

‘‘යො ච ඛො අන්නපානස්ස, ලාභී හොතීධ පුග්ගලො;
පාපධම්මොපි චෙ හොති, සො නෙසං හොති සක්කතො’’ති.

… අජිනො ථෙරො….

6. මෙළජිනත්ථෙරගාථා

131.

‘‘යදාහං ධම්මමස්සොසිං, භාසමානස්ස සත්ථුනො;
න කඞ්ඛමභිජානාමි, සබ්බඤ්ඤූඅපරාජිතෙ.

132.

‘‘සත්ථවාහෙ මහාවීරෙ, සාරථීනං වරුත්තමෙ;
මග්ගෙ පටිපදායං වා, කඞ්ඛා මය්හං න විජ්ජතී’’ති.

… මෙළජිනො ථෙරො….

7. රාධත්ථෙරගාථා

133.

[ධ. ප. 13 ධම්මපදෙ] ‘‘යථා අගාරං දුච්ඡන්නං, වුට්ඨී සමතිවිජ්ඣති;
එවං අභාවිතං චිත්තං, රාගො සමතිවිජ්ඣති.

134.

[ධ. ප. 14 ධම්මපදෙ] ‘‘යථා අගාරං සුච්ඡන්නං, වුඩ්ඪී න සමතිවිජ්ඣති;
එවං සුභාවිතං චිත්තං, රාගො න සමතිවිජ්ඣතී’’ති.

… රාධො ථෙරො….

8. සුරාධත්ථෙරගාථා

135.

‘‘ඛීණා හි මය්හං ජාති, වුසිතං ජිනසාසනං;
පහීනො ජාලසඞ්ඛාතො, භවනෙත්ති සමූහතා.

136.

‘‘යස්සත්ථාය පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
සො මෙ අත්ථො අනුප්පත්තො, සබ්බසංයොජනක්ඛයො’’ති.

… සුරාධො ථෙරො….

9. ගොතමත්ථෙරගාථා

137.

‘‘සුඛං සුපන්ති මුනයො, යෙ ඉත්ථීසු න බජ්ඣරෙ;
සදා වෙ රක්ඛිතබ්බාසු, යාසු සච්චං සුදුල්ලභං.

138.

‘‘වධං චරිම්හ තෙ කාම, අනණා දානි තෙ මයං;
ගච්ඡාම දානි නිබ්බානං, යත්ථ ගන්ත්වා න සොචති’’ති.

… ගොතමො ථෙරො….

10. වසභත්ථෙරගාථා

139.

‘‘පුබ්බෙ හනති අත්තානං, පච්ඡා හනති සො පරෙ;
සුහතං හන්ති අත්තානං, වීතංසෙනෙව පක්ඛිමා.

140.

‘‘න බ්‍රාහ්මණො බහිවණ්ණො, අන්තො වණ්ණො හි බ්‍රාහ්මණො;
යස්මිං පාපානි කම්මානි, ස වෙ කණ්හො සුජම්පතී’’ති.

… වසභො ථෙරො….

වග්ගො පඨමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

උත්තරො චෙව පිණ්ඩොලො, වල්ලියො තීරියො ඉසි;
අජිනො ච මෙළජිනො, රාධො සුරාධො ගොතමො;
වසභෙන ඉමෙ හොන්ති, දස ථෙරා මහිද්ධිකාති.

2. දුතියවග්ගො

1. මහාචුන්දත්ථෙරගාථා

141.

‘‘සුස්සූසා සුතවද්ධනී, සුතං පඤ්ඤාය වද්ධනං;
පඤ්ඤාය අත්ථං ජානාති, ඤාතො අත්ථො සුඛාවහො.

142.

‘‘සෙවෙථ පන්තානි සෙනාසනානි, චරෙය්‍ය සංයොජනවිප්පමොක්ඛං;
සචෙ රතිං නාධිගච්ඡෙය්‍ය තත්ථ, සඞ්ඝෙ වසෙ රක්ඛිතත්තො සතිමා’’ති.

… මහාචුන්දො ථෙරො….

2. ජොතිදාසත්ථෙරගාථා

143.

‘‘යෙ ඛො තෙ වෙඨමිස්සෙන [වෙසමිස්සෙන (සී. ස්‍යා.), වෙ ගමිස්සෙන, වෙඛමිස්සෙන (ක.)], නානත්තෙන ච කම්මුනා;
මනුස්සෙ උපරුන්ධන්ති, ඵරුසූපක්කමා ජනා;
තෙපි තත්ථෙව කීරන්ති, න හි කම්මං පනස්සති.

144.

‘‘යං කරොති නරො කම්මං, කල්‍යාණං යදි පාපකං;
තස්ස තස්සෙව දායාදො, යං යං කම්මං පකුබ්බතී’’ති.

… ජොතිදාසො ථෙරො….

3. හෙරඤ්ඤකානිත්ථෙරගාථා

145.

‘‘අච්චයන්ති අහොරත්තා, ජීවිතං උපරුජ්ඣති;
ආයු ඛීයති මච්චානං, කුන්නදීනංව ඔදකං.

146.

‘‘අථ පාපානි කම්මානි, කරං බාලො න බුජ්ඣති;
පච්ඡාස්ස කටුකං හොති, විපාකො හිස්ස පාපකො’’ති.

… හෙරඤ්ඤකානිත්ථෙරො….

4. සොමමිත්තත්ථෙරගාථා

147.

‘‘පරිත්තං දාරුමාරුය්හ, යථා සීදෙ මහණ්ණවෙ;

එවං කුසීතමාගම්ම, සාධුජීවීපි සීදති;
තස්මා තං පරිවජ්ජෙය්‍ය, කුසීතං හීනවීරියං.

148.
‘‘පවිවිත්තෙහි අරියෙහි, පහිතත්තෙහි ඣායිහි;
නිච්චං ආරද්ධවීරියෙහි, පණ්ඩිතෙහි සහාවසෙ’’ති.

… සොමමිත්තො ථෙරො….

5. සබ්බමිත්තත්ථෙරගාථා

149.
‘‘ජනො ජනම්හි සම්බද්ධො [සම්බද්ධො (ස්‍යා. ක.)], ජනමෙවස්සිතො ජනො;
ජනො ජනෙන හෙඨීයති, හෙඨෙති ච [බොධියති, බාධෙති ච (ක.)] ජනො ජනං.

150.
‘‘කො හි තස්ස ජනෙනත්ථො, ජනෙන ජනිතෙන වා;
ජනං ඔහාය ගච්ඡං තං, හෙඨයිත්වා [බාධයිත්වා (ක.)] බහුං ජන’’න්ති.

… සබ්බමිත්තො ථෙරො….

6. මහාකාළත්ථෙරගාථා

151.
‘‘කාළී ඉත්ථී බ්‍රහතී ධඞ්කරූපා, සත්ථිඤ්ච භෙත්වා අපරඤ්ච සත්ථිං;
බාහඤ්ච භෙත්වා අපරඤ්ච බාහං, සීසඤ්ච භෙත්වා දධිථාලකංව;
එසා නිසින්නා අභිසන්දහිත්වා.

152.
‘‘යො වෙ අවිද්වා උපධිං කරොති, පුනප්පුනං දුක්ඛමුපෙති මන්දො;
තස්මා පජානං උපධිං න කයිරා, මාහං පුන භින්නසිරො සයිස්ස’’න්ති [පස්සිස්සන්ති (ක.)].

… මහාකාළො ථෙරො….

7. තිස්සත්ථෙරගාථා

153.
‘‘බහූ සපත්තෙ ලභති, මුණ්ඩො සඞ්ඝාටිපාරුතො;
ලාභී අන්නස්ස පානස්ස, වත්ථස්ස සයනස්ස ච.

154.

‘‘එතමාදීනවං ඤත්වා, සක්කාරෙසු මහබ්භයං;
අප්පලාභො අනවස්සුතො, සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙ’’ති.

… තිස්සො ථෙරො….

8. කිමිලත්ථෙරගාථා

155.
‘‘පාචීනවංසදායම්හි, සක්‍යපුත්තා සහායකා;
පහායානප්පකෙ භොගෙ, උඤ්ඡාපත්තාගතෙ රතා.

156.
‘‘ආරද්ධවීරියා පහිතත්තා, නිච්චං දළ්හපරක්කමා;
රමන්ති ධම්මරතියා, හිත්වාන ලොකියං රති’’න්ති.

… කිමිලො [කිම්බිලො (සී.ස්‍යා. පී.)] ථෙරො….

9. නන්දත්ථෙරගාථා

157.
‘‘අයොනිසො මනසිකාරා, මණ්ඩනං අනුයුඤ්ජිසං;
උද්ධතො චපලො චාසිං, කාමරාගෙන අට්ටිතො.

158.
‘‘උපායකුසලෙනාහං, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
යොනිසො පටිපජ්ජිත්වා, භවෙ චිත්තං උදබ්බහි’’න්ති.

… නන්දො ථෙරො….

10. සිරිමත්ථෙරගාථා

159.
‘‘පරෙ ච නං පසංසන්ති, අත්තා චෙ අසමාහිතො;
මොඝං පරෙ පසංසන්ති, අත්තා හි අසමාහිතො.

160.
‘‘පරෙ ච නං ගරහන්ති, අත්තා චෙ සුසමාහිතො;
මොඝං පරෙ ගරහන්ති, අත්තා හි සුසමාහිතො’’ති.

… සිරිමා ථෙරො….

වග්ගො දුතියො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

චුන්දො ච ජොතිදාසො ච, ථෙරො හෙරඤ්ඤකානි ච;

සොමමිත්තො සබ්බමිත්තො, කාලො තිස්සො ච කිමිලො [කිම්බිලො (සී.ස්‍යා. පී.), ඡන්දලක්ඛණානුලොමං];
නන්දො ච සිරිමා චෙව, දස ථෙරා මහිද්ධිකාති.

3. තතියවග්ගො

1. උත්තරත්ථෙරගාථා

161.

‘‘ඛන්ධා මයා පරිඤ්ඤාතා, තණ්හා මෙ සුසමූහතා;
භාවිතා මම බොජ්ඣඞ්ගා, පත්තො මෙ ආසවක්ඛයො.

162.

‘‘සොහං ඛන්ධෙ පරිඤ්ඤාය, අබ්බහිත්වාන [අබ්බුහිත්වාන (ක.)] ජාලිනිං;
භාවයිත්වාන බොජ්ඣඞ්ගෙ, නිබ්බායිස්සං අනාසවො’’ති.

… උත්තරො ථෙරො….

2. භද්දජිත්ථෙරගාථා

163.

‘‘පනාදො නාම සො රාජා, යස්ස යූපො සුවණ්ණයො;
තිරියං සොළසුබ්බෙධො [සොළසපබ්බෙධො (සී. අට්ඨ.), සොළසබ්බාණො (?)], උබ්භමාහු [උද්ධමාහු (සී.), උච්චමාහු (ස්‍යා.)] සහස්සධා.

164.

‘‘සහස්සකණ්ඩො සතගෙණ්ඩු, ධජාලු හරිතාමයො;
අනච්චුං තත්ථ ගන්ධබ්බා, ඡසහස්සානි සත්තධා’’ති.

… භද්දජිත්ථෙරො….

3. සොභිතත්ථෙරගාථා

165.

‘‘සතිමා පඤ්ඤවා භික්ඛු, ආරද්ධබලවීරියො;
පඤ්ච කප්පසතානාහං, එකරත්තිං අනුස්සරිං.

166.

‘‘චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, සත්ත අට්ඨ ච භාවයං;
පඤ්ච කප්පසතානාහං, එකරත්තිං අනුස්සරි’’න්ති.

… සොභිතො ථෙරො….

4. වල්ලියත්ථෙරගාථා

167.

‘‘යං කිච්චං දළ්හවීරියෙන, යං කිච්චං බොද්ධුමිච්ඡතා;
කරිස්සං නාවරජ්ඣිස්සං [නාවරුජ්ඣිස්සං (ක. සී. ක.)], පස්ස වීරියං පරක්කම.

168.

‘‘ත්වඤ්ච මෙ මග්ගමක්ඛාහි, අඤ්ජසං අමතොගධං;
අහං මොනෙන මොනිස්සං, ගඞ්ගාසොතොව සාගර’’න්ති.

… වල්ලියො ථෙරො….

5. වීතසොකත්ථෙරගාථා

169.

‘‘කෙසෙ මෙ ඔලිඛිස්සන්ති, කප්පකො උපසඞ්කමි;
තතො ආදාසමාදාය, සරීරං පච්චවෙක්ඛිසං.

170.

‘‘තුච්ඡො කායො අදිස්සිත්ථ, අන්ධකාරො තමො බ්‍යගා;
සබ්බෙ චොළා සමුච්ඡින්නා, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

… වීතසොකො ථෙරො….

6. පුණ්ණමාසත්ථෙරගාථා

171.

‘‘පඤ්ච නීවරණෙ හිත්වා, යොගක්ඛෙමස්ස පත්තියා;
ධම්මාදාසං ගහෙත්වාන, ඤාණදස්සනමත්තනො.

172.

‘‘පච්චවෙක්ඛිං ඉමං කායං, සබ්බං සන්තරබාහිරං;
අජ්ඣත්තඤ්ච බහිද්ධා ච, තුච්ඡො කායො අදිස්සථා’’ති.

… පුණ්ණමාසො ථෙරො….

7. නන්දකත්ථෙරගාථා

173.

‘‘යථාපි භද්දො ආජඤ්ඤො, ඛලිත්වා පතිතිට්ඨති;
භියො ලද්ධාන සංවෙගං, අදීනො වහතෙ ධුරං.

174.

‘‘එවං දස්සනසම්පන්නං, සම්මාසම්බුද්ධසාවකං;
ආජානීයං මං ධාරෙථ, පුත්තං බුද්ධස්ස ඔරස’’න්ති.

... නන්දකො ථෙරො....

8. භරතත්ථෙරගාථා

175.
‘‘එහි නන්දක ගච්ඡාම, උපජ්ඣායස්ස සන්තිකං;
සීහනාදං නදිස්සාම, බුද්ධසෙට්ඨස්ස සම්මුඛා.

176.
‘‘යාය නො අනුකම්පාය, අම්හෙ පබ්බාජයී මුනි;
සො නො අත්ථො අනුප්පත්තො, සබ්බසංයොජනක්ඛයො’’ති.

... භරතො ථෙරො....

9. භාරද්වාජත්ථෙරගාථා

177.
‘‘නදන්ති එවං සප්පඤ්ඤා, සීහාව ගිරිගබ්භරෙ;
වීරා විජිතසඞ්ගාමා, ජෙත්වා මාරං සවාහනිං [සවාහනං (බහූසු)].

178.
‘‘සත්ථා ච පරිචිණ්ණො මෙ, ධම්මො සඞ්ඝො ච පූජිතො;
අහඤ්ච විත්තො සුමනො, පුත්තං දිස්වා අනාසව’’න්ති.

... භාරද්වාජො ථෙරො....

10. කණ්හදින්නත්ථෙරගාථා

179.
‘‘උපාසිතා සප්පුරිසා, සුතා ධම්මා අභිණ්හසො;
සුත්වාන පටිපජ්ජිස්සං, අඤ්ජසං අමතොගධං.

180.
‘‘භවරාගහතස්ස මෙ සතො, භවරාගො පුන මෙ න විජ්ජති;
න චාහු න ච මෙ භවිස්සති, න ච මෙ එතරහි විජ්ජතී’’ති.

... කණ්හදින්නො ථෙරො....

වග්ගො තතියො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

උත්තරො භද්දජිත්ථෙරො, සොභිතො වල්ලියො ඉසි;
වීතසොකො ච යො ථෙරො, පුණ්ණමාසො ච නන්දකො;
භරතො භාරද්වාජො ච, කණ්හදින්නො මහාමුනීති.

4. චතුත්ථවග්ගො

1. මිගසිරත්ථෙරගාථා

181.

‘‘යතො අහං පබ්බජිතො, සම්මාසම්බුද්ධසාසනෙ;
විමුච්චමානො උග්ගච්ඡිං, කාමධාතුං උපච්චගං.

182.

‘‘බ්‍රහ්මුනො පෙක්ඛමානස්ස, තතො චිත්තං විමුච්චි මෙ;
අකුප්පා මෙ විමුත්තීති, සබ්බසංයොජනක්ඛයා’’ති.

… මිගසිරො ථෙරො….

2. සිවකත්ථෙරගාථා

183.

‘‘අනිච්චානි ගහකානි, තත්ථ තත්ථ පුනප්පුනං;
ගහකාරං [ගහකාරකං (සී. පී.)] ගවෙසන්තො, දුක්ඛා ජාති පුනප්පුනං.

184.

‘‘ගහකාරක දිට්ඨොසි, පුන ගෙහං න කාහසි;
සබ්බා තෙ ඵාසුකා භග්ගා, ථූණිකා [ථූණිරා (පී. ක.), ධුණිරා (ස්‍යා.)] ච විදාලිතා [පදාලිතා (සී. ස්‍යා.)];
විමරියාදිකතං චිත්තං, ඉධෙව විධමිස්සතී’’ති.

… සිවකො [සීවකො (සී.)] ථෙරො….

3. උපවාණත්ථෙරගාථා

185.

‘‘අරහං සුගතො ලොකෙ, වාතෙහාබාධිතො [… බාධිතො (ක.)] මුනි;
සචෙ උණ්හොදකං අත්ථි, මුනිනො දෙහි බ්‍රාහ්මණ.

186.

‘‘පූජිතො පූජනෙය්‍යානං [පූජනීයානං (සී.)], සක්කරෙය්‍යාන සක්කතො;
අපචිතොපචෙය්‍යානං [අපචනීයානං (සී.), අපචිනෙය්‍යානං (ස්‍යා.)], තස්ස ඉච්ඡාමි හාතවෙ’’ති.

… උපවාණො ථෙරො….

4. ඉසිදින්නත්ථෙරගාථා

187.

‘‘දිට්ඨා මයා ධම්මධරා උපාසකා, කාමා අනිච්චා ඉති භාසමානා;
සාරත්තරත්තා මණිකුණ්ඩලෙසු, පුත්තෙසු දාරෙසු ච තෙ අපෙක්ඛා.

188.

‘‘අද්ධා න ජානන්ති යතොධ ධම්මං, කාමා අනිච්චා ඉති චාපි ආහු;
රාගඤ්ච තෙසං න බලත්ථි ඡෙත්තුං, තස්මා සිතා පුත්තදාරං ධනඤ්චා’’ති.

… ඉසිදින්නො ථෙරො….

5. සම්බුලකච්චානත්ථෙරගාථා

189.

‘‘දෙවො ච වස්සති දෙවො ච ගළගළායති,
එකකො චාහං භෙරවෙ බිලෙ විහරාමි;
තස්ස මය්හං එකකස්ස භෙරවෙ බිලෙ විහරතො,
නත්ථි භයං වා ඡම්භිතත්තං වා ලොමහංසො වා.

190.

‘‘ධම්මතා මමසා යස්ස මෙ, එකකස්ස භෙරවෙ බිලෙ;
විහරතො නත්ථි භයං වා, ඡම්භිතත්තං වා ලොමහංසො වා’’ති.

… සම්බුලකච්චානො [සම්බහුලකච්චානො (ක.)] ථෙරො….

6. නිතකත්ථෙරගාථා

191.

[උදා. 34 උදානෙපි] ‘‘කස්ස සෙලූපමං චිත්තං, ඨිතං නානුපකම්පති;
විරත්තං රජනීයෙසු, කුප්පනීයෙ න කුප්පති;
යස්සෙවං භාවිතං චිත්තං, කුතො තං දුක්ඛමෙස්සති.

192.

‘‘මම සෙලූපමං චිත්තං, ඨිතං නානුපකම්පති;
විරත්තං රජනීයෙසු, කුප්පනීයෙ න කුප්පති;
මමෙවං භාවිතං චිත්තං, කුතො මං දුක්ඛමෙස්සතී’’ති.

… නිතකො [ඛිතකො (සී. ස්‍යා.)] ථෙරො….

7. සොණපොටිරියත්ථෙරගාථා

193.

‘‘න තාව සුපිතුං හොති, රත්ති නක්ඛත්තමාලිනී;
පටිජග්ගිතුමෙවෙසා, රත්ති හොති විජානතා.

194.

‘‘හත්ථික්ඛන්ධාවපතිතං, කුඤ්ජරො චෙ අනුක්කමෙ;
සඞ්ගාමෙ මෙ මතං සෙය්‍යො, යඤ්චෙ ජීවෙ පරාජිතො’’ති.

… සොණො පොටිරියො [සෙලිස්සරියො (සී.), පොට්ටිරියපුත්තො (ස්‍යා.)] ථෙරො ….

8. නිසභත්ථෙරගාථා

195.

‘‘පඤ්ච කාමගුණෙ හිත්වා, පියරූපෙ මනොරමෙ;
සද්ධාය ඝරා නික්ඛම්ම, දුක්ඛස්සන්තකරො භවෙ.

196.

‘‘නාභිනන්දාමි මරණං, නාභිනන්දාමි ජීවිතං;
කාලඤ්ච පටිකඞ්ඛාමි, සම්පජානො පතිස්සතො’’ති.

… නිසභො ථෙරො….

9. උසභත්ථෙරගාථා

197.

‘‘අම්බපල්ලවසඞ්කාසං, අංසෙ කත්වාන චීවරං;
නිසින්නො හත්ථිගීවායං, ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසිං.

198.

‘‘හත්ථික්ඛන්ධතො ඔරුය්හ, සංවෙගං අලභිං තදා;
සොහං දිත්තො තදා සන්තො, පත්තො මෙ ආසවක්ඛයො’’ති.

… උසභො ථෙරො….

10. කප්පටකුරත්ථෙරගාථා

199.

‘‘අයමිති කප්පටො කප්පටකුරො, අච්ඡාය අතිභරිතාය [අතිභරියාය (සී. ක.), අච්චං භරාය (ස්‍යා.)];
අමතඝටිකායං ධම්මකටමත්තො [ධම්මකටපත්තො (ස්‍යා. ක. අට්ඨ.), ධම්මකටමග්ගො (සී. අට්ඨ.)], කතපදං ඣානානි ඔචෙතුං.

200.

‘‘මා ඛො ත්වං කප්පට පචාලෙසි, මා ත්වං උපකණ්ණම්හි තාළෙස්සං;
න හි [න වා (ක.)] ත්වං කප්පට මත්තමඤ්ඤාසි, සඞ්ඝමජ්ඣම්හි පචලායමානොති.

... කප්පටකුරො ථෙරො....

වග්ගො චතුත්ථො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

මිගසිරො සිවකො ච, උපවානො ච පණ්ඩිතො;
ඉසිදින්නො ච කච්චානො, නිතකො ච මහාවසී;
පොටිරියපුත්තො නිසභො, උසභො කප්පටකුරොති.

5. පඤ්චමවග්ගො

1. කුමාරකස්සපත්ථෙරගාථා

201.
‘‘අහො බුද්ධා අහො ධම්මා, අහො නො සත්ථු සම්පදා;
යත්ථ එතාදිසං ධම්මං, සාවකො සච්ඡිකාහි’’ති.

202.
‘‘අසඞ්ඛෙය්‍යෙසු කප්පෙසු, සක්කායාධිගතා අහු;
තෙසමයං පච්ඡිමකො, චරිමොයං සමුස්සයො;
ජාතිමරණසංසාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

... කුමාරකස්සපො ථෙරො....

2. ධම්මපාලත්ථෙරගාථා

203.
‘‘යො හවෙ දහරො භික්ඛු, යුඤ්ජති බුද්ධසාසනෙ;
ජාගරො ස හි සුත්තෙසු [පතිසුත්තෙසු (සී. ක.)], අමොඝං තස්ස ජීවිතං.

204.
‘‘තස්මා සද්ධඤ්ච සීලඤ්ච, පසාදං ධම්මදස්සනං;
අනුයුඤ්ජෙථ මෙධාවී, සරං බුද්ධාන සාසන’’න්ති.

... ධම්මපාලො ථෙරො....

3. බ්‍රහ්මාලිත්ථෙරගාථා

205.
‘‘කස්සින්ද්‍රියානි සමථඞ්ගතානි, අස්සා යථා සාරථිනා සුදන්තා;
පහීනමානස්ස අනාසවස්ස, දෙවාපි කස්ස [තස්ස (බහූසු)] පිහයන්ති තාදිනො’’ති.

206.

[ධ. ප. 94 ධම්මපදෙපි] ‘‘යස්සින්ද්‍රියානි සමථඞ්ගතානි, අස්සා යථා සාරථිනා සුදන්තා;
පහීනමානස්ස අනාසවස්ස, දෙවාපි තස්ස පිහයන්ති තාදිනො’’ති.

... බ්‍රහ්මාලි ථෙරො....

4. මොඝරාජත්ථෙරගාථා

207.

‘‘ඡවිපාපක චිත්තභද්දක, මොඝරාජ සතතං සමාහිතො;
හෙමන්තිකසීතකාලරත්තියො [හෙමන්තිකකාලරත්තියො (ක.)], භික්ඛු ත්වංසි කථං කරිස්සසි’’.

208.

‘‘සම්පන්නසස්සා මගධා, කෙවලා ඉති මෙ සුතං;
පලාලච්ඡන්නකො සෙය්‍යං, යථඤ්ඤෙ සුඛජීවිනො’’ති.

... මොඝරාජා ථෙරො....

5. විසාඛපඤ්චාලපුත්තත්ථෙරගාථා

209.

‘‘න උක්ඛිපෙ නො ච පරික්ඛිපෙ පරෙ, ඔක්ඛිපෙ පාරගතං න එරයෙ;
න චත්තවණ්ණං පරිසාසු බ්‍යාහරෙ, අනුද්ධතො සම්මිතභාණි සුබ්බතො.

210.

‘‘සුසුඛුමනිපුණත්ථදස්සිනා, මතිකුසලෙන නිවාතවුත්තිනා;
සංසෙවිතවුද්ධසීලිනා, නිබ්බානං න හි තෙන දුල්ලභ’’න්ති.

... විසාඛො පඤ්චාලපුත්තො ථෙරො ....

6. චූළකත්ථෙරගාථා

211.

‘‘නදන්ති මොරා සුසිඛා සුපෙඛුණා, සුනීලගීවා සුමුඛා සුගජ්ජිනො;
සුසද්දලා චාපි මහාමහී අයං, සුබ්‍යාපිතම්බු සුවලාහකං නභං.

212.

‘‘සුකල්ලරූපො සුමනස්ස ඣායතං [ඣායිතං (ස්‍යා. ක.)], සුනික්කමො සාධු සුබුද්ධසාසනෙ;
සුසුක්කසුක්කං නිපුණං සුදුද්දසං, ඵුසාහි තං උත්තමමච්චුතං පද’’න්ති.

… චූළකො [චූලකො (සී. අට්ඨ.)] ථෙරො….

7. අනූපමත්ථෙරගාථා

213.

‘‘නන්දමානාගතං චිත්තං, සූලමාරොපමානකං;
තෙන තෙනෙව වජසි, යෙන සූලං කලිඞ්ගරං.

214.

‘‘තාහං චිත්තකලිං බ්‍රූමි, තං බ්‍රූමි චිත්තදුබ්භකං;
සත්ථා තෙ දුල්ලභො ලද්ධො, මානත්ථෙ මං නියොජයී’’ති.

… අනූපමො ථෙරො….

8. වජ්ජිතත්ථෙරගාථා

215.

‘‘සංසරං දීඝමද්ධානං, ගතීසු පරිවත්තිසං;
අපස්සං අරියසච්චානි, අන්ධභූතො [අන්ධීභූතො (ක.)] පුථුජ්ජනො.

216.

‘‘තස්ස මෙ අප්පමත්තස්ස, සංසාරා විනළීකතා;
සබ්බා ගතී සමුච්ඡින්නා, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

… වජ්ජිතො ථෙරො….

9. සන්ධිතත්ථෙරගාථා

217.

‘‘අස්සත්ථෙ හරිතොභාසෙ, සංවිරූළ්හම්හි පාදපෙ;
එකං බුද්ධගතං සඤ්ඤං, අලභිත්ථං [අලභිං හං (ක.)] පතිස්සතො.

218.

‘‘එකතිංසෙ ඉතො කප්පෙ, යං සඤ්ඤමලභිං තදා;
තස්සා සඤ්ඤාය වාහසා, පත්තො මෙ ආසවක්ඛයො’’ති.

… සන්ධිතො ථෙරො….

වග්ගො පඤ්චමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

කුමාරකස්සපො ථෙරො, ධම්මපාලො ච බ්‍රහ්මාලි;
මොඝරාජා විසාඛො ච, චූළකො ච අනූපමො;
වජ්ජිතො සන්ධිතො ථෙරො, කිලෙසරජවාහනොති.

දුකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

ගාථාදුකනිපාතම්හි, නවුති චෙව අට්ඨ ච;
ථෙරා එකූනපඤ්ඤාසං, භාසිතා නයකොවිදාති.

3. තිකනිපාතො

1. අඞ්ගණිකභාරද්වාජත්ථෙරගාථා

219.

‘‘අයොනි සුද්ධිමන්වෙසං, අග්ගිං පරිචරිං වනෙ;
සුද්ධිමග්ගං අජානන්තො, අකාසිං අමරං තපං [අකාසිං අපරං තපං (ස්‍යා.), අකාසිං අමතං තපං (ක.)].

220.

‘‘තං සුඛෙන සුඛං ලද්ධං, පස්ස ධම්මසුධම්මතං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

221.

‘‘බ්‍රහ්මබන්ධු පුරෙ ආසිං, ඉදානි ඛොම්හි බ්‍රාහ්මණො;
තෙවිජ්ජො න්හාතකො [නහාතකො (සී. අට්ඨ.)] චම්හි, සොත්තියො චම්හි වෙදගූ’’ති.

… අඞ්ගණිකභාරද්වාජො ථෙරො….

2. පච්චයත්ථෙරගාථා

222.

‘‘පඤ්චාහාහං පබ්බජිතො, සෙඛො අප්පත්තමානසො,
විහාරං මෙ පවිට්ඨස්ස, චෙතසො පණිධී අහු.

223.

‘‘නාසිස්සං න පිවිස්සාමි, විහාරතො න නික්ඛමෙ;
නපි පස්සං නිපාතෙස්සං, තණ්හාසල්ලෙ අනූහතෙ.

224.

‘‘තස්ස මෙවං විහරතො, පස්ස වීරියපරක්කමං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… පච්චයො ථෙරො….

3. බාකුලත්ථෙරගාථා

225.

‘‘යො පුබ්බෙ කරණීයානි, පච්ඡා සො කාතුමිච්ඡති;
සුඛා සො ධංසතෙ ඨානා, පච්ඡා ච මනුතප්පති.

226.

‘‘යඤ්හි කයිරා තඤ්හි වදෙ, යං න කයිරා න තං වදෙ;
අකරොන්තං භාසමානං, පරිජානන්ති පණ්ඩිතා.

227.

‘‘සුසුඛං වත නිබ්බානං, සම්මාසම්බුද්ධදෙසිතං;
අසොකං විරජං ඛෙමං, යත්ථ දුක්ඛං නිරුජ්ඣතී’’ති.

… බාකුලො [බාක්කුලො (සී.)] ථෙරො….

4. ධනියත්ථෙරගාථා

228.

‘‘සුඛං චෙ ජීවිතුං ඉච්ඡෙ, සාමඤ්ඤස්මිං අපෙක්ඛවා;
සඞ්ඝිකං නාතිමඤ්ඤෙය්‍ය, චීවරං පානභොජනං.

229.

‘‘සුඛං චෙ ජීවිතුං ඉච්ඡෙ, සාමඤ්ඤස්මිං අපෙක්ඛවා;
අහි මූසිකසොබ්භංව, සෙවෙථ සයනාසනං.

230.

‘‘සුඛං චෙ ජීවිතුං ඉච්ඡෙ, සාමඤ්ඤස්මිං අපෙක්ඛවා;
ඉතරීතරෙන තුස්සෙය්‍ය, එකධම්මඤ්ච භාවයෙ’’ති.

… ධනියො ථෙරො….

5. මාතඞ්ගපුත්තත්ථෙරගාථා

231.

‘‘අතිසීතං අතිඋණ්හං, අතිසායමිදං අහු;
ඉති විස්සට්ඨකම්මන්තෙ, ඛණා අච්චෙන්ති මාණවෙ.

232.

‘‘යො ච සීතඤ්ච උණ්හඤ්ච, තිණා භිය්‍යො න මඤ්ඤති;
කරං පුරිසකිච්චානි, සො සුඛා න විහායති.

233.

‘‘දබ්බං කුසං පොටකිලං, උසීරං මුඤ්ජපබ්බජං;
උරසා පනුදිස්සාමි, විවෙකමනුබ්‍රූහය’’න්ති.

… මාතඞ්ගපුත්තො ථෙරො….

6. ඛුජ්ජසොභිතත්ථෙරගාථා

234.

‘‘යෙ චිත්තකථී බහුස්සුතා, සමණා පාටලිපුත්තවාසිනො;
තෙසඤ්ඤතරොයමායුවා, ද්වාරෙ තිට්ඨති ඛුජ්ජසොභිතො.

235.

‘‘යෙ චිත්තකථී බහුස්සුතා, සමණා පාටලිපුත්තවාසිනො;
තෙසඤ්ඤතරොයමායුවා, ද්වාරෙ තිට්ඨති මාලුතෙරිතො.

236.
‘‘සුයුද්ධෙන සුයිට්ඨෙන, සඞ්ගාමවිජයෙන ච;
බ්‍රහ්මචරියානුචිණ්ණෙන, එවායං සුඛමෙධතී’’ති.

… බුජ්ජසොභිතො ථෙරො….

7. වාරණත්ථෙරගාථා

237.
‘‘යොධ කොචි මනුස්සෙසු, පරපාණානි හිංසති;
අස්මා ලොකා පරම්හා ච, උභයා ධංසතෙ නරො.

238.
‘‘යො ච මෙත්තෙන චිත්තෙන, සබ්බපාණානුකම්පති;
බහුඤ්හි සො පසවති, පුඤ්ඤං තාදිසකො නරො.

239.
‘‘සුභාසිතස්ස සික්ඛෙථ, සමණූපාසනස්ස ච;
එකාසනස්ස ච රහො, චිත්තවූපසමස්ස චා’’ති.

… වාරණො ථෙරො….

8. වස්සිකත්ථෙරගාථා

240.
‘‘එකොපි සද්ධො මෙධාවී, අස්සද්ධානීධ ඤාතිනං;
ධම්මට්ඨො සීලසම්පන්නො, හොති අත්ථාය බන්ධුනං.

241.
‘‘නිග්ගය්හ අනුකම්පාය, චොදිතා ඤාතයො මයා;
ඤාතිබන්ධවපෙමෙන, කාරං කත්වාන භික්ඛුසු.

242.
‘‘තෙ අබ්භතීතා කාලඞ්කතා, පත්තා තෙ තිදිවං සුඛං;
භාතරො මය්හං මාතා ච, මොදන්ති කාමකාමිනො’’ති.

… වස්සිකො [පස්සිකො (සී. స్యా. පී.)] ථෙරො….

9. යසොජත්ථෙරගාථා

243.
‘‘කාලපබ්බඞ්ගසඞ්කාසො, කිසො ධමනිසන්ථතො;

මත්තඤ්ඤූ අන්නපානම්හි, අදීනමනසො නරො’’.

244.
‘‘ජුටියො ඩංසෙහි මකසෙහි, අරඤ්ඤස්මිං බ්‍රහාවනෙ;
නාගො සඞ්ගාමසීසෙව, සතො තත්‍රාධිවාසයෙ.

245.
‘‘යථා බ්‍රහ්මා තථා එකො, යථා දෙවො තථා දුවෙ;
යථා ගාමො තථා තයො, කොලාහලං තතුත්තරි’’න්ති.

… යසොජො ථෙරො….

10. සාටිමත්තියත්ථෙරගාථා

246.
‘‘අහු තුය්හං පුරෙ සද්ධා, සා තෙ අජ්ජ න විජ්ජති;
යං තුය්හං තුය්හමෙවෙතං, නත්ථි දුච්චරිතං මම.

247.
‘‘අනිච්චා හි චලා සද්ධා, එවං දිට්ඨා හි සා මයා;
රජ්ජන්තිපි විරජ්ජන්ති, තත්ථ කිං ජියාතෙ මුනි.

248.
‘‘පච්චති මුනිනො භත්තං, ථොකං ථොකං කුලෙ කුලෙ;
පිණ්ඩිකාය චරිස්සාමි, අත්ථි ජඞ්ඝබලං [ජඞ්ඝාබලං (සී.)] මමා’’ති.

… සාටිමත්තියො ථෙරො….

11. උපාලිත්ථෙරගාථා

249.
‘‘සද්ධාය අභිනික්ඛම්ම, නවපබ්බජිතො නවො;
මිත්තෙ භජෙය්‍ය කල්‍යාණෙ, සුද්ධාජීවෙ අතන්දිතෙ.

250.
‘‘සද්ධාය අභිනික්ඛම්ම, නවපබ්බජිතො නවො;
සඞ්ඝස්මිං විහරං භික්ඛු, සික්ඛෙථ විනයං බුධො.

251.
‘‘සද්ධාය අභිනික්ඛම්ම, නවපබ්බජිතො නවො;
කප්පාකප්පෙසු කුසලො, චරෙය්‍ය අපුරක්ඛතො’’ති.

… උපාලිත්ථෙරො….

12. උත්තරපාලත්ථෙරගාථා

252.

‘‘පණ්ඩිතං වත මං සන්තං, අලමත්ථවිචින්තකං;
පඤ්ච කාමගුණා ලොකෙ, සම්මොහා පාතයිංසු මං.

253.

‘‘පක්ඛන්දො මාරවිසයෙ, දළ්හසල්ලසමප්පිතො;
අසක්ඛිං මච්චුරාජස්ස, අහං පාසා පමුච්චිතුං.

254.

‘‘සබ්බෙ කාමා පහීනා මෙ, භවා සබ්බෙ පදාලිතා [විදාලිතා (සී. පී. අට්ඨ.)];
වික්ඛීණො ජාතිසංසාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

… උත්තරපාලො ථෙරො….

13. අභිභූතත්ථෙරගාථා

255.

‘‘සුණාථ ඤාතයො සබ්බෙ, යාවන්තෙත්ථ සමාගතා;
ධම්මං වො දෙසයිස්සාමි, දුක්ඛා ජාති පුනප්පුනං.

256.

[සං. නි. 1.185] ‘‘ආරම්භථ [ආරභථ (සී.ස්‍යා.), ආරබ්භථ (ක.)] නික්කමථ, යුඤ්ජථ බුද්ධසාසනෙ;
ධුනාථ මච්චුනො සෙනං, නළාගාරංව කුඤ්ජරො.

257.

‘‘යො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ, **අප්පමත්තො** විහස්සති [විහෙස්සති (ස්‍යා. පී.)];
පහාය ජාතිසංසාරං, දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සතී’’ති.

… අභිභූතො ථෙරො….

14. ගොතමත්ථෙරගාථා

258.

‘‘සංසරං හි නිරයං අගච්ඡිස්සං, පෙතලොකමගමං පුනප්පුනං;
දුක්ඛමම්හිපි තිරච්ඡානයොනියං, නෙකධා හි වුසිතං චිරං මයා.

259.

‘‘මානුසොපි ච භවොභිරාධිතො, සග්ගකායමගමං සකිං සකිං;
රූපධාතුසු අරූපධාතුසු, නෙවසඤ්ඤිසු අසඤ්ඤිසුට්ඨිතං.

260.

‘‘සම්භවා සුවිදිතා අසාරකා, සඞ්ඛතා පචලිතා සදෙරිතා;
තං විදිත්වා මහමත්තසම්භවං, සන්තිමෙව සතිමා සමජ්ඣගා’’ති.

… ගොතමො ථෙරො….

15. හාරිතත්ථෙරගාථා

261.

‘‘යො පුබ්බෙ කරණීයානි, පච්ඡා සො කාතුමිච්ඡති;
සුඛා සො ධංසතෙ ඨානා, පච්ඡා ච මනුතප්පති.

262.

‘‘යඤ්හි කයිරා තඤ්හි වදෙ, යං න කයිරා න තං වදෙ;
අකරොන්තං භාසමානං, පරිජානන්ති පණ්ඩිතා.

263.

‘‘සුසුඛං වත නිබ්බානං, සම්මාසම්බුද්ධදෙසිතං;
අසොකං විරජං ඛෙමං, යත්ථ දුක්ඛං නිරුජ්ඣතී’’ති.

… හාරිතො ථෙරො….

16. විමලත්ථෙරගාථා

264.

‘‘පාපමිත්තෙ විවජ්ජෙත්වා, භජෙය්‍යුත්තමපුග්ගලං;
ඔවාදෙ චස්ස තිට්ඨෙය්‍ය, පත්ථෙන්තො අචලං සුඛං.

265.

‘‘පරිත්තං දාරුමාරුය්හ, යථා සීදෙ මහණ්ණවෙ;
එවං කුසීතමාගම්ම, සාධුජීවීපි සීදති;
තස්මා තං පරිවජ්ජෙය්‍ය, කුසීතං හීනවීරියං.

266.

‘‘පවිවිත්තෙහි අරියෙහි, පහිතත්තෙහි ඣායිහි;
නිච්චං ආරද්ධවීරියෙහි, පණ්ඩිතෙහි සහාවසෙ’’ති.

… විමලො ථෙරො….

තිකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

අඞ්ගණිකො භාරද්වාජො, පච්චයො බාකුලො ඉසි;
ධනියො මාතඞ්ගපුත්තො, සොභිතො වාරණො ඉසි.

වස්සිකො ච යසොජො ච, සාටිමත්තියුපාලි ච;
උත්තරපාලො අභිභූතො, ගොතමො හාරිතොපි ච.

ථෙරො තිකනිපාතම්හි, නිබ්බානෙ විමලො කතො;
අට්ඨතාලීස ගාථායො, ථෙරා සොළස කිත්තිතාති.

4. චතුකනිපාතො

1. නාගසමාලත්ථෙරගාථා

267.
‘‘අලඞ්කතා සුවසනා, මාලිනී චන්දනුස්සදා;
මජ්ඣෙ මහාපථෙ නාරී, තුරියෙ නච්චති නට්ටකී.

268.
‘‘පිණ්ඩිකාය පවිට්ඨොහං, ගච්ඡන්තො නං උදික්ඛිසං;
අලඞ්කතං සුවසනං, මච්චුපාසංව ඔඩ්ඩිතං.

269.
‘‘තතො මෙ මනසීකාරො, යොනිසො උදපජ්ජථ;
ආදීනවො පාතුරහු, නිබ්බිදා සමතිට්ඨථ [සම්පතිට්ඨථ (ක.)].

270.
‘‘තතො චිත්තං විමුච්චි මෙ, පස්ස ධම්මසුධම්මතං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… නාගසමාලො ථෙරො….

2. භගුත්ථෙරගාථා

271.
‘‘අහං මිද්ධෙන පකතො, විහාරා උපනික්ඛමිං;
චඞ්කමං අභිරුහන්තො, තත්ථෙව පපතිං ඡමා.

272.
‘‘ගත්තානි පරිමජ්ජිත්වා, පුනපාරුය්හ චඞ්කමං;
චඞ්කමෙ චඞ්කමිං සොහං, අජ්ඣත්තං සුසමාහිතො.

273.
‘‘තතො මෙ මනසීකාරො, යොනිසො උදපජ්ජථ;
ආදීනවො පාතුරහු, නිබ්බිදා සමතිට්ඨථ.

274.
‘‘තතො චිත්තං විමුච්චි මෙ, පස්ස ධම්මසුධම්මතං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… භගුත්ථෙරො….

3. සභියත්ථෙරගාථා

275.

[ධ. ප. 6 ධම්මපදෙපි] ‘‘පරෙ ච න විජානන්ති, මයමෙත්ථ යමාමසෙ;
යෙ ච තත්ථ විජානන්ති, තතො සම්මන්ති මෙධගා.

276.
‘‘යදා ච අවිජානන්තා, ඉරියන්ත්‍යමරා විය;
විජානන්ති ච යෙ ධම්මං, ආතුරෙසු අනාතුරා.

277.
‘‘යං කිඤ්චි සිථිලං කම්මං, සංකිලිට්ඨඤ්ච යං වතං;
සඞ්කස්සරං බ්‍රහ්මචරියං, න තං හොති මහප්ඵලං.

278.
‘‘යස්ස සබ්‍රහ්මචාරීසු, ගාරවො නූපලබ්භති;
ආරකා හොති සද්ධම්මා, නභං පුථවියා යථා’’ති.

… සභියො ථෙරො….

4. නන්දකත්ථෙරගාථා

279.
‘‘ධිරත්ථු පූරෙ දුග්ගන්ධෙ, මාරපක්ඛෙ අවස්සුතෙ;
නවසොතානි තෙ කායෙ, යානි සන්දන්ති සබ්බදා.

280.
‘‘මා පුරාණං අමඤ්ඤිත්ථො, මාසාදෙසි තථාගතෙ;
සග්ගෙපි තෙ න රජ්ජන්ති, කිමඞ්ගං පන [කිමඞ්ග පන (සී.)] මානුසෙ.

281.
‘‘යෙ ච ඛො බාලා දුම්මෙධා, දුම්මන්තී මොහපාරුතා;
තාදිසා තත්ථ රජ්ජන්ති, මාරඛිත්තම්හි බන්ධනෙ.

282.
‘‘යෙසං රාගො ච දොසො ච, අවිජ්ජා ච විරාජිතා;
තාදී තත්ථ න රජ්ජන්ති, ඡින්නසුත්තා අබන්ධනා’’ති.

… නන්දකො ථෙරො….

5. ජම්බුකත්ථෙරගාථා

283.
‘‘පඤ්චපඤ්ඤාසවස්සානි, රජොජල්ලමධාරයිං;
භුඤ්ජන්තො මාසිකං භත්තං, කෙසමස්සුං අලොචයිං.

284.

‘‘එකපාදෙන අට්ඨාසිං, ආසනං පරිවජ්ජයිං;
සුක්ඛගූථානි ච ඛාදිං, උද්දෙසඤ්ච න සාදියිං.

285.

‘‘එතාදිසං කරිත්වාන, බහුං දුග්ගතිගාමිනං;
වුය්හමානො මහොඝෙන, බුද්ධං සරණමාගමං.

286.

‘‘සරණගමනං පස්ස, පස්ස ධම්මසුධම්මතං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… ජම්බුකො ථෙරො….

6. සෙනකත්ථෙරගාථා

287.

‘‘ස්වාගතං වත මෙ ආසි, ගයායං ගයඵග්ගුයා;
යං අද්දසාසිං සම්බුද්ධං, දෙසෙන්තං ධම්මමුත්තමං.

288.

‘‘මහප්පභං ගණාචරියං, අග්ගපත්තං විනායකං;
සදෙවකස්ස ලොකස්ස, ජිනං අතුලදස්සනං.

289.

‘‘මහානාගං මහාවීරං, මහාජුතිමනාසවං;
සබ්බාසවපරික්ඛීණං, සත්ථාරමකුතොභයං.

290.

‘‘චිරසංකිලිට්ඨං වත මං, දිට්ඨිසන්දානබන්ධිතං [සන්ධිතං (සී. ස්‍යා.), සන්දිතං (පී. සී. අට්ඨ.)];
විමොචයි සො භගවා, සබ්බගන්ථෙහි සෙනක’’න්ති.

… සෙනකො ථෙරො….

7. සම්භූතත්ථෙරගාථා

291.

‘‘යො දන්ධකාලෙ තරති, තරණීයෙ ච දන්ධයෙ;
අයොනි [අයොනිසො (ස්‍යා.)] සංවිධානෙන, බාලො දුක්ඛං නිගච්ඡති.

292.

‘‘තස්සත්ථා පරිහායන්ති, කාළපක්ඛෙව චන්දිමා;

ආයසකායඤ්ච [ආයසසායඤ්ච (සී.)] පප්පොති, මිත්තෙහි ච විරුජ්ඣති.

293.
‘‘යො දන්ධකාලෙ දන්ධෙති, තරණීයෙ ච තාරයෙ;
යොනිසො සංවිධානෙන, සුඛං පප්පොති පණ්ඩිතො.

294.
‘‘තස්සත්ථා පරිපූරෙන්ති, සුක්කපක්ඛෙව චන්දිමා;
යසො කිත්තිඤ්ච පප්පොති, මිත්තෙහි න විරුජ්ඣතී’’ති.

… සම්භූතො ථෙරො….

8. රාහුලත්ථෙරගාථා

295.
‘‘උභයෙනෙව සම්පන්නො, රාහුලභද්දොති මං විදූ;
යඤ්චම්හි පුත්තො බුද්ධස්ස, යඤ්ච ධම්මෙසු චක්ඛුමා.

296.
‘‘යඤ්ච මෙ ආසවා ඛීණා, යඤ්ච නත්ථි පුනබ්භවො;
අරහා දක්ඛිණෙය්‍යොම්හි, තෙවිජ්ජො අමතද්දසො.

297.
‘‘කාමන්ධා ජාලපච්ඡන්නා, තණ්හාඡාදනඡාදිතා;
පමත්තබන්ධුනා බද්ධා, මච්ඡාව කුමිනාමුඛෙ.

298.
‘‘තං කාමං අහමුජ්ඣිත්වා, ඡෙත්වා මාරස්ස බන්ධනං;
සමූලං තණ්හමබ්බුය්හ, සීතිභූතොස්මි නිබ්බුතො’’ති.

… රාහුලො ථෙරො….

9. චන්දනත්ථෙරගාථා

299.
‘‘ජාතරූපෙන සඤ්ඡන්නා [පච්ඡන්නා (සී.)], දාසීගණපුරක්ඛතා;
අඞ්කෙන පුත්තමාදාය, භරියා මං උපාගමි.

300.
‘‘තඤ්ච දිස්වාන ආයන්තිං, සකපුත්තස්ස මාතරං;
අලඞ්කතං සුවසනං, මච්චුපාසංව ඔඩ්ඩිතං.

301.

‘‘තතො මෙ මනසීකාරො, යොනිසො උදපජ්ජථ;
ආදීනවො පාතුරහු, නිබ්බිදා සමතිට්ඨථ.

302.

‘‘තතො චිත්තං විමුච්චි මෙ, **පස්ස ධම්මසුධම්මතං;**
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… චන්දනො ථෙරො….

10. ධම්මිකත්ථෙරගාථා

303.

[ජා. 1.10.102 ජාතකෙපි] ‘‘ධම්මො හවෙ රක්ඛති ධම්මචාරිං, ධම්මො සුචිණ්ණො සුඛමාවහති;
එසානිසංසො ධම්මෙ සුචිණ්ණෙ, න දුග්ගතිං ගච්ඡති ධම්මචාරී.

304.

[ජා. 1.15.385] ‘‘නහි ධම්මො අධම්මො ච, උභො සමවිපාකිනො;
අධම්මො නිරයං නෙති, ධම්මො පාපෙති සුග්ගතිං.

305.

‘‘තස්මා හි ධම්මෙසු කරෙය්‍ය ඡන්දං, ඉති මොදමානො සුගතෙන තාදිනා;
ධම්මෙ ඨිතා සුගතවරස්ස සාවකා, නීයන්ති ධීරා සරණවරග්ගගාමිනො.

306.

‘‘විප්ඵොටිතො ගණ්ඩමූලො, තණ්හාජාලො සමූහතො;
සො ඛීණසංසාරො න චත්ථි කිඤ්චනං,
චන්දො යථා දොසිනා පුණ්ණමාසිය’’න්ති.

… ධම්මිකො ථෙරො….

11. සප්පකත්ථෙරගාථා

307.

‘‘යදා බලාකා සුචිපණ්ඩරච්ඡදා, කාළස්ස මෙඝස්ස භයෙන තජ්ජිතා;
පලෙහිති ආලයමාලයෙසිනී, තදා නදී අජකරණී රමෙති මං.

308.

‘‘යදා බලාකා සුවිසුද්ධපණ්ඩරා, කාළස්ස මෙඝස්ස භයෙන තජ්ජිතා;
පරියෙසති ලෙණමලෙණදස්සිනී, තදා නදී අජකරණී රමෙති මං.

309.

“කං නු තත්ථ න රමෙන්ති, ජම්බුයො උභතො තහිං;
සොභෙන්ති ආපගාකූලං, මම ලෙණස්ස [මහාලෙණස්ස (ස්‍යා. ක.)] පච්ඡතො.

310.
“තා මතමදසඞ්ඝසුප්පහීනා,
භෙකා මන්දවතී පනාදයන්ති;
‘නාජ්ජ ගිරිනදීහි විප්පවාසසමයො,
ඛෙමා අජකරණී සිවා සුරම්මා’”ති.

… සප්පකො ථෙරො….

12. මුදිතත්ථෙරගාථා

311.
“පබ්බජිං ජීවිකත්ථොහං, ලද්ධාන උපසම්පදං;
තතො සද්ධං පටිලභිං, දළ්හවීරියො පරක්කමිං.

312.
“කාමං භිජ්ජතුයං කායො, මංසපෙසී විසීයරුං [විසියන්තු (ක.)];
උභො ජණ්ණුකසන්ධීහි, ජඞ්ඝායො පපතන්තු මෙ.

313.
“නාසිස්සං න පිවිස්සාමි, විහාරා ච න නික්ඛමෙ;
නපි පස්සං නිපාතෙස්සං, තණ්හාසල්ලෙ අනූහතෙ.

314.
“තස්ස මෙවං විහරතො, පස්ස වීරියපරක්කමං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන”න්ති.

… මුදිතො ථෙරො….

චතුක්කනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

නාගසමාලො භගු ච, සභියො නන්දකොපි ච;
ජම්බුකො සෙනකො ථෙරො, සම්භූතො රාහුලොපි ච.

භවති චන්දනො ථෙරො, දසෙතෙ [ඉදානි නවෙව ථෙරා දිස්සන්ති] බුද්ධසාවකා;
ධම්මිකො සප්පකො ථෙරො, මුදිතො චාපි තෙ තයො;
ගාථායො ද්වෙ ච පඤ්ඤාස, ථෙරා සබ්බෙපි තෙරසාති [ඉදානි ද්වාදසෙව ථෙරා දිස්සන්ති].

5. පඤ්චකනිපාතො

1. රාජදත්තත්ථෙරගාථා

315.

‘‘භික්ඛු සිවථිකං [සීවථිකං (සී.ස්‍යා. පී.)] ගන්ත්වා, අද්දස ඉත්ථිමුජ්ඣිතං;
අපවිද්ධං සුසානස්මිං, ඛජ්ජන්තිං කිමිහී ඵුටං.

316.

‘‘යඤ්හි එකෙ ජිගුච්ඡන්ති, මතං දිස්වාන පාපකං;
කාමරාගො පාතුරහු, අන්ධොව සවතී [වසතී (සී.)] අහුං.

317.

‘‘ඔරං ඔදනපාකම්හා, තම්හා ඨානා අපක්කමිං;
සතිමා සම්පජානොහං, එකමන්තං උපාවිසිං.

318.

‘‘තතො මෙ මනසීකාරො, යොනිසො උදපජ්ජථ;
ආදීනවො පාතුරහු, නිබ්බිදා සමතිට්ඨථ.

319.

‘‘තතො චිත්තං විමුච්චි මෙ, පස්ස ධම්මසුධම්මතං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… රාජදත්තො ථෙරො….

2. සුභූතත්ථෙරගාථා

320.

‘‘අයොගෙ යුඤ්ජමත්තානං, පුරිසො කිච්චමිච්ඡකො [කිච්චමිච්ඡතො (සී.), කිච්චමිච්ඡයං (කත්ථචි)];
චරං චෙ නාධිගච්ඡෙය්‍ය, ‘තං මෙ දුබ්භගලක්ඛණං’.

321.

‘‘අබ්බූළ්හං අඝගතං විජිතං, එකඤ්චෙ ඔස්සජෙය්‍ය කලීව සියා;
සබ්බානිපි චෙ ඔස්සජෙය්‍ය අන්ධොව සියා, සමවිසමස්ස අදස්සනතො.

322.

‘‘යඤ්හි කයිරා තඤ්හි වදෙ, යං න කයිරා න තං වදෙ;
අකරොන්තං භාසමානං, පරිජානන්ති පණ්ඩිතා.

323.

[ධ. ප. 51 ධම්මපදෙපි] ‘‘යථාපි රුචිරං පුප්ඵං, වණ්ණවන්තං අගන්ධකං;
එවං සුභාසිතා වාචා, අඵලා හොති අකුබ්බතො.

324.
[ධ. ප. 52] ‘‘යථාපි රුචිරං පුප්ඵං, වණ්ණවන්තං සුගන්ධකං [සගන්ධකං (සී. සයා. පී.)];
එවං සුභාසිතා වාචා, සඵලා හොති කුබ්බතො’’ති [සකුබ්බතො (සී. පී.), සුකුබ්බතො (සයා.)].

… සුභූතො ථෙරො….

3. ගිරිමානන්දත්ථෙරගාථා

325.
‘‘වස්සති දෙවො යථා සුගීතං, ඡන්නා මෙ කුටිකා සුඛා නිවාතා;
තස්සං විහරාමි වූපසන්තො, අථ චෙ පත්ථයසී පවස්ස දෙව.

326.
‘‘වස්සති දෙවො යථා සුගීතං, ඡන්නා මෙ කුටිකා සුඛා නිවාතා;
තස්සං විහරාමි සන්තචිත්තො, අථ චෙ පත්ථයසී පවස්ස දෙව.

327.
‘‘වස්සති දෙවො…පෙ…. තස්සං විහරාමි වීතරාගො…පෙ…..
328.
‘‘වස්සති දෙවො…පෙ…. තස්සං විහරාමි වීතදොසො…පෙ…..
329.
‘‘වස්සති දෙවො…පෙ…. තස්සං විහරාමි වීතමොහො;
අථ චෙ පත්ථයසී පවස්ස දෙවා’’ති.

… ගිරිමානන්දො ථෙරො….

4. සුමනත්ථෙරගාථා

330.
‘‘යං පත්ථයානො ධම්මෙසු, උපජ්ඣායො අනුග්ගහි;
අමතං අභිකඞ්ඛන්තං, කතං කත්තබ්බකං මයා.

331.
‘‘අනුප්පත්තො සච්ඡිකතො, සයං ධම්මො අනීතිහො;
විසුද්ධිඤාණො නික්කඞ්ඛො, බ්‍යාකරොමි තවන්තිකෙ.

332.
‘‘පුබ්බෙනිවාසං ජානාමි, දිබ්බචක්ඛු විසොධිතං;

සදත්ථො මෙ අනුප්පත්තො, කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

333.
‘‘අප්පමත්තස්ස මෙ සික්ඛා, සුස්සුතා තව සාසනෙ;
සබ්බෙ මෙ ආසවා ඛීණා, නත්ථි දානි පුනබ්භවො.

334.
‘‘අනුසාසි මං අරියවතා, අනුකම්පි අනුග්ගහි;
අමොඝො තුය්හමොවාදො, අන්තෙවාසිම්හි සික්ඛිතො’’ති.

… සුමනො ථෙරො….

5. වඩ්ඪත්ථෙරගාථා

335.
‘‘සාධූ හි කිර මෙ මාතා, පතොදං උපදංසයි;
යස්සාහං වචනං සුත්වා, අනුසිට්ඨො ජනෙත්තියා;
ආරද්ධවීරියො පහිතත්තො, පත්තො සම්බොධිමුත්තමං.

336.
‘‘අරහා දක්ඛිණෙය්‍යොම්හි, තෙවිජ්ජො අමතද්දසො;
ජෙත්වා නමුචිනො සෙනං, විහරාමි අනාසවො.

337.
‘‘අජ්ඣත්තඤ්ච බහිද්ධා ච, යෙ මෙ විජ්ජිංසු ආසවා;
සබ්බෙ අසෙසා උච්ඡින්නා, න ච උප්පජ්ජරෙ පුන.

338.
‘‘විසාරදා ඛො භගිනී, එතමත්ථං අභාසයි;
‘අපිහා නූන මයිපි, වනථො තෙ න විජ්ජති’.

339.
‘‘පරියන්තකතං දුක්ඛං, අන්තිමොයං සමුස්සයො;
ජාතිමරණසංසාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

… වඩ්ඪො ථෙරො….

6. නදීකස්සපත්ථෙරගාථා

340.
‘‘අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො, නදිං නෙරඤ්ජරං අගා;
යස්සාහං ධම්මං සුත්වාන, මිච්ඡාදිට්ඨිං විවජ්ජයිං.

341.

‘‘යජිං උච්චාවචෙ යඤ්ඤෙ, අග්ගිහුත්තං ජුහිං අහං;
‘එසා සුද්ධී’ති මඤ්ඤන්තො, අන්ධභූතො [අන්ධීභූතො (ක.)] පුථුජ්ජනො.

342.
‘‘දිට්ඨිගහනපක්ඛන්දො [පක්ඛන්තො (සී.), පක්ඛන්නො (ස්‍යා. පී.)], පරාමාසෙන මොහිතො;
අසුද්ධිං මඤ්ඤිසං සුද්ධිං, අන්ධභූතො අවිද්දසු.

343.
‘‘මිච්ඡාදිට්ඨි පහීනා මෙ, භවා සබ්බෙ පදාලිතා [විදාලිතා (ක.)];
ජුහාමි දක්ඛිණෙය්‍යග්ගිං, නමස්සාමි තථාගතං.

344.
‘‘මොහා සබ්බෙ පහීනා මෙ, භවතණ්හා පදාලිතා;
වික්ඛීණො ජාතිසංසාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

... නදීකස්සපො ථෙරො....

7. ගයාකස්සපත්ථෙරගාථා

345.
‘‘පාතො මජ්ඣන්හිකං සායං, තික්ඛත්තුං දිවසස්සහං;
ඔතරිං උදකං සොහං, ගයාය ගයඵග්ගුයා.

346.
‘‘‘යං මයා පකතං පාපං, පුබ්බෙ අඤ්ඤාසු ජාතිසු;
තං දානීධ පවාහෙමි’, එවංදිට්ඨි පුරෙ අහුං.

347.
‘‘සුත්වා සුභාසිතං වාචං, ධම්මත්ථසහිතං පදං;
තථං යාථාවකං අත්ථං, යොනිසො පච්චවෙක්ඛිසං;

348.
‘‘නින්හාතසබ්බපාපොම්හි, නිම්මලො පයතො සුචි;
සුද්ධො සුද්ධස්ස දායාදො, පුත්තො බුද්ධස්ස ඔරසො.

349.
‘‘ඔගය්හට්ඨඞ්ගිකං සොතං, සබ්බපාපං පවාහයිං;
තිස්සො විජ්ජා අජ්ඣගමිං, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

... ගයාකස්සපො ථෙරො....

8. වක්කලිත්ථෙරගාථා

350.

‘‘වාතරොගාභිනීතො ත්වං, විහරං කානනෙ වනෙ;
පවිට්ඨගොචරෙ ලූඛෙ, කථං භික්ඛු කරිස්සසි.

351.

‘‘පීතිසුඛෙන විපුලෙන, ඵරමානො සමුස්සයං;
ලූඛම්පි අභිසම්භොන්තො, විහරිස්සාමි කානනෙ.

352.

‘‘භාවෙන්තො සතිපට්ඨානෙ, ඉන්ද්‍රියානි බලානි ච;
බොජ්ඣඞ්ගානි ච භාවෙන්තො, විහරිස්සාමි කානනෙ.

353.

‘‘ආරද්ධවීරියෙ පහිතත්තෙ, නිච්චං දළ්හපරක්කමෙ [ආරද්ධවීරියො පහිතත්තො, නිච්චං දළ්හපරක්කමො (සී.)];
සමග්ගෙ සහිතෙ දිස්වා, විහරිස්සාමි කානනෙ.

354.

‘‘අනුස්සරන්තො සම්බුද්ධං, අග්ගං දන්තං සමාහිතං;
අතන්දිතො රත්තින්දිවං, විහරිස්සාමි කානනෙ’’ති.

… වක්කලිත්ථෙරො….

9. විජිතසෙනත්ථෙරගාථා

355.

‘‘ඔලග්ගෙස්සාමි තෙ චිත්ත, ආණිද්වාරෙව හත්ථිනං;
න තං පාපෙ නියොජෙස්සං, කාමජාල [කාමජාලං (සයා.)] සරීරජ [සරීරජං (සයා. ක.)].

356.

‘‘ත්වං ඔලග්ගො න ගච්ඡසි [න ගඤ්ඡිසි (පී)], ද්වාරවිවරං ගජොව අලභන්තො;
න ච චිත්තකලි පුනප්පුනං, පසක්ක [පසහං (සී. සයා. පී.)] පාපරතො චරිස්සසි.

357.

‘‘යථා කුඤ්ජරං අදන්තං, නවග්ගහමඞ්කුසග්ගහො;
බලවා ආවත්තෙති අකාමං, එවං ආවත්තයිස්සං තං.

358.

‘‘යථා වරහයදමකුසලො, සාරථී පවරො දමෙති ආජඤ්ඤං;

එවං දමයිස්සං තං, පතිට්ඨිතො පඤ්චසු බලෙසු.

359.

‘‘සතියා තං නිබන්ධිස්සං, පයුත්තො තෙ දමෙස්සාමි [පයතත්තො වොදපෙස්සාමි (සී.)];
වීරියධුරනිග්ගහිතො, න යිතො දූරං ගමිස්සසෙ චිත්තා’’ති.

… විජිතසෙනො ථෙරො….

10. යසදත්තත්ථෙරගාථා

360.

‘‘උපාරම්භචිත්තො දුම්මෙධො, සුණාති ජිනසාසනං;
ආරකා හොති සද්ධම්මා, නභසො පථවී යථා.

361.

‘‘උපාරම්භචිත්තො දුම්මෙධො, සුණාති ජිනසාසනං;
පරිහායති සද්ධම්මා, කාළපක්ඛෙව චන්දිමා.

362.

‘‘උපාරම්භචිත්තො දුම්මෙධො, සුණාති ජිනසාසනං;
පරිසුස්සති සද්ධම්මෙ, මච්ඡො අප්පොදකෙ යථා.

363.

‘‘උපාරම්භචිත්තො දුම්මෙධො, සුණාති ජිනසාසනං;
න විරූහති සද්ධම්මෙ, ඛෙත්තෙ බීජංව පූතිකං.

364.

‘‘යො ච තුට්ඨෙන චිත්තෙන, සුණාති ජිනසාසනං;
ඛෙපෙත්වා ආසවෙ සබ්බෙ, සච්ඡිකත්වා අකුප්පතං;
පප්පුය්‍ය පරමං සන්තිං, පරිනිබ්බාතිනාසවො’’ති.

… යසදත්තො ථෙරො….

11. සොණකුටිකණ්ණත්ථෙරගාථා

365.

‘‘උපසම්පදා ච මෙ ලද්ධා, විමුත්තො චම්හි අනාසවො;
සො ච මෙ භගවා දිට්ඨො, විහාරෙ ච සහාවසිං.

366.

‘‘බහුදෙව රත්තිං භගවා, අබ්භොකාසෙතිනාමයි;
විහාරකුසලො සත්ථා, විහාරං පාවිසී තදා.

367.

‘‘සන්ථරිත්වාන සඞ්ඝාටිං, සෙය්‍යං කප්පෙසි ගොතමො;
සීහො සෙලගුහායංව, පහීනභයභෙරවො.

368.

‘‘තතො කල්‍යාණවාක්කරණො, සම්මාසම්බුද්ධසාවකො;
සොණො අභාසි සද්ධම්මං, බුද්ධසෙට්ඨස්ස සම්මුඛා.

369.

‘‘පඤ්චක්ඛන්ධෙ පරිඤ්ඤාය, භාවයිත්වාන අඤ්ජසං;
පප්පුය්‍ය පරමං සන්තිං, පරිනිබ්බිස්සත්‍යනාසවො’’ති.

… සොණො කුටිකණ්ණථෙරො….

12. කොසියත්ථෙරගාථා

370.

‘‘යො වෙ ගරූනං වචනඤ්ඤු ධීරො, වසෙ ච තම්හි ජනයෙථ පෙමං;
සො භත්තිමා නාම ච හොති පණ්ඩිතො, ඤත්වා ච ධම්මෙසු විසෙසි අස්ස.

371.

‘‘යං ආපදා උප්පතිතා උළාරා, නක්ඛම්භයන්තෙ පටිසඞ්ඛයන්තං;
සො ථාමවා නාම ච හොති පණ්ඩිතො, ඤත්වා ච ධම්මෙසු විසෙසි අස්ස.

372.

‘‘යො වෙ සමුද්දොව ඨිතො අනෙජො, ගම්භීරපඤ්ඤො නිපුණත්ථදස්සී;
අසංහාරියො නාම ච හොති පණ්ඩිතො, ඤත්වා ච ධම්මෙසු විසෙසි අස්ස.

373.

‘‘බහුස්සුතො ධම්මධරො ච හොති, ධම්මස්ස හොති අනුධම්මචාරී;
සො තාදිසො නාම ච හොති පණ්ඩිතො, ඤත්වා ච ධම්මෙසු විසෙසි අස්ස.

374.

‘‘අත්ථඤ්ච යො ජානාති භාසිතස්ස, අත්ථඤ්ච ඤත්වාන තථා කරොති;
අත්ථන්තරො නාම ස හොති පණ්ඩිතො, ඤත්වා ච ධම්මෙසු විසෙසි අස්සා’’ති.

... කොසියො ථෙරො....

පඤ්චකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

රාජදත්තො සුභූතො ච, ගිරිමානන්දසුමනා;
වඩ්ඪො ච කස්සපො ථෙරො, ගයාකස්සපවක්කලී.

විජිතො යසදත්තො ච, සොණො කොසියසව්හයො;
සට්ඨි ච පඤ්ච ගාථායො, ථෙරා ච එත්ථ ද්වාදසාති.

6. ඡක්කනිපාතො

1. උරුවෙළකස්සපත්ථෙරගාථා

375.

‘‘දිස්වාන පාටිහීරානි, ගොතමස්ස යසස්සිනො;
න තාවාහං පණිපතිං, ඉස්සාමානෙන වඤ්චිතො.

376.

‘‘මම සඞ්කප්පමඤ්ඤාය, චොදෙසි නරසාරථී;
තතො මෙ ආසි සංවෙගො, අබ්භුතො ලොමහංසනො.

377.

‘‘පුබ්බෙ ජටිලභූතස්ස, යා මෙ සිද්ධි පරිත්තිකා;
තාහං තදා නිරාකත්වා [නිරංකත්වා (ස්‍යා.ක.)], පබ්බජිං ජිනසාසනෙ.

378.

‘‘පුබ්බෙ යඤ්ඤෙන සන්තුට්ඨො, කාමධාතුපුරක්ඛතො;
පච්ඡා රාගඤ්ච දොසඤ්ච, මොහඤ්චාපි සමූහනිං.

379.

‘‘පුබ්බෙනිවාසං ජානාමි, දිබ්බචක්ඛු විසොධිතං;
ඉද්ධිමා පරචිත්තඤ්ඤූ, දිබ්බසොතඤ්ච පාපුණිං.

380.

‘‘යස්ස චත්ථාය පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
සො මෙ අත්ථො අනුප්පත්තො, සබ්බසංයොජනක්ඛයො’’ති.

… උරුවෙළකස්සපො ථෙරො….

2. තෙකිච්ඡකාරිත්ථෙරගාථා

381.

‘‘අතිහිතා වීහි, ඛලගතා සාලී;
න ච ලභෙ පිණ්ඩං, කථමහං කස්සං.

382.

‘‘බුද්ධමප්පමෙය්‍යං අනුස්සර පසන්නො;
පීතියා ඵුටසරීරො හොහිසි සතතමුදග්ගො.

383.

‘‘ධම්මමප්පමෙය්‍යං අනුස්සර පසන්නො;
පීතියා ඵුටසරීරො හොහිසි සතතමුදග්ගො.

384.

‘‘සඞ්ඝමප්පමෙය්‍යං අනුස්සර පසන්නො;
පීතියා ඵුටසරීරො හොහිසි සතතමුදග්ගො.

385.

‘‘අබ්භොකාසෙ විහරසි, සීතා හෙමන්තිකා ඉමා රත්‍යො;
මා සීතෙන පරෙතො විහඤ්ඤිත්ථො, පවිස ත්වං විහාරං ඵුසිතග්ගළං.

386.

‘‘ඵුසිස්සං චතස්සො අප්පමඤ්ඤායො, තාහි ච සුඛිතො විහරිස්සං;
නාහං සීතෙන විහඤ්ඤිස්සං, අනිඤ්ජිතො විහරන්තො’’ති.

… තෙකිච්ඡකාරී [තෙකිච්ඡකානි (සී. ස්‍යා. පී.)] ථෙරො….

3. මහානාගත්ථෙරගාථා

387.

‘‘යස්ස සබ්‍රහ්මචාරීසු, ගාරවො නූපලබ්භති;
පරිහායති සද්ධම්මා, මච්ඡො අප්පොදකෙ යථා.

388.

‘‘යස්ස සබ්‍රහ්මචාරීසු, ගාරවො නූපලබ්භති;
න විරූහති සද්ධම්මෙ, ඛෙත්තෙ බීජංව පූතිකං.

389.

‘‘යස්ස සබ්‍රහ්මචාරීසු, ගාරවො නූපලබ්භති;
ආරකා හොති නිබ්බානා [නිබ්බාණා (සී.)], ධම්මරාජස්ස සාසනෙ.

390.

‘‘යස්ස සබ්‍රහ්මචාරීසු, ගාරවො උපලබ්භති;
න විහායති සද්ධම්මා, මච්ඡො බව්හොදකෙ [බහ්වොදකෙ (සී.), බහොදකෙ (ස්‍යා.)] යථා.

391.

‘‘යස්ස සබ්‍රහ්මචාරීසු, ගාරවො උපලබ්භති;
සො විරූහති සද්ධම්මෙ, ඛෙත්තෙ බීජංව භද්දකං.

392.

‘‘යස්ස සබ්‍රහ්මචාරීසු, ගාරවො උපලබ්භති;
සන්තිකෙ හොති නිබ්බානං [නිබ්බාණං (සී.)], ධම්මරාජස්ස සාසනෙ’’ති.

... මහානාගො ථෙරො....

4. කුල්ලත්ථෙරගාථා

393.

‘‘කුල්ලො සිවථිකං ගන්ත්වා, අද්දස ඉත්ථිමුජ්ඣිතං;
අපවිද්ධං සුසානස්මිං, ඛජ්ජන්තිං කිමිහී ඵුටං.

394.

‘‘ආතුරං අසුචිං පූතිං, පස්ස කුල්ල සමුස්සයං;
උග්ඝරන්තං පග්ඝරන්තං, බාලානං අභිනන්දිතං.

395.

‘‘ධම්මාදාසං ගහෙත්වාන, ඤාණදස්සනපත්තියා;
පච්චවෙක්ඛිං ඉමං කායං, තුච්ඡං සන්තරබාහිරං.

396.

‘‘යථා ඉදං තථා එතං, යථා එතං තථා ඉදං;
යථා අධො තථා උද්ධං, යථා උද්ධං තථා අධො.

397.

‘‘යථා දිවා තථා රත්තිං, යථා රත්තිං තථා දිවා;
යථා පුරෙ තථා පච්ඡා, යථා පච්ඡා තථා පුරෙ.

398.

‘‘පඤ්චඞ්ගිකෙන තුරියෙන, න රතී හොති තාදිසී;
යථා එකග්ගචිත්තස්ස, සම්මා ධම්මං විපස්සතො’’ති.

... කුල්ලො ථෙරො....

5. මාලුක්‍යපුත්තත්ථෙරගාථා

399.

‘‘මනුජස්ස පමත්තචාරිනො, තණ්හා වඩ්ඪති මාලුවා විය;
සො ප්ලවතී [ප්ලවති (සී. පී. ක.), පරිප්ලවති (ස්‍යා.)] හුරා හුරං, ඵලමිච්ඡංව වනස්මි වානරො.

400.

‘‘යං එසා සහතෙ [සහති (පී. ක.)] ජම්මී, තණ්හා ලොකෙ විසත්තිකා;
සොකා තස්ස පවඩ්ඪන්ති, අභිවට්ඨංව [අභිවුට්ඨංව (ස්‍යා.), අභිවඩ්ඪංව (ක.)] බීරණං.

401.

‘‘යො චෙතං සහතෙ [සහති (පී. ක.)] ජම්මිං, තණ්හං ලොකෙ දුරච්චයං;
සොකා තම්හා පපතන්ති, උදබින්දුව පොක්ඛරා.

402.
‘‘තං වො වදාමි භද්දං වො, යාවන්තෙත්ථ සමාගතා;
තණ්හාය මූලං ඛණථ, උසීරත්ථොව බීරණං;
මා වො නළංව සොතොව, මාරො භඤ්ජි පුනප්පුනං.

403.
‘‘කරොථ බුද්ධවචනං, ඛණො වො මා උපච්චගා;
ඛණාතීතා හි සොචන්ති, නිරයම්හි සමප්පිතා.

404.
‘‘පමාදො රජො පමාදො [සබ්බදා (සී. ක.), සුත්තනිපාතට්ඨකථායං උට්ඨානසුත්තවණ්ණනා ඔලොකෙතබ්බා], පමාදානුපතිතො රජො;
අප්පමාදෙන විජ්ජාය, අබ්බහෙ සල්ලමත්තනො’’ති.

… මාලුක්‍යපුත්තො [මාලුඞ්ක්‍යපුත්තො (සී. ස්‍යා. පී.)] ථෙරො….

6. සප්පදාසත්ථෙරගාථා

405.
‘‘පණ්ණවීසතිවස්සානි, යතො පබ්බජිතො අහං;
අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පි, චෙතොසන්තිමනජ්ඣගං.

406.
‘‘අලද්ධා චිත්තස්සෙකග්ගං, කාමරාගෙන අට්ටිතො [අද්දිතො (ස්‍යා. සී. අට්ඨ.), අඞ්ඩිතො (ක.)];
බාහා පග්ගය්හ කන්දන්තො, විහාරා උපනික්ඛමිං [නූපනික්ඛමිං (සබ්බත්ථ), දූපනික්ඛමිං (?)].

407.
‘‘සත්ථං වා ආහරිස්සාමි, කො අත්ථො ජීවිතෙන මෙ;
කථං හි සික්ඛං පච්චක්ඛං, කාලං කුබ්බෙථ මාදිසො.

408.
‘‘තදාහං ඛුරමාදාය, මඤ්චකම්හි උපාවිසිං;
පරිනීතො ඛුරො ආසි, ධමනිං ඡෙත්තුමත්තනො.

409.
‘‘තතො මෙ මනසීකාරො, යොනිසො උදපජ්ජථ;
ආදීනවො පාතුරහු, නිබ්බිදා සමතිට්ඨථ.

410.

‘‘තතො චිත්තං විමුච්චි මෙ, පස්ස ධම්මසුධම්මතං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… සප්පදාසො ථෙරො….

7.කාතියානත්ථෙරගාථා

411.

‘‘උට්ඨෙහි නිසීද කාතියාන, මා නිද්දාබහුලො අහු ජාගරස්සු;
මා තං අලසං පමත්තබන්ධු, කූටෙනෙව ජිනාතු මච්චුරාජා.

412.

‘‘සෙයථාපි [සයථාපි (සී. පී.)] මහාසමුද්දවෙගො, එවං ජාතිජරාතිවත්තතෙ තං;
සො කරොහි සුදීපමත්තනො ත්වං, න හි තාණං තව විජ්ජතෙව අඤ්ඤං.

413.

‘‘සත්ථා හි විජෙසි මග්ගමෙතං, සඞ්ගා ජාතිජරාභයා අතීතං;
පුබ්බාපරරත්තමප්පමත්තො, අනුයුඤ්ජස්සු දළ්හං කරොහි යොගං.

414.

‘‘පුරිමානි පමුඤ්ච බන්ධනානි, සඞ්ඝාටිඛුරමුණ්ඩභික්ඛභොජී;
මා ඛිඩ්ඩාරතිඤ්ච මා නිද්දං, අනුයුඤ්ජිත්ථ ඣාය කාතියාන.

415.

‘‘ඣායාහි ජිනාහි කාතියාන, යොගක්ඛෙමපථෙසු කොවිදොසි;
පප්පුය්‍ය අනුත්තරං විසුද්ධිං, පරිනිබ්බාහිසි වාරිනාව ජොති.

416.

‘‘පජ්ජොතකරො පරිත්තරංසො, වාතෙන විනම්‍යතෙ ලතාව;
එවම්පි තුවං අනාදියානො, මාරං ඉන්දසගොත්ත නිද්ධුනාහි;
සො වෙදයිතාසු වීතරාගො, කාලං කඞ්ඛ ඉධෙව සීතිභූතො’’ති.

… කාතියානො ථෙරො….

8. මිගජාලත්ථෙරගාථා

417.

‘‘සුදෙසිතො චක්ඛුමතා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
සබ්බසංයොජනාතීතො, සබ්බවට්ටවිනාසනො.

418.

‘‘නියාමිකො උත්තරණො, තණ්හාමූලවිසොසනො;
විසමූලං ආඝාතනං, ඡෙත්වා පාපෙති නිබ්බුතිං.

419.
‘‘අඤ්ඤාණමූලභෙදාය, කම්මයන්තවිඝාටනො;
විඤ්ඤාණානං පරිග්ගහෙ, ඤාණවජිරනිපාතනො.

420.
‘‘වෙදනානං විඤ්ඤාපනො, උපාදානප්පමොචනො;
භවං අඞ්ගාරකාසුංව, ඤාණෙන අනුපස්සනො [අනුපස්සකො (සී. පී.)].

421.
‘‘මහාරසො සුගම්භීරො, ජරාමච්චුනිවාරණො;
අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො, දුක්ඛූපසමනො සිවො.

422.
‘‘කම්මං කම්මන්ති ඤත්වාන, විපාකඤ්ච විපාකතො;
පටිච්චුප්පන්නධම්මානං, යථාවාලොකදස්සනො;
මහාඛෙමඞ්ගමො සන්තො, පරියොසානභද්දකො’’ති.

… මිගජාලො ථෙරො….

9. පුරොහිතපුත්තජෙන්තත්ථෙරගාථා

423.
‘‘ජාතිමදෙන මත්තොහං, භොගඉස්සරියෙන ච;
සණ්ඨානවණ්ණරූපෙන, මදමත්තො අචාරිහං.

424.
‘‘නාත්තනො සමකං කඤ්චි, අතිරෙකං ච මඤ්ඤිසං;
අතිමානහතො බාලො, පත්ථද්ධො උස්සිතද්ධජො.

425.
‘‘මාතරං පිතරඤ්චාපි, අඤ්ඤෙපි ගරුසම්මතෙ;
න කඤ්චි අභිවාදෙසිං, මානත්ථද්ධො අනාදරො.

426.
‘‘දිස්වා විනායකං අග්ගං, සාරථීනං වරුත්තමං;
තපන්තමිව ආදිච්චං, භික්ඛුසඞ්ඝපුරක්ඛතං.

427.
‘‘මානං මදඤ්ච ඡඩ්ඩෙත්වා, විප්පසන්නෙන චෙතසා;

සිරසා අභිවාදෙසිං, සබ්බසත්තානමුත්තමං.

428.
‘‘අතිමානො ච ඔමානො, පහීනා සුසමූහතා;
අස්මිමානො සමුච්ඡින්නො, සබ්බෙ මානවිධා හතා’’ති.

… ජෙන්තො පුරොහිතපුත්තො ථෙරො….

10. සුමනත්ථෙරගාථා

429.
‘‘යදා නවො පබ්බජිතො, ජාතියා සත්තවස්සිකො;
ඉද්ධියා අභිභොත්වාන, පන්නගින්දං මහිද්ධිකං.

430.
‘‘උපජ්ඣායස්ස උදකං, අනොතත්තා මහාසරා;
ආහරාමි තතො දිස්වා, මං සත්ථා එතදබ්‍රවි’’.

431.
‘‘සාරිපුත්ත ඉමං පස්ස, ආගච්ඡන්තං කුමාරකං;
උදකකුම්භමාදාය, අජ්ඣත්තං සුසමාහිතං.

432.
‘‘පාසාදිකෙන වත්තෙන, කල්‍යාණඉරියාපථො;
සාමණෙරොනුරුද්ධස්ස, ඉද්ධියා ච විසාරදො.

433.
‘‘ආජානීයෙන ආජඤ්ඤො, සාධුනා සාධුකාරිතො;
විනීතො අනුරුද්ධෙන, කතකිච්චෙන සික්ඛිතො.

434.
‘‘සො පත්වා පරමං සන්තිං, සච්ඡිකත්වා අකුප්පතං;
සාමණෙරො ස සුමනො, මා මං ජඤ්ඤාති ඉච්ඡතී’’ති.

… සුමනො ථෙරො….

11. න්හාතකමුනිත්ථෙරගාථා

435.
‘‘වාතරොගාභිනීතො ත්වං, විහරං කානනෙ වනෙ;
පවිද්ධගොචරෙ ලූඛෙ, කථං භික්ඛු කරිස්සසි’’.

436.
‘‘පීතිසුඛෙන විපුලෙන, ඵරිත්වාන සමුස්සයං;

ලුඛම්පි අභිසම්භොන්තො, විහරිස්සාමි කානනෙ.

437.
‘‘භාවෙන්තො සත්ත බොජ්ඣඞ්ගෙ, ඉන්ද්‍රියානි බලානි ච;
ඣානසොඛුම්මසම්පන්නො [ඣානසුඛුමසම්පන්නො (සයා. ක.)],
විහරිස්සං අනාසවො.

438.
‘‘විප්පමුත්තං කිලෙසෙහි, සුද්ධචිත්තං අනාවිලං;
අභිණ්හං පච්චවෙක්ඛන්තො, විහරිස්සං අනාසවො.

439.
‘‘අජ්ඣත්තඤ්ච බහිද්ධා ච, යෙ මෙ විජ්ජිංසු ආසවා;
සබ්බෙ අසෙසා උච්ඡින්නා, න ච උප්පජ්ජරෙ පුන.

440.
‘‘පඤ්චක්ඛන්ධා පරිඤ්ඤාතා, තිට්ඨන්ති ඡින්නමූලකා;
දුක්ඛක්ඛයො අනුප්පත්තො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

… න්හාතකමුනිත්ථෙරො….

12. බ්‍රහ්මදත්තත්ථෙරගාථා

441.
‘‘අක්කොධස්ස කුතො කොධො, දන්තස්ස සමජීවිනො;
සම්මදඤ්ඤා විමුත්තස්ස, උපසන්තස්ස තාදිනො.

442.
‘‘තස්සෙව තෙන පාපියො, යො කුද්ධං පටිකුජ්ඣති;
කුද්ධං අප්පටිකුජ්ඣන්තො, සඞ්ගාමං ජෙති දුජ්ජයං.

443.
[සං. නි. 1.188, 250] ‘‘උභින්නමත්ථං චරති, අත්තනො ච පරස්ස ච;
පරං සඞ්කුපිතං ඤත්වා, යො සතො උපසම්මති.

444.
[සං. නි. 1.188, 250] ‘‘උභින්නං තිකිච්ඡන්තං තං, අත්තනො ච පරස්ස ච;
ජනා මඤ්ඤන්ති බාලොති, යෙ ධම්මස්ස අකොවිදා.

445.
‘‘උප්පජ්ජෙ තෙ සචෙ කොධො, ආවජ්ජ කකචූපමං;
උප්පජ්ජෙ චෙ රසෙ තණ්හා, පුත්තමංසූපමං සර.

446.

‘‘සචෙ ධාවති චිත්තං තෙ, කාමෙසු ච භවෙසු ච;
ඛිප්පං නිග්ගණ්හ සතියා, කිට්ඨාදං විය දුප්පසු’’න්ති;

… බ්‍රහ්මදත්තො ථෙරො….

13. සිරිමණ්ඩත්ථෙරගාථා

447.

[උදා. 45; චූළව. 385; පරි. 339] ‘‘ඡන්නමතිවස්සති, විවටං නාතිවස්සති;
තස්මා ඡන්නං විවරෙථ, එවං තං නාතිවස්සති.

448.

[සං. නි. 1.66; නෙත්ති. 18] ‘‘මච්චුනාබ්භහතො ලොකො, ජරාය පරිවාරිතො;
තණ්හාසල්ලෙන ඔතිණ්ණො, ඉච්ඡාධූපායිතො සදා.

449.

‘‘මච්චුනාබ්භහතො ලොකො, පරික්ඛිත්තො ජරාය ච;
හඤ්ඤති නිච්චමත්තාණො, පත්තදණ්ඩොව තක්කරො.

450.

‘‘ආගච්ඡන්තග්ගිඛන්ධාව, මච්චු බ්‍යාධි ජරා තයො;
පච්චුග්ගන්තුං බලං නත්ථි, ජවො නත්ථි පලායිතුං.

451.

‘‘අමොඝං දිවසං කයිරා, අප්පෙන බහුකෙන වා;
යං යං විජහතෙ [විරහතෙ (සී. පී.), විවහතෙ (ස්‍යා.)] රත්තිං, තදූනං තස්ස ජීවිතං.

452.

‘‘චරතො තිට්ඨතො වාපි, ආසීනසයනස්ස වා;
උපෙති චරිමා රත්ති, න තෙ කාලො පමජ්ජිතු’’න්ති.

… සිරිමණ්ඩො [සිරිමන්දො (සී.)] ථෙරො….

14. සබ්බකාමිත්ථෙරගාථා

453.

‘‘ද්විපාදකොයං අසුචි, දුග්ගන්ධො පරිහීරති [පරිහරති (ක.)];
නානාකුණපපරිපූරො, විස්සවන්තො තතො තතො.

454.

‘‘මිගං නිලීනං කූටෙන, බළිසෙනෙව අම්බුජං;
වානරං විය ලෙපෙන, බාධයන්ති පුථුජ්ජනං.

455.
‘‘රූපා සද්දා රසා ගන්ධා, ඵොට්ඨබ්බා ච මනොරමා;
පඤ්ච කාමගුණා එතෙ, ඉත්ථිරූපස්මි දිස්සරෙ.

456.
‘‘යෙ එතා උපසෙවන්ති, රත්තචිත්තා පුථුජ්ජනා;
වඩ්ඪෙන්ති කටසිං ඝොරං, ආචිනන්ති පුනබ්භවං.

457.
‘‘යො චෙතා පරිවජ්ජෙති, සප්පස්සෙව පදා සිරො;
සොමං විසත්තිකං ලොකෙ, සතො සමතිවත්තති.

458.
‘‘කාමෙස්වාදීනවං දිස්වා, නෙක්ඛම්මං දට්ඨු ඛෙමතො;
නිස්සටො සබ්බකාමෙහි, පත්තො මෙ ආසවක්ඛයො’’ති.

… සබ්බකාමිත්ථෙරො….

ඡක්කනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්රුද්දානං –

උරුවෙළකස්සපො ච, ථෙරො තෙකිච්ඡකාරි ච;
මහානාගො ච කුල්ලො ච, මාලුක්‍යො [මාලුතො (සී. ක.), මාලුඞ්ක්‍යො (ස්‍යා.)] සප්පදාසකො.

කාතියානො මිගජාලො, ජෙන්තො සුමනසව්හයො;
න්හාතමුනි බ්‍රහ්මදත්තො, සිරිමණ්ඩො සබ්බකාමී ච;
ගාථායො චතුරාසීති, ථෙරා චෙත්ථ චතුද්දසාති.

7. සත්තකනිපාතො

1. සුන්දරසමුද්දත්ථෙරගාථා

459.

‘‘අලඞ්කතා සුවසනා, මාලධාරී [මාලාභාරී (සී.), මාලභාරී (සයා.)] විභූසිතා;
අලත්තකකතාපාදා, පාදුකාරුය්හ වෙසිකා.

460.

‘‘පාදුකා ඔරුහිත්වාන, පුරතො පඤ්ජලීකතා;
සා මං සණ්හෙන මුදුනා, මිහිතපුබ්බං [මිහිතපුබ්බං (සී.)] අභාසථ’’.

461.

‘‘යුවාසි ත්වං පබ්බජිතො, තිට්ඨාහි මම සාසනෙ;
භුඤ්ජ මානුසකෙ කාමෙ, අහං විත්තං දදාමි තෙ;
සච්චං තෙ පටිජානාමි, අග්ගිං වා තෙ හරාමහං.

462.

‘‘යදා ජිණ්ණා භවිස්සාම, උභො දණ්ඩපරායනා;
උභොපි පබ්බජිස්සාම, උභයත්ථ කටග්ගහො’’.

463.

‘‘තඤ්ච දිස්වාන යාචන්තිං, වෙසිකං පඤ්ජලීකතං;
අලඞ්කතං සුවසනං, මච්චුපාසංව ඔඩ්ඩිතං.

464.

‘‘තතො මෙ මනසීකාරො…පෙ…. නිබ්බිදා සමතිට්ඨථ.

465.

‘‘තතො චිත්තං විමුච්චි මෙ…පෙ…. කතං බුද්ධස්ස සාසන’’න්ති.

… සුන්දරසමුද්දො ථෙරො….

2. ලකුණ්ඩකභද්දියත්ථෙරගාථා

466.

පරෙ අම්බාටකාරාමෙ, වනසණ්ඩම්හි භද්දියො;
සමූලං තණ්හමබ්බුය්හ, තත්ථ භද්දොව ඣායති [භද්දො’ධිඣායායති (සී.), භද්දො ඣියායති (සයා. සී. අට්ඨ.)].

467.

‘‘රමන්තෙකෙ මුදිඞ්ගෙහි [මුතිඞ්ගෙහි (සී. අට්ඨ.)], වීණාහි පණවෙහි ච;
අහඤ්ච රුක්ඛමූලස්මිං, රතො බුද්ධස්ස සාසනෙ.

468.

‘‘බුද්ධො චෙ [බුද්ධො ච (සබ්බත්ථ)] මෙ වරං දජ්ජා, සො ච ලබ්භෙථ මෙ වරො;
ගණ්හෙහං සබ්බලොකස්ස, නිච්චං කායගතං සතිං.

469.

‘‘යෙ මං රූපෙන පාමිංසු, යෙ ච ඝොසෙන අන්වගූ;
ඡන්දරාගවසූපෙතා, න මං ජානන්ති තෙ ජනා.

470.

‘‘අජ්ඣත්තඤ්ච න ජානාති, බහිද්ධා ච න පස්සති;
සමන්තාවරණො බාලො, ස වෙ ඝොසෙන වුය්හති.

471.

‘‘අජ්ඣත්තඤ්ච න ජානාති, බහිද්ධා ච විපස්සති;
බහිද්ධා ඵලදස්සාවී, සොපි ඝොසෙන වුය්හති.

472.

‘‘අජ්ඣත්තඤ්ච පජානාති, බහිද්ධා ච විපස්සති;
අනාවරණදස්සාවී, න සො ඝොසෙන වුය්හතී’’ති.

… ලකුණ්ඩකභද්දියො ථෙරො….

3. භද්දත්ථෙරගාථා

473.

‘‘එකපුත්තො අහං ආසිං, පියො මාතු පියො පිතු;
බහූහි වතචරියාහි, ලද්ධො ආයාචනාහි ච.

474.

‘‘තෙ ච මං අනුකම්පාය, අත්ථකාමා හිතෙසිනො;
උභො පිතා ච මාතා ච, බුද්ධස්ස උපනාමයුං’’.

475.

‘‘කිච්ඡා ලද්ධො අයං පුත්තො, සුඛුමාලො සුඛෙධිතො;
ඉමං දදාම තෙ නාථ, ජිනස්ස පරිචාරකං’’.

476.

‘‘සත්ථා ච මං පටිග්ගය්හ, ආනන්දං එතදබ්‍රවි;
‘පබ්බාජෙහි ඉමං ඛිප්පං, හෙස්සත්‍යාජානියො අයං.

477.

‘‘පබ්බාජෙත්වාන මං සත්ථා, විහාරං පාවිසී ජිනො;

අනොග්ගතස්මිං සූරියස්මිං, තතො චිත්තං විමුච්චි මෙ.

478.
‘‘තතො සත්ථා නිරාකත්වා, පටිසල්ලානවුට්ඨිතො;
‘එහි භද්දා’ති මං ආහ, සා මෙ ආසූපසම්පදා.

479.
‘‘ජාතියා සත්තවස්සෙන, ලද්ධා මෙ උපසම්පදා;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, අහො ධම්මසුධම්මතා’’ති.

… භද්දො ථෙරො….

4. සොපාකත්ථෙරගාථා

480.
‘‘දිස්වා පාසාදඡායායං, චඞ්කමන්තං නරුත්තමං;
තත්ථ නං උපසඞ්කම්ම, වන්දිස්සං [වන්දිසං (සී. පී.)] පුරිසුත්තමං.

481.
‘‘එකංසං චීවරං කත්වා, සංහරිත්වාන පාණයො;
අනුචඞ්කමිස්සං විරජං, සබ්බසත්තානමුත්තමං.

482.
‘‘තතො පඤ්හෙ අපුච්ඡී මං, පඤ්හානං කොවිදො විදූ;
අච්ඡම්භී ච අභීතො ච, බ්‍යාකාසිං සත්ථුනො අහං.

483.
‘‘විස්සජ්ජිතෙසු පඤ්හෙසු, අනුමොදි තථාගතො;
භික්ඛුසඞ්ඝං විලොකෙත්වා, ඉමමත්ථං අභාසථ’’.

484.
‘‘ලාභා අඞ්ගානං මගධානං, යෙසායං පරිභුඤ්ජති;
චීවරං පිණ්ඩපාතඤ්ච, පච්චයං සයනාසනං;
පච්චුට්ඨානඤ්ච සාමීචිං, තෙසං ලාභා’’ති චාබ්‍රවි.

485.
‘‘අජ්ජතග්ගෙ මං සොපාක, දස්සනායොපසඞ්කම;
එසා චෙව තෙ සොපාක, භවතු උපසම්පදා’’.

486.
‘‘ජාතියා සත්තවස්සොහං, ලද්ධාන උපසම්පදං;
ධාරෙමි අන්තිමං දෙහං, අහො ධම්මසුධම්මතා’’ති.

... සොපාකො ථෙරො....

5. සරභඞ්ගත්ථෙරගාථා

487.
‘‘සරෙ හත්ථෙහි භඤ්ජිත්වා, කත්වාන කුටිමච්ඡිසං;
තෙන මෙ සරභඞ්ගොති, නාමං සම්මුතියා අහු.

488.
‘‘න මය්හං කප්පතෙ අජ්ජ, සරෙ හත්ථෙහි භඤ්ජිතුං;
සික්ඛාපදා නො පඤ්ඤත්තා, ගොතමෙන යසස්සිනා.

489.
‘‘සකලං සමත්තං රොගං, සරභඞ්ගො නාද්දසං පුබ්බෙ;
සොයං රොගො දිට්ඨො, වචනකරෙනාතිදෙවස්ස.

490.
‘‘යෙනෙව මග්ගෙන ගතො විපස්සී, යෙනෙව මග්ගෙන සිඛී ච වෙස්සභූ;
කකුසන්ධකොණාගමනො ච කස්සපො, තෙනඤ්ජසෙන අගමාසි ගොතමො.

491.
‘‘වීතතණ්හා අනාදානා, සත්ත බුද්ධා ඛයොගධා;
යෙහායං දෙසිතො ධම්මො, ධම්මභූතෙහි තාදිභි.

492.
‘‘චත්තාරි අරියසච්චානි, අනුකම්පාය පාණිනං;
දුක්ඛං සමුදයො මග්ගො, නිරොධො දුක්ඛසඞ්ඛයො.

493.
‘‘යස්මිං නිවත්තතෙ [යස්මිං න නිබ්බත්තතෙ (ක.)] දුක්ඛං, සංසාරස්මිං අනන්තකං;
භෙදා ඉමස්ස කායස්ස, ජීවිතස්ස ච සඞ්ඛයා;
අඤ්ඤො පුනබ්භවො නත්ථි, සුවිමුත්තොම්හි සබ්බධී’’ති.

... සරභඞ්ගො ථෙරො....

සත්තකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්රුද්දානං –

සුන්දරසමුද්දො ථෙරො, ථෙරො ලකුණ්ඨභද්දියො;
භද්දො ථෙරො ච සොපාකො, සරභඞ්ගො මහාඉසි;
සත්තකෙ පඤ්චකා ථෙරා, ගාථායො පඤ්චතිංසතීති.

8. අට්ඨකනිපාතො

1. මහාකච්චායනත්ථෙරගාථා

494.

‘‘කම්මං බහුකං න කාරයෙ, පරිවජ්ජෙය්‍ය ජනං න උය්‍යමෙ;
සො උස්සුක්කො රසානුගිද්ධො, අත්ථං රිඤ්චති යො සුඛාධිවාහො.

495.

‘‘පඞ්කොති හි නං අවෙදයුං, යායං වන්දනපූජනා කුලෙසු;
සුඛුමං සල්ලං දුරුබ්බහං, සක්කාරො කාපුරිසෙන දුජ්ජහො.

496.

‘‘න පරස්සුපනිධාය, කම්මං මච්චස්ස පාපකං;
අත්තනා තං න සෙවෙය්‍ය, කම්මබන්ධූහි මාතියා.

497.

‘‘න පරෙ වචනා චොරො, න පරෙ වචනා මුනි;
අත්තා ච නං යථාවෙදි [යථා වෙත්ති (සී.)], දෙවාපි නං තථා විදූ.

498.

‘‘පරෙ ච න විජානන්ති, මයමෙත්ථ යමාමසෙ;
යෙ ච තත්ථ විජානන්ති, තතො සම්මන්ති මෙධගා.

499.

‘‘ජීවතෙ වාපි සප්පඤ්ඤො, අපි විත්තපරික්ඛයො;
පඤ්ඤාය ච අලාභෙන [අභාවෙන (සී. අට්ඨ.)], විත්තවාපි න ජීවති.

500.

‘‘සබ්බං සුණාති සොතෙන, සබ්බං පස්සති චක්ඛුනා;
න ච දිට්ඨං සුතං ධීරො, සබ්බං උජ්ඣිතුමරහති.

501.

‘‘චක්ඛුමාස්ස යථා අන්ධො, සොතවා බධිරො යථා;
පඤ්ඤවාස්ස යථා මූගො, බලවා දුබ්බලොරිව;
අථ අත්ථෙ සමුප්පන්නෙ, සයෙථ [පස්සෙථ (ක.)] මතසායික’’න්ති.

… මහාකච්චායනො ථෙරො….

2. සිරිමිත්තත්ථෙරගාථා

502.

‘‘අක්කොධනොනුපනාහී, අමායො රිත්තපෙසුණො;
ස වෙ තාදිසකො භික්ඛු, එවං පෙච්ච න සොචති.

503.

‘‘අක්කොධනොනුපනාහී, අමායො රිත්තපෙසුණො;
ගුත්තද්වාරො සදා භික්ඛු, එවං පෙච්ච න සොචති.

504.

‘‘අක්කොධනොනුපනාහී, අමායො රිත්තපෙසුණො;
කල්‍යාණසීලො සො [යො (ස්‍යා.)] භික්ඛු, එවං පෙච්ච න සොචති.

505.

‘‘අක්කොධනොනුපනාහී, අමායො රිත්තපෙසුණො;
කල්‍යාණමිත්තො සො භික්ඛු, එවං පෙච්ච න සොචති.

506.

‘‘අක්කොධනොනුපනාහී, අමායො රිත්තපෙසුණො;
කල්‍යාණපඤ්ඤො සො භික්ඛු, එවං පෙච්ච න සොචති.

507.

‘‘යස්ස සද්ධා තථාගතෙ, අචලා සුප්පතිට්ඨිතා;
සීලඤ්ච යස්ස කල්‍යාණං, අරියකන්තං පසංසිතං.

508.

‘‘සඞ්ඝෙ පසාදො යස්සත්ථි, උජුභූතඤ්ච දස්සනං;
‘අදලිද්දො’ති තං ආහු, අමොඝං තස්ස ජීවිතං.

509.

‘‘තස්මා සද්ධඤ්ච සීලඤ්ච, පසාදං ධම්මදස්සනං;
අනුයුඤ්ජෙථ මෙධාවී, සරං බුද්ධාන සාසන’’න්ති.

… සිරිමිත්තො ථෙරො….

3. මහාපන්ථකත්ථෙරගාථා

510.

‘‘යදා පඨමමද්දක්ඛිං, සත්ථාරමකුතොභයං;
තතො මෙ අහු සංවෙගො, පස්සිත්වා පුරිසුත්තමං.

511.

‘‘සිරිං හත්ථෙහි පාදෙහි, යො පණාමෙය්‍ය ආගතං;
එතාදිසං සො සත්ථාරං, ආරාධෙත්වා විරාධයෙ.

512.

‘‘තදාහං පුත්තදාරඤ්ච, ධනධඤ්ඤඤ්ච ඡඩ්ඩයිං;
කෙසමස්සූනි ඡෙදෙත්වා, පබ්බජිං අනගාරියං.

513.

‘‘සික්ඛාසාජීවසම්පන්නො, ඉන්ද්‍රියෙසු සුසංවුතො;
නමස්සමානො සම්බුද්ධං, විහාසිං අපරාජිතො.

514.

‘‘තතො මෙ පණිධී ආසි, චෙතසො අභිපත්ථිතො;
න නිසීදෙ මුහුත්තම්පි, තණ්හාසල්ලෙ අනූහතෙ.

515.

‘‘තස්ස මෙවං විහරතො, පස්ස වීරියපරක්කමං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

516.

‘‘පුබ්බෙනිවාසං ජානාමි, දිබ්බචක්ඛු විසොධිතං;
අරහා දක්ඛිණෙය්‍යොම්හි, විප්පමුත්තො නිරූපධි.

517.

‘‘තතො රත්‍යා විවසානෙ [විවසනෙ (සී. ස්‍යා.)], සූරියස්සුග්ගමනං පති;
සබ්බං තණ්හං විසොසෙත්වා, පල්ලඞ්කෙන උපාවිසි’’න්ති.

… මහාපන්ථකො ථෙරො….

අට්ඨකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

මහාකච්චායනො ථෙරො, සිරිමිත්තො මහාපන්ථකො;

එතෙ අට්ඨනිපාතම්හි, ගාථායො චතුවීසතීති.

9. නවකනිපාතො

1. භූතත්ථෙරගාථා

518.

‘‘යදා දුක්ඛං ජරාමරණන්ති පණ්ඩිතො, අවිද්දසූ යත්ථ සිතා පුථුජ්ජනා;
දුක්ඛං පරිඤ්ඤාය සතොව ඣායති, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති.

519.

‘‘යදා දුක්ඛස්සාවහනිං විසත්තිකං, පපඤ්චසඞ්ඝාතදුඛාධිවාහිනිං;
තණ්හං පහන්ත්වාන සතොව ඣායති, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති.

520.

‘‘යදා සිවං ද්වෙචතුරඞ්ගගාමිනං, මග්ගුත්තමං සබ්බකිලෙසසොධනං;
පඤ්ඤාය පස්සිත්ව සතොව ඣායති, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති.

521.

‘‘යදා අසොකං විරජං අසඞ්ඛතං, සන්තං පදං සබ්බකිලෙසසොධනං;
භාවෙති සඤ්ඤොජනබන්ධනච්ඡිදං, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති.

522.

‘‘යදා නභෙ ගජ්ජති මෙඝදුන්දුභි, ධාරාකුලා විහගපථෙ සමන්තතො;
භික්ඛූ ච පබ්භාරගතොව ඣායති, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති.

523.

‘‘යදා නදීනං කුසුමාකුලානං, විචිත්ත-වානෙය්‍ය-වටංසකානං;
තීරෙ නිසින්නො සුමනොව ඣායති, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති.

524.

‘‘යදා නිසීථෙ රහිතම්හි කානනෙ, දෙවෙ ගළන්තම්හි නදන්ති දාඨිනො;
භික්ඛූ ච පබ්භාරගතොව ඣායති, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති.

525.

‘‘යදා විතක්කෙ උපරුන්ධියත්තනො, නගන්තරෙ නගවිවරං සමස්සිතො;
වීතද්දරො වීතඛිලොව ඣායති, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති.

526.

‘‘යදා සුඛී මලඛිලසොකනාසනො, නිරග්ගළො නිබ්බනථො විසල්ලො;
සබ්බාසවෙ බ්‍යන්තිකතොව ඣායති, තතො රතිං පරමතරං න වින්දති’’ති.

… භූතො ථෙරො….

නවකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

භූතො තථද්දසො ථෙරො, එකො ඛග්ගවිසාණවා;
නවකම්හි නිපාතම්හි, ගාථායොපි ඉමා නවාති.

10. දසකනිපාතො

1. කාළුදායිත්ථෙරගාථා

527.

‘‘අඞ්ගාරිනො දානි දුමා භදන්තෙ, ඵලෙසිනො ඡදනං විප්පහාය;
තෙ අච්චිමන්තොව පභාසයන්ති, සමයො මහාවීර භාගී රසානං.

528.

‘‘දුමානි ඵුල්ලානි මනොරමානි, සමන්තතො සබ්බදිසා පවන්ති;
පත්තං පහාය ඵලමාසසානා [ඵලමාසමානො (ක.)], කාලො ඉතො පක්කමනාය වීර.

529.

‘‘නෙවාතිසීතං න පනාතිඋණ්හං, සුඛා උතු අද්ධනියා භදන්තෙ;
පස්සන්තු තං සාකියා කොළියා ච, පච්ඡාමුඛං රොහිනියං තරන්තං.

530.

‘‘ආසාය කසතෙ ඛෙත්තං, බීජං ආසාය වප්පති;
ආසාය වාණිජා යන්ති, සමුද්දං ධනහාරකා;
යාය ආසාය තිට්ඨාමි, සා මෙ ආසා සමිජ්ඣතු.

531.

[සං. නි. 1.198] ‘‘පුනප්පුනං චෙව වපන්ති බීජං, පුනප්පුනං වස්සති දෙවරාජා;
පුනප්පුනං ඛෙත්තං කසන්ති කස්සකා, පුනප්පුනං ධඤ්ඤමුපෙති රට්ඨං.

532.

[සං. නි. 1.198] ‘‘පුනප්පුනං යාචනකා චරන්ති, පුනප්පුනං දානපතී දදන්ති;
පුනප්පුනං දානපතී දදිත්වා, පුනප්පුනං සග්ගමුපෙන්ති ඨානං.

533.

‘‘වීරො හවෙ සත්තයුගං පුනෙති, යස්මිං කුලෙ ජායති භූරිපඤ්ඤො;
මඤ්ඤාමහං සක්කති දෙවදෙවො, තයා හි ජාතො [තයාභිජාතො (සී.)] මුනි සච්චනාමො.

534.

‘‘සුද්ධොදනො නාම පිතා මහෙසිනො, බුද්ධස්ස මාතා පන මායනාමා;
යා බොධිසත්තං පරිහරිය කුච්ඡිනා, කායස්ස භෙදා තිදිවම්හි මොදති.

535.

‘‘සා ගොතමී කාලකතා ඉතො චුතා, දිබ්බෙහි කාමෙහි සමඞ්ගිභූතා;
සා මොදති කාමගුණෙහි පඤ්චහි, පරිවාරිතා දෙවගණෙහි තෙහි.

536.

‘‘බුද්ධස්ස පුත්තොම්හි අසය්හසාහිනො, අඞ්ගීරසස්සප්පටිමස්ස තාදිනො;
පිතුපිතා මය්හං තුවංසි සක්ක, ධම්මෙන මෙ ගොතම අය්‍යකොසී’’ති.

… කාළුදායී ථෙරො….

2. එකවිහාරියත්ථෙරගාථා

537.

‘‘පුරතො පච්ඡතො වාපි, අපරො චෙ න විජ්ජති;
අතීව ඵාසු භවති, එකස්ස වසතො වනෙ.

538.

‘‘හන්ද එකො ගමිස්සාමි, අරඤ්ඤං බුද්ධවණ්ණිතං;
ඵාසු [ඵාසුං (ස්‍යා. පී.)] එකවිහාරිස්ස, පහිතත්තස්ස භික්ඛුනො.

539.

‘‘යොගී-පීතිකරං රම්මං, මත්තකුඤ්ජරසෙවිතං;
එකො අත්තවසී ඛිප්පං, පවිසිස්සාමි කානනං.

540.

‘‘සුපුප්ඵිතෙ සීතවනෙ, සීතලෙ ගිරිකන්දරෙ;
ගත්තානි පරිසිඤ්චිත්වා, චඞ්කමිස්සාමි එකකො.

541.

‘‘එකාකියො අදුතියො, රමණීයෙ මහාවනෙ;
කදාහං විහරිස්සාමි, කතකිච්චො අනාසවො.

542.

‘‘එවං මෙ කත්තුකාමස්ස, අධිප්පායො සමිජ්ඣතු;
සාධියිස්සාමහංයෙව, නාඤ්ඤො අඤ්ඤස්ස කාරකො.

543.

‘‘එස බන්ධාමි සන්නාහං, පවිසිස්සාමි කානනං;
න තතො නික්ඛමිස්සාමි, අප්පත්තො ආසවක්ඛයං.

544.

‘‘මාලුතෙ උපවායන්තෙ, සීතෙ සුරභිගන්ධිකෙ [ගන්ධකෙ (ස්‍යා. පී. ක.)];
අවිජ්ජං දාලයිස්සාමි, නිසින්නො නගමුද්ධනි.

545.
‘‘වනෙ කුසුමසඤ්ඡන්නෙ, පබ්භාරෙ නූන සීතලෙ;
විමුත්තිසුඛෙන සුඛිතො, රමිස්සාමි ගිරිබ්බජෙ.

546.
‘‘සොහං පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, චන්දො පන්නරසො යථා;
සබ්බාසවපරික්ඛීණො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

… එකවිහාරියො ථෙරො….

3. මහාකප්පිනත්ථෙරගාථා

547.
‘‘අනාගතං යො පටිකච්ච [පටිගච්ච (සී.)] පස්සති, හිතඤ්ච අත්ථං අහිතඤ්ච තං ද්වයං;
විද්දෙසිනො තස්ස හිතෙසිනො වා, රන්ධං න පස්සන්ති සමෙක්ඛමානා.

548.
[පටි. ම. 1.160 පටිසම්භිදාමග්ගෙ] ‘‘ආනාපානසතී යස්ස, පරිපුණ්ණා සුභාවිතා;
අනුපුබ්බං පරිචිතා, යථා බුද්ධෙන දෙසිතා;
සොමං ලොකං පභාසෙති, අබ්භා මුත්තොව චන්දිමා.

549.
‘‘ඔදාතං වත මෙ චිත්තං, අප්පමාණං සුභාවිතං;
නිබ්බිද්ධං පග්ගහීතඤ්ච, සබ්බා ඔභාසතෙ දිසා.

550.
‘‘ජීවතෙ වාපි සප්පඤ්ඤො, අපි විත්තපරික්ඛයො;
පඤ්ඤාය ච අලාභෙන, විත්තවාපි න ජීවති.

551.
‘‘පඤ්ඤා සුතවිනිච්ඡිනී, පඤ්ඤා කිත්තිසිලොකවද්ධනී;
පඤ්ඤාසහිතො නරො ඉධ, අපි දුක්ඛෙසු සුඛානි වින්දති.

552.
‘‘නායං අජ්ජතනො ධම්මො, නච්ඡෙරො නපි අබ්භුතො;
යත්ථ ජායෙථ මීයෙථ, තත්ථ කිං විය අබ්භුතං.

553.
‘‘අනන්තරං හි ජාතස්ස, ජීවිතා මරණං ධුවං;
ජාතා ජාතා මරන්තීධ, එවංධම්මා හි පාණිනො.

554.
‘‘න හෙතදත්ථාය මතස්ස හොති, යං ජීවිතත්ථං පරපොරිසානං;
මතම්හි රුණ්ණං න යසො න ලොක්‍යං, න වණ්ණිතං සමණබ්‍රාහ්මණෙහි.

555.
‘‘චක්ඛුං සරීරං උපහන්ති තෙන [උපහන්ති රුණ්ණං (සී.), උපහන්ති රොණ්ණං (ස්‍යා. පී.)], නිහීයති වණ්ණබලං මතී ච;
ආනන්දිනො තස්ස දිසා භවන්ති, හිතෙසිනො නාස්ස සුඛී භවන්ති.

556.
‘‘තස්මා හි ඉච්ඡෙය්‍ය කුලෙ වසන්තෙ, මෙධාවිනො චෙව බහුස්සුතෙ ච;
යෙසං හි පඤ්ඤාවිභවෙන කිච්චං, තරන්ති නාවාය නදිංව පුණ්ණ’’න්ති.

... මහාකප්පිනො ථෙරො....

4. චූළපන්ථකත්ථෙරගාථා

557.
‘‘දන්ධා මය්හං ගතී ආසි, පරිභූතො පුරෙ අහං;
භාතා ච මං පණාමෙසි, ‘ගච්ඡ දානි තුවං ඝරං’.

558.
‘‘සොහං පණාමිතො සන්තො [භාතා (අට්ඨ.)], සඞ්ඝාරාමස්ස කොට්ඨකෙ;
දුම්මනො තත්ථ අට්ඨාසිං, සාසනස්මිං අපෙක්ඛවා.

559.
‘‘භගවා තත්ථ ආගච්ඡි [ආගඤ්ඡි (සී. පී.)], සීසං මය්හං පරාමසි;
බාහාය මං ගහෙත්වාන, සඞ්ඝාරාමං පවෙසයි.

560.
‘‘අනුකම්පාය මෙ සත්ථා, පාදාසි පාදපුඤ්ඡනිං;
‘එතං සුද්ධං අධිට්ඨෙහි, එකමන්තං ස්වධිට්ඨිතං’.

561.
‘‘තස්සාහං වචනං සුත්වා, විහාසිං සාසනෙ රතො;

සමාධිං පටිපාදෙසිං, උත්තමත්ථස්ස පත්තියා.

562.
‘‘පුබ්බෙනිවාසං ජානාමි, දිබ්බචක්ඛු විසොධිතං;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

563.
‘‘සහස්සක්ඛත්තුමත්තානං, නිම්මිනිත්වාන පන්ථකො;
නිසීදම්බවනෙ රම්මෙ, යාව කාලප්පවෙදනා.

564.
‘‘තතො මෙ සත්ථා පාහෙසි, දූතං කාලප්පවෙදකං;
පවෙදිතම්හි කාලම්හි, වෙහාසාදුපසඞ්කමිං [වෙහාසානුපසඞ්කමිං (ස්‍යා. ක.)].

565.
‘‘වන්දිත්වා සත්ථුනො පාදෙ, එකමන්තං නිසීදහං;
නිසින්නං මං විදිත්වාන, අථ සත්ථා පටිග්ගහි.

566.
‘‘ආයාගො සබ්බලොකස්ස, ආහුතීනං පටිග්ගහො;
පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං මනුස්සානං, පටිගණ්හිත්ථ දක්ඛිණ’’න්ති.

… චූළපන්ථකො ථෙරො….

5. කප්පත්ථෙරගාථා

567.
‘‘නානාකුලමලසම්පුණ්ණො, මහාඋක්කාරසම්භවො;
චන්දනිකංව පරිපක්කං, මහාගණ්ඩො මහාවණො.

568.
‘‘පුබ්බරුහිරසම්පුණ්ණො, ගූථකූපෙන ගාළ්හිතො [ගූථකූපෙ නිගාළ්හිතො (ස්‍යා. පී. ක.)];
ආපොපග්ඝරණො කායො, සදා සන්දති පූතිකං.

569.
‘‘සට්ඨිකණ්ඩරසම්බන්ධො, මංසලෙපනලෙපිතො;
චම්මකඤ්චුකසන්නද්ධො, පූතිකායො නිරත්ථකො.

570.
‘‘අට්ඨිසඞ්ඝාතඝටිතො, න්හාරුසුත්තනිබන්ධනො;
නෙකෙසං සංගතීභාවා, කප්පෙති ඉරියාපථං.

571.

‘‘ධුවප්පයාතො මරණාය, මච්චුරාජස්ස සන්තිකෙ;
ඉධෙව ඡඩ්ඩයිත්වාන, යෙනකාමඞ්ගමො නරො.

572.

‘‘අවිජ්ජාය නිවුතො කායො, චතුගන්ථෙන ගන්ථිතො;
ඔඝසංසීදනො කායො, අනුසයජාලමොත්ථතො.

573.

‘‘පඤ්චනීවරණෙ යුත්තො, විතක්කෙන සමප්පිතො;
තණ්හාමූලෙනානුගතො, මොහච්ඡාදනඡාදිතො.

574.

‘‘එවායං වත්තතෙ කායො, කම්මයන්තෙන යන්තිතො;
සම්පත්ති ච විපත්යන්තා, නානාභාවො විපජ්ජති.

575.

‘‘යෙමං කායං මමායන්ති, අන්ධබාලා පුථුජ්ජනා;
වඩ්ඪෙන්ති කටසිං ඝොරං, ආදියන්ති පුනබ්භවං.

576.

‘‘යෙමං කායං විවජ්ජෙන්ති, ගූථලිත්තංව පන්නගං;
භවමූලං වමිත්වාන, පරිනිබ්බිස්සන්තිනාසවා’’ති [පරිනිබ්බන්තුනාසවා (සී.)].

… කප්පො ථෙරො….

6. වඞ්ගන්තපුත්තඋපසෙනත්ථෙරගාථා

577.

‘‘විවිත්තං අප්පනිග්ඝොසං, වාළමිගනිසෙවිතං;
සෙවෙ සෙනාසනං භික්ඛු, පටිසල්ලානකාරණා.

578.

‘‘සඞ්කාරපුඤ්ජා ආහත්වා [ආහිත්වා (ක.)], සුසානා රථියාහි ච;
තතො සඞ්ඝාටිකං කත්වා, ලූඛං ධාරෙය්‍ය චීවරං.

579.

‘‘නීචං මනං කරිත්වාන, සපදානං කුලා කුලං;
පිණ්ඩිකාය චරෙ භික්ඛු, ගුත්තද්වාරො සුසංවුතො.

580.

‘‘ලූඛෙනපි වා [ලූඛෙනපි ච (බහූසු)] සන්තුස්සෙ, නාඤ්ඤං පත්ථෙ රසං බහුං;
රසෙසු අනුගිද්ධස්ස, ඣානෙ න රමතී මනො.

581.

‘‘අප්පිච්ඡො චෙව සන්තුට්ඨො, පවිවිත්තො වසෙ මුනි;
අසංසට්ඨො ගහට්ඨෙහි, අනාගාරෙහි චූභයං.

582.

‘‘යථා ජළො ව මූගො ව, අත්තානං දස්සයෙ තථා;
නාතිවෙලං සම්භාසෙය්‍ය, සඞ්ඝමජ්ඣම්හි පණ්ඩිතො.

583.

‘‘න සො උපවදෙ කඤ්චි, උපඝාතං විවජ්ජයෙ;
සංවුතො පාතිමොක්ඛස්මිං, මත්තඤ්ඤූ චස්ස භොජනෙ.

584.

‘‘සුග්ගහීතනිමිත්තස්ස, චිත්තස්සුප්පාදකොවිදො;
සමං අනුයුඤ්ජෙය්‍ය, කාලෙන ච විපස්සනං.

585.

‘‘වීරියසාතච්චසම්පන්නො, යුත්තයොගො සදා සියා;
න ච අප්පත්වා දුක්ඛන්තං, විස්සාසං එය්‍ය පණ්ඩිතො.

586.

‘‘එවං විහරමානස්ස, සුද්ධිකාමස්ස භික්ඛුනො;
ඛීයන්ති ආසවා සබ්බෙ, නිබ්බුතිඤ්චාධිගච්ඡතී’’ති.

… උපසෙනො වඞ්ගන්තපුත්තො ථෙරො….

7. (අපර)-ගොතමත්ථෙරගාථා

587.

‘‘විජානෙය්‍ය සකං අත්ථං, අවලොකෙය්‍යාථ පාවචනං;
යඤ්චෙත්ථ අස්ස පතිරූපං, සාමඤ්ඤං අජ්ඣුපගතස්ස.

588.

‘‘මිත්තං ඉධ ච කල්‍යාණං, සික්ඛා විපුලං සමාදානං;
සුස්සූසා ච ගරූනං, එතං සමණස්ස පතිරූපං.

589.

‘‘බුද්ධෙසු සගාරවතා, ධම්මෙ අපචිති යථාභූතං;
සඞ්ඝෙ ච චිත්තිකාරො, එතං සමණස්ස පතිරූපං.

590.

‘‘ආචාරගොචරෙ යුත්තො, ආජීවො සොධිතො අගාරය්හො;
චිත්තස්ස ච සණ්ඨපනං, එතං සමණස්ස පතිරූපං.

591.

‘‘චාරිත්තං අථ වාරිත්තං, ඉරියාපථියං පසාදනියං;
අධිචිත්තෙ ච ආයොගො, එතං සමණස්ස පතිරූපං.

592.

‘‘ආරඤ්ඤකානි සෙනාසනානි, පන්තානි අප්පසද්දානි;
භජිතබ්බානි මුනිනා, එතං සමණස්ස පතිරූපං.

593.

‘‘සීලඤ්ච බාහුසච්චඤ්ච, ධම්මානං පවිචයො යථාභූතං;
සච්චානං අභිසමයො, එතං සමණස්ස පතිරූපං.

594.

‘‘භාවෙය්‍ය ච අනිච්චන්ති, අනත්තසඤ්ඤං අසුභසඤ්ඤඤ්ච;
ලොකම්හි ච අනභිරතිං, එතං සමණස්ස පතිරූපං.

595.

‘‘භාවෙය්‍ය ච බොජ්ඣඞ්ගෙ, ඉද්ධිපාදානි ඉන්ද්‍රියානි බලානි;
අට්ඨඞ්ගමග්ගමරියං, එතං සමණස්ස පතිරූපං.

596.

‘‘තණ්හං පජහෙය්‍ය මුනි, සමූලකෙ ආසවෙ පදාලෙය්‍ය;
විහරෙය්‍ය විප්පමුත්තො, එතං සමණස්ස පතිරූප’’න්ති.

… ගොතමො ථෙරො….

දසකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

කාළුදායී ච සො ථෙරො, එකවිහාරී ච කප්පිනො;
චූළපන්ථකො කප්පො ච, උපසෙනො ච ගොතමො;
සත්තිමෙ දසකෙ ථෙරා, ගාථායො චෙත්ථ සත්තතීති.

11. එකාදසනිපාතො

1. සංකිච්චත්ථෙරගාථා

597.

‘‘කිං තවත්ථො වනෙ තාත, උජ්ජුහානොව පාවුසෙ;
වෙරම්භා රමණීයා තෙ, පවිවෙකො හි ඣායිනං.

598.

‘‘යථා අබ්භානි වෙරම්භො, වාතො නුදති පාවුසෙ;
සඤ්ඤා මෙ අභිකිරන්ති, විවෙකපටිසඤ්ඤුතා.

599.

‘‘අපණ්ඩරො අණ්ඩසම්භවො, සීවථිකාය නිකෙතචාරිකො;
උප්පාදයතෙව මෙ සතිං, සන්දෙහස්මිං විරාගනිස්සිතං.

600.

‘‘යඤ්ච අඤ්ඤෙ න රක්ඛන්ති, යො ච අඤ්ඤෙ න රක්ඛති;
ස වෙ භික්ඛු සුඛං සෙති, කාමෙසු අනපෙක්ඛවා.

601.

‘‘අච්ඡොදිකා පුථුසිලා, ගොනඞ්ගුලමිගායුතා;
අම්බුසෙවාලසඤ්ඡන්නා, තෙ සෙලා රමයන්ති මං.

602.

‘‘වසිතං මෙ අරඤ්ඤෙසු, කන්දරාසු ගුහාසු ච;
සෙනාසනෙසු පන්තෙසු, වාළමිගනිසෙවිතෙ.

603.

‘‘‘ඉමෙ හඤ්ඤන්තු වජ්ඣන්තු, දුක්ඛං පප්පොන්තු පාණිනො’;
සඞ්කප්පං නාභිජානාමි, අනරියං දොසසංහිතං.

604.

‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං;
ඔහිතො ගරුකො භාරො, භවනෙත්ති සමූහතා.

605.

‘‘යස්ස චත්ථාය [යස්සත්ථාය (සී.)] පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
සො මෙ අත්ථො අනුප්පත්තො, සබ්බසංයොජනක්ඛයො.

606.

‘‘නාභිනන්දාමි මරණං, නාභිනන්දාමි ජීවිතං;
කාලඤ්ච පටිකඞ්ඛාමි, නිබ්බිසං භතකො යථා.

607.

‘‘නාභිනන්දාමි මරණං, නාභිනන්දාමි ජීවිතං;
කාලඤ්ච පටිකඞ්ඛාමි, සම්පජානො පතිස්සතො’’ති.

… සංකිච්චො ථෙරො….

එකාදසනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්රුද්දානං –

සංකිච්චථෙරො එකොව, කතකිච්චො අනාසවො;
එකාදසනිපාතම්හි, ගාථා එකාදසෙව චාති.

12. ද්වාදසකනිපාතො

1. සීලවත්ථෙරගාථා

608.

‘‘සීලමෙවිධ සික්ඛෙථ, අස්මිං ලොකෙ සුසික්ඛිතං;
සීලං හි සබ්බසම්පත්තිං, උපනාමෙති සෙවිතං.

609.

‘‘සීලං රක්ඛෙය්‍ය මෙධාවී, පත්ථයානො තයො සුඛෙ;
පසංසං විත්තිලාභඤ්ච, පෙච්ච සග්ගෙ පමොදනං [පෙච්ච සග්ගෙ ච මොදනං (සී. පී.)].

610.

‘‘සීලවා හි බහූ මිත්තෙ, සඤ්ඤමෙනාධිගච්ඡති;
දුස්සීලො පන මිත්තෙහි, ධංසතෙ පාපමාචරං.

611.

‘‘අවණ්ණඤ්ච අකිත්තිඤ්ච, දුස්සීලො ලභතෙ නරො;
වණ්ණං කිත්තිං පසංසඤ්ච, සදා ලභති සීලවා.

612.

‘‘ආදි සීලං පතිට්ඨා ච, කල්‍යාණානඤ්ච මාතුකං;
පමුඛං සබ්බධම්මානං, තස්මා සීලං විසොධයෙ.

613.

‘‘වෙලා ච සංවරං සීලං [සංවරො සීලං (සී.), සංවරසීලං (සී. අට්ඨ.)],
චිත්තස්ස අභිහාසනං;
තිත්ථඤ්ච සබ්බබුද්ධානං, තස්මා සීලං විසොධයෙ.

614.

‘‘සීලං බලං අප්පටිමං, සීලං ආවුධමුත්තමං;

සීලමාභරණං සෙට්ඨං, සීලං කවචමබ්භුතං.

615.
‘‘සීලං සෙතු මහෙසක්ඛො, සීලං ගන්ධො අනුත්තරො;
සීලං විලෙපනං සෙට්ඨං, යෙන වාති දිසොදිසං.

616.
‘‘සීලං සම්බලමෙවග්ගං, සීලං පාථෙය්‍යමුත්තමං;
සීලං සෙට්ඨො අතිවාහො, යෙන යාති දිසොදිසං.

617.
‘‘ඉධෙව නින්දං ලභති, පෙච්චාපායෙ ච දුම්මනො;
සබ්බත්ථ දුම්මනො බාලො, සීලෙසු අසමාහිතො.

618.
‘‘ඉධෙව කිත්තිං ලභති, පෙච්ච සග්ගෙ ච සුම්මනො;
සබ්බත්ථ සුමනො ධීරො, සීලෙසු සුසමාහිතො.

619.
‘‘සීලමෙව ඉධ අග්ගං, පඤ්ඤවා පන උත්තමො;
මනුස්සෙසු ච දෙවෙසු, සීලපඤ්ඤාණතො ජය’’න්ති.

… සීලවො ථෙරො….

2. සුනීතත්ථෙරගාථා

620.
‘‘නීචෙ කුලම්හි ජාතොහං, දලිද්දො අප්පභොජනො;
හීනකම්මං [හීනං කම්මං (සයා.)] මමං ආසි, අහොසිං පුප්ඵඡඩ්ඩකො.

621.
‘‘ජිගුච්ඡිතො මනුස්සානං, පරිභූතො ච වම්භිතො;
නීචං මනං කරිත්වාන, වන්දිස්සං බහුකං ජනං.

622.
‘‘අථද්දසාසිං සම්බුද්ධං, භික්ඛුසඞ්ඝපුරක්ඛතං;
පවිසන්තං මහාවීරං, මගධානං පුරුත්තමං.

623.
‘‘නික්ඛිපිත්වාන බ්‍යාභඞ්ගිං, වන්දිතුං උපසඞ්කමිං;
මමෙව අනුකම්පාය, අට්ඨාසි පුරිසුත්තමො.

624.

‘‘වන්දිත්වා සත්ථුනො පාදෙ, එකමන්තං ඨිතො තදා;
පබ්බජ්ජං අහමායාචිං, සබ්බසත්තානමුත්තමං.

625.

‘‘තතො කාරුණිකො සත්ථා, සබ්බලොකානුකම්පකො;
‘එහි භික්ඛූ’ති මං ආහ, සා මෙ ආසූපසම්පදා.

626.

‘‘සොහං එකො අරඤ්ඤස්මිං, විහරන්තො අතන්දිතො;
අකාසිං සත්ථුවචනං, යථා මං ඔවදී ජිනො.

627.

‘‘රත්තියා පඨමං යාමං, පුබ්බජාතිමනුස්සරිං;
රත්තියා මජ්ඣිමං යාමං, දිබ්බචක්ඛුං විසොධයිං [දිබ්බචක්ඛු විසොධිතං (ක.)];
රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ, තමොඛන්ධං පදාලයිං.

628.

‘‘තතො රත්‍යා විවසානෙ, සූරියස්සුග්ගමනං පති;
ඉන්දො බ්‍රහ්මා ච ආගන්ත්වා, මං නමස්සිංසු පඤ්ජලී.

629.

‘‘‘නමො තෙ පුරිසාජඤ්ඤ, නමො තෙ පුරිසුත්තම;
යස්ස තෙ ආසවා ඛීණා, දක්ඛිණෙය්‍යොසි මාරිස’.

630.

‘‘තතො දිස්වාන මං සත්ථා, දෙවසඞ්ඝපුරක්ඛතං;
සිතං පාතුකරිත්වාන, ඉමමත්ථං අභාසථ.

631.

[සු. නි. 660 සුත්තනිපාතෙපි] ‘‘‘තපෙන බ්‍රහ්මචරියෙන, සංයමෙන දමෙන ච;
එතෙන බ්‍රාහ්මණො හොති, එතං බ්‍රාහ්මණමුත්තම’’’න්ති.

… සුනීතො ථෙරො….

ද්වාදසකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

සීලවා ච සුනීතො ච, ථෙරා ද්වෙ තෙ මහිද්ධිකා;
ද්වාදසම්හි නිපාතම්හි, ගාථායො චතුවීසතීති.

13. තෙරසනිපාතො

1. සොණකොළිවිසත්ථෙරගාථා

632.

‘‘යාහු රට්ඨෙ සමුක්කට්ඨො, රඤ්ඤො අඞ්ගස්ස පද්ධගූ [පත්ථගූ (ස්‍යා.), පට්ඨගූ (ක.)];
ස්වාජ්ජ ධම්මෙසු උක්කට්ඨො, සොණො දුක්ඛස්ස පාරගූ.

633.

‘‘පඤ්ච ඡින්දෙ පඤ්ච ජහෙ, පඤ්ච චුත්තරි භාවයෙ;
පඤ්චසඞ්ගාතිගො භික්ඛු, ඔඝතිණ්ණොති වුච්චති.

634.

‘‘උන්නළස්ස පමත්තස්ස, බාහිරාසස්ස [බාහිරාසයස්ස (ක.)] භික්ඛුනො;
සීලං සමාධි පඤ්ඤා ච, පාරිපූරිං න ගච්ඡති.

635.

‘‘යඤ්හි කිච්චං අපවිද්ධං [තදපවිද්ධං (සී. ස්‍යා.)], අකිච්චං පන කරීයති;
උන්නළානං පමත්තානං, තෙසං වඩ්ඪන්ති ආසවා.

636.

‘‘යෙසඤ්ච සුසමාරද්ධා, නිච්චං කායගතා සති;
අකිච්චං තෙ න සෙවන්ති, කිච්චෙ සාතච්චකාරිනො;
සතානං සම්පජානානං, අත්ථං ගච්ඡන්ති ආසවා.

637.

‘‘උජුමග්ගම්හි අක්ඛාතෙ, ගච්ඡථ මා නිවත්තථ;
අත්තනා චොදයත්තානං, නිබ්බානමභිහාරයෙ.

638.

‘‘අච්චාරද්ධම්හි වීරියම්හි, සත්ථා ලොකෙ අනුත්තරො;
වීණොපමං කරිත්වා මෙ, ධම්මං දෙසෙසි චක්ඛුමා;
තස්සාහං වචනං සුත්වා, විහාසිං සාසනෙ රතො.

639.

‘‘සමථං පටිපාදෙසිං, උත්තමත්ථස්ස පත්තියා;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

640.

‘‘නෙක්ඛම්මෙ [නික්ඛමෙ (ක.), නෙක්ඛම්මං (මහාව. 244; අ. නි. 6.55)] අධිමුත්තස්ස, පවිවෙකඤ්ච චෙතසො;
අබ්‍යාපජ්ඣාධිමුත්තස්ස [අබ්‍යාපජ්ඣාධිමහත්තස්ස (ක.)], උපාදානක්ඛයස්ස ච.

641.
‘‘තණ්හක්ඛයාධිමුත්තස්ස, අසම්මොහඤ්ච චෙතසො;
දිස්වා ආයතනුප්පාදං, සම්මා චිත්තං විමුච්චති.

642.
‘‘තස්ස සම්මා විමුත්තස්ස, සන්තචිත්තස්ස භික්ඛුනො;
කතස්ස පටිචයො නත්ථි, කරණීයං න විජ්ජති.

643.
‘‘සෙලො යථා එකඝනො [එකඝනො (ක.)], වාතෙන න සමීරති;
එවං රූපා රසා සද්දා, ගන්ධා ඵස්සා ච කෙවලා.

644.
‘‘ඉට්ඨා ධම්මා අනිට්ඨා ච, නප්පවෙධෙන්ති තාදිනො;
ඨිතං චිත්තං විසඤ්ඤුත්තං, වයඤ්චස්සානුපස්සතී’’ති.

… සොණො කොළිවිසො ථෙරො….

තෙරසනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

සොණො කොළිවිසො ථෙරො, එකොයෙව මහිද්ධිකො;
තෙරසම්හි නිපාතම්හි, ගාථායො චෙත්ථ තෙරසාති.

14. චුද්දසකනිපාතො

1. ඛදිරවනියරෙවතත්ථෙරගාථා

645.
‘‘යදා අහං පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
නාභිජානාමි සඞ්කප්පං, අනරියං දොසසංහිතං.

646.
‘‘‘ඉමෙ හඤ්ඤන්තු වජ්ඣන්තු, දුක්ඛං පප්පොන්තු පාණිනො’;
සඞ්කප්පං නාභිජානාමි, ඉමස්මිං දීඝමන්තරෙ.

647.
‘‘මෙත්තඤ්ච අභිජානාමි, අප්පමාණං සුභාවිතං;
අනුපුබ්බං පරිචිතං, යථා බුද්ධෙන දෙසිතං.

648.

‘‘සබ්බමිත්තො සබ්බසඛො, සබ්බභූතානුකම්පකො;
මෙත්තචිත්තඤ්ච [මෙත්තං චිත්තං (සී.ස්‍යා.)] භාවෙමි, අබ්‍යාපජ්ජරතො [අබ්‍යාපජ්ඣරතො (සී. ස්‍යා.)] සදා.

649.

‘‘අසංහීරං අසංකුප්පං, චිත්තං ආමොදයාමහං;
බ්‍රහ්මවිහාරං භාවෙමි, අකාපුරිසසෙවිතං.

650.

‘‘අවිතක්කං සමාපන්නො, සම්මාසම්බුද්ධසාවකො;
අරියෙන තුණ්හීභාවෙන, උපෙතො හොති තාවදෙ.

651.

‘‘යථාපි පබ්බතො සෙලො, අචලො සුප්පතිට්ඨිතො;
එවං මොහක්ඛයා භික්ඛු, පබ්බතොව න වෙධති.

652.

‘‘අනඞ්ගණස්ස පොසස්ස, නිච්චං සුචිගවෙසිනො;
වාලග්ගමත්තං පාපස්ස, අබ්භමත්තංව ඛායති.

653.

‘‘නගරං යථා පච්චන්තං, ගුත්තං සන්තරබාහිරං;
එවං ගොපෙථ අත්තානං, ඛණො වො මා උපච්චගා.

654.

‘‘නාභිනන්දාමි මරණං, නාභිනන්දාමි ජීවිතං;
කාලඤ්ච පටිකඞ්ඛාමි, නිබ්බිසං භතකො යථා.

655.

‘‘නාභිනන්දාමි මරණං...පෙ.... සම්පජානො පතිස්සතො.

656.

‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං;
ඔහිතො ගරුකො භාරො, භවනෙත්ති සමූහතා.

657.

‘‘යස්ස චත්ථාය පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
සො මෙ අත්ථො අනුප්පත්තො, සබ්බසංයොජනක්ඛයො.

658.

‘‘සම්පාදෙථප්පමාදෙන, එසා මෙ අනුසාසනී;
හන්දාහං පරිනිබ්බිස්සං, විප්පමුත්තොම්හි සබ්බධී’’ති.

2. ගොදත්තත්ථෙරගාථා

659.
‘‘යථාපි භද්දො ආජඤ්ඤො, ධුරෙ යුත්තො ධුරස්සහො [ධුරාසහො (අට්ඨ.)];
මථිතො අතිභාරෙන, සංයුගං නාතිවත්තති.

660.
‘‘එවං පඤ්ඤාය යෙ තිත්තා, සමුද්දො වාරිනා යථා;
න පරෙ අතිමඤ්ඤන්ති, අරියධම්මොව පාණිනං.

661.
‘‘කාලෙ කාලවසං පත්තා, භවාභවවසං ගතා;
නරා දුක්ඛං නිගච්ඡන්ති, තෙධ සොචන්ති මාණවා [මානවා (සී.)].

662.
‘‘උන්නතා සුඛධම්මෙන, දුක්ඛධම්මෙන චොනතා;
ද්වයෙන බාලා හඤ්ඤන්ති, යථාභූතං අදස්සිනො.

663.
‘‘යෙ ච දුක්ඛෙ සුඛස්මිඤ්ච, මජ්ඣෙ සිබ්බිනිමච්චගූ;
ඨිතා තෙ ඉන්දඛීලොව, න තෙ උන්නතඔනතා.

664.
‘‘න හෙව ලාභෙ නාලාභෙ, න යසෙ න ච කිත්තියා;
න නින්දායං පසංසාය, න තෙ දුක්ඛෙ සුඛම්හි.

665.
‘‘සබ්බත්ථ තෙ න ලිම්පන්ති, උදබින්දුව පොක්ඛරෙ;
සබ්බත්ථ සුඛිතා ධීරා, සබ්බත්ථ අපරාජිතා.

666.
‘‘ධම්මෙන ච අලාභො යො, යො ච ලාභො අධම්මිකො;
අලාභො ධම්මිකො සෙය්‍යො, යං චෙ ලාභො අධම්මිකො.

667.
‘‘යසො ච අප්පබුද්ධීනං, විඤ්ඤූනං අයසො ච යො;
අයසොව සෙය්‍යො විඤ්ඤූනං, න යසො අප්පබුද්ධිනං.

668.
‘‘දුම්මෙධෙහි පසංසා ච, විඤ්ඤූහි ගරහා ච යා;

ගරහාව සෙය්‍යො විඤ්ඤූහි, යං චෙ බාලප්පසංසනා.

669.

‘‘සුඛඤ්ච කාමමයිකං, දුක්ඛඤ්ච පවිවෙකියං;
පවිවෙකදුක්ඛං සෙය්‍යො, යං චෙ කාමමයං සුඛං.

670.

‘‘ජීවිතඤ්ච අධම්මෙන, ධම්මෙන මරණඤ්ච යං;
මරණං ධම්මිකං සෙය්‍යො, යං චෙ ජීවෙ අධම්මිකං.

671.

‘‘කාමකොපප්පහීනා යෙ, සන්තචිත්තා භවාභවෙ;
චරන්ති ලොකෙ අසිතා, නත්ථි තෙසං පියාපියං.

672.

‘‘භාවයිත්වාන බොජ්ඣඞ්ගෙ, ඉන්ද්‍රියානි බලානි ච;
පප්පුය්‍ය පරමං සන්තිං, පරිනිබ්බන්තිනාසවා’’ති.

… ගොදත්තො ථෙරො….

චුද්දසකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

රෙවතො චෙව ගොදත්තො, ථෙරා ද්වෙ තෙ මහිද්ධිකා;
චුද්දසම්හි නිපාතම්හි, ගාථායො අට්ඨවීසතීති.

15. සොළසකනිපාතො

1. අඤ්ඤාසිකොණ්ඩඤ්ඤත්ථෙරගාථා

673.

‘‘එස භිය්‍යො පසීදාමි, සුත්වා ධම්මං මහාරසං;
විරාගො දෙසිතො ධම්මො, අනුපාදාය සබ්බසො.

674.

‘‘බහූනි ලොකෙ චිත්‍රානි, අස්මිං පථවිමණ්ඩලෙ;
මථෙන්ති මඤ්ඤෙ සඞ්කප්පං, සුභං රාගූපසංහිතං.

675.

‘‘රජමුහතඤ්ච වාතෙන, යථා මෙඝොපසම්මයෙ;
එවං සම්මන්ති සඞ්කප්පා, යදා පඤ්ඤාය පස්සති.

676.

[ධ. ප. 277 ධම්මපදෙ] ‘‘සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චාති, යදා පඤ්ඤාය පස්සති;
අථ නිබ්බින්දති දුක්ඛෙ, එස මග්ගො විසුද්ධියා.

677 .
[ධ. ප. 278 ධම්මපදෙ] ‘‘සබ්බෙ සඞ්ඛාරා දුක්ඛාති, යදා පඤ්ඤාය පස්සති
අථ නිබ්බින්දති දුක්ඛෙ, එස මග්ගො විසුද්ධියා.

678.
[ධ. ප. 279 ධම්මපදෙ] ‘‘සබ්බෙ ධම්මා අනත්තාති, යදා පඤ්ඤාය පස්සති;
අථ නිබ්බින්දති දුක්ඛෙ, එස මග්ගො විසුද්ධියා.

679.
‘‘බුද්ධානුබුද්ධො යො ථෙරො, කොණ්ඩඤ්ඤො තිබ්බනික්කමො;
පහීනජාතිමරණො, බ්‍රහ්මචරියස්ස කෙවලී.

680.
‘‘ඔඝපාසො දළ්හඛිලො [දළ්හො ඛිලො (සයා. ක.)], පබ්බතො දුප්පදාලයො;
ඡෙත්වා ඛිලඤ්ච පාසඤ්ච, සෙලං භෙත්වාන [ඡෙත්වාන (ක.)] දුබ්භිදං;
තිණ්ණො පාරඞ්ගතො ඣායී, මුත්තො සො මාරබන්ධනා.

681.
‘‘උද්ධතො චපලො භික්ඛු, මිත්තෙ ආගම්ම පාපකෙ;
සංසීදති මහොඝස්මිං, ඌමියා පටිකුජ්ජිතො.

682.
‘‘අනුද්ධතො අචපලො, නිපකො සංවුතින්ද්‍රියො;
කල්‍යාණමිත්තො මෙධාවී, දුක්ඛස්සන්තකරො සියා.

683.
‘‘කාලපබ්බඞ්ගසඞ්කාසො, කිසො ධමනිසන්ථතො;
මත්තඤ්ඤූ අන්නපානස්මිං, අදීනමනසො නරො.

684.
‘‘ඵුට්ඨො ඩංසෙහි මකසෙහි, අරඤ්ඤස්මිං බ්‍රහාවනෙ;
නාගො සඞ්ගාමසීසෙව, සතො තත්‍රාධිවාසයෙ.

685.

‘‘නාභිනන්දාමි මරණං…පෙ…. නිබ්බිසං භතකො යථා.

686.
‘‘නාභිනන්දාමි මරණං…පෙ…. සම්පජානො පතිස්සතො.

687.
‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා…පෙ…. භවනෙත්ති සමූහතා.

688.
‘‘යස්ස චත්ථාය පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
සො මෙ අත්ථො අනුප්පත්තො, කිං මෙ සද්ධිවිහාරිනා’’ති.

… අඤ්ඤාසිකොණ්ඩඤ්ඤො [අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤො (සී. සයා.)] ථෙරො….

2. උදායිත්ථෙරගාථා

689.
[අ. නි. 6.43] ‘‘මනුස්සභූතං සම්බුද්ධං, අත්තදන්තං සමාහිතං;
ඉරියමානං බ්‍රහ්මපථෙ, චිත්තස්සූපසමෙ රතං.

690.
‘‘යං මනුස්සා නමස්සන්ති, සබ්බධම්මාන පාරගුං;
දෙවාපි තං නමස්සන්ති, ඉති මෙ අරහතො සුතං.

691.
‘‘සබ්බසංයොජනාතීතං, වනා නිබ්බනමාගතං;
කාමෙහි නෙක්ඛම්මරතං [නික්ඛම්මරතං (ක.)], මුත්තං සෙලාව කඤ්චනං.

692.
‘‘ස වෙ අච්චරුචි නාගො, හිමවාවඤ්ඤෙ සිලුච්චයෙ;
සබ්බෙසං නාගනාමානං, සච්චනාමො අනුත්තරො.

693.
‘‘නාගං වො කිත්තයිස්සාමි, න හි ආගුං කරොති සො;
සොරච්චං අවිහිංසා ච, පාදා නාගස්ස තෙ දුවෙ.

694.
‘‘සති ච සම්පජඤ්ඤඤ්ච, චරණා නාගස්ස තෙපරෙ;
සද්ධාහත්ථො මහානාගො, උපෙක්ඛාසෙතදන්තවා.

695.
‘‘සති ගීවා සිරො පඤ්ඤා, වීමංසා ධම්මචින්තනා;
ධම්මකුච්ඡිසමාවාසො, විවෙකො තස්ස වාලධි.

696.

‘‘සො ඣායී අස්සාසරතො, අජ්ඣත්තං සුසමාහිතො;
ගච්ඡං සමාහිතො නාගො, ඨිතො නාගො සමාහිතො.

697.

‘‘සයං සමාහිතො නාගො, නිසින්නොපි සමාහිතො;
සබ්බත්ථ සංවුතො නාගො, එසා නාගස්ස සම්පදා.

698.

‘‘භුඤ්ජති අනවජ්ජානි, සාවජ්ජානි න භුඤ්ජති;
ඝාසමච්ඡාදනං ලද්ධා, සන්නිධිං පරිවජ්ජයං.

699.

‘‘සංයොජනං අණුං ථූලං, සබ්බං ඡෙත්වාන බන්ධනං;
යෙන යෙනෙව ගච්ඡති, අනපක්ඛොව ගච්ඡති.

700.

‘‘යථාපි උදකෙ ජාතං, පුණ්ඩරීකං පවඩ්ඪති;
නොපලිප්පති තොයෙන, සුචිගන්ධං මනොරමං.

701.

‘‘තථෙව ච ලොකෙ ජාතො, බුද්ධො ලොකෙ විහරති;
නොපලිප්පති ලොකෙන, තොයෙන පදුමං යථා.

702.

‘‘මහාගිනි පජ්ජලිතො, අනාහාරොපසම්මති;
අඞ්ගාරෙසු ච සන්තෙසු, නිබ්බුතොති පවුච්චති.

703.

‘‘අත්ථස්සායං විඤ්ඤාපනී, උපමා විඤ්ඤූහි දෙසිතා;
විඤ්ඤිස්සන්ති මහානාගා, නාගං නාගෙන දෙසිතං.

704.

‘‘වීතරාගො වීතදොසො, වීතමොහො අනාසවො;
සරීරං විජහං නාගො, පරිනිබ්බිස්සත්‍යනාසවො’’ති.

… උදායී ථෙරො….

සොළසකනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

කොණ්ඩඤ්ඤො ච උදායී ච, ථෙරා ද්වෙ තෙ මහිද්ධිකා;
සොළසම්හි නිපාතම්හි, ගාථායො ද්වෙ ච තිංස චාති.

16. වීසතිනිපාතො

1. අධිමුත්තත්ථෙරගාථා

705.

‘‘යඤ්ඤත්ථං වා ධනත්ථං වා, යෙ හනාම මයං පුරෙ;
අවසෙසං [අවසෙ තං (සී. අට්ඨ. මූලපාඨො), අවසෙසානං (අට්ඨ.?)] භයං හොති, වෙධන්ති විලපන්ති ච.

706.

‘‘තස්ස තෙ නත්ථි භීතත්තං, භිය්‍යො වණ්ණො පසීදති;
කස්මා න පරිදෙවෙසි, එවරූපෙ මහබ්භයෙ.

707.

‘‘නත්ථි චෙතසිකං දුක්ඛං, අනපෙක්ඛස්ස ගාමණි;
අතික්කන්තා භයා සබ්බෙ, ඛීණසංයොජනස්ස වෙ.

708.

‘‘ඛීණාය භවනෙත්තියා, දිට්ඨෙ ධම්මෙ යථාතථෙ;
න භයං මරණෙ හොති, භාරනික්ඛෙපනෙ යථා.

709.

‘‘සුචිණ්ණං බ්‍රහ්මචරියං මෙ, මග්ගො චාපි සුභාවිතො;
මරණෙ මෙ භයං නත්ථි, රොගානමිව සඞ්ඛයෙ.

710.

‘‘සුචිණ්ණං බ්‍රහ්මචරියං මෙ, මග්ගො චාපි සුභාවිතො;
නිරස්සාදා භවා දිට්ඨා, විසං පිත්වාව [පීත්වාව (සී.)] ඡඩ්ඩිතං.

711.

‘‘පාරගූ අනුපාදානො, කතකිච්චො අනාසවො;
තුට්ඨො ආයුක්ඛයා හොති, මුත්තො ආඝාතනා යථා.

712.

‘‘උත්තමං ධම්මතං පත්තො, සබ්බලොකෙ අනත්ථිකො;
ආදිත්තාව ඝරා මුත්තො, මරණස්මිං න සොචති.

713.

‘‘යදත්ථි සඞ්ගතං කිඤ්චි, භවො වා යත්ථ ලබ්භති;
සබ්බං අනිස්සරං එතං, ඉති වුත්තං මහෙසිනා.

714.

‘‘යො තං තථා පජානාති, යථා බුද්ධෙන දෙසිතං;

න ගණ්හාති භවං කිඤ්චි, සුතත්තංව අයොගුළං.

715.
‘‘න මෙ හොති ‘අහොසි’න්ති, ‘භවිස්ස’න්ති න හොති මෙ;
සඞ්ඛාරා විගමිස්සන්ති, තත්ථ කා පරිදෙවනා.

716.
‘‘සුද්ධං ධම්මසමුප්පාදං, සුද්ධං සඞ්ඛාරසන්තතිං;
පස්සන්තස්ස යථාභූතං, න භයං හොති ගාමණි.

717.
‘‘තිණකට්ඨසමං ලොකං, යදා පඤ්ඤාය පස්සති;
මමත්තං සො අසංවින්දං, ‘නත්ථි මෙ’ති න සොචති.

718.
‘‘උක්කණ්ඨාමි සරීරෙන, භවෙනම්හි අනත්ථිකො;
සොයං භිජ්ජිස්සති කායො, අඤ්ඤො ච න භවිස්සති.

719.
‘‘යං වො කිච්චං සරීරෙන, තං කරොථ යදිච්ඡථ;
න මෙ තප්පච්චයා තත්ථ, දොසො පෙමඤ්ච හෙහිති’’.

720.
තස්ස තං වචනං සුත්වා, අබ්භුතං ලොමහංසනං;
සත්ථානි නික්ඛිපිත්වාන, මාණවා එතදබ්රවුං.

721.
‘‘කිං භදන්තෙ කරිත්වාන, කො වා ආචරියො තව;
කස්ස සාසනමාගම්ම, ලබ්භතෙ තං අසොකතා’’.

722.
‘‘සබ්බඤ්ඤූ සබ්බදස්සාවී, ජිනො ආචරියො මම;
මහාකාරුණිකො සත්ථා, සබ්බලොකතිකිච්ඡකො.

723.
‘‘තෙනායං දෙසිතො ධම්මො, ඛයගාමී අනුත්තරො;
තස්ස සාසනමාගම්ම, ලබ්භතෙ තං අසොකතා’’.

724.
සුත්වාන චොරා ඉසිනො සුභාසිතං, නික්ඛිප්ප සත්ථානි ච ආවුධානි ච;
තම්හා ච කම්මා විරමිංසු එකෙ, එකෙ ච පබ්බජ්ජමරොචයිංසු.

725.
තෙ පබ්බජිත්වා සුගතස්ස සාසනෙ, භාවෙත්ව බොජ්ඣඞ්ගබලානි පණ්ඩිතා;
උදග්ගචිත්තා සුමනා කතින්ද්‍රියා, ඵුසිංසු නිබ්බානපදං අසඞ්ඛතන්ති.

…අධිමුත්තො ථෙරො….

2. පාරාපරියත්ථෙරගාථා

726.
‘‘සමණස්ස අහු චින්තා, පාරාපරියස්ස භික්ඛුනො;
එකකස්ස නිසින්නස්ස, පවිවිත්තස්ස ඣායිනො.

727.
‘‘කිමානුපුබ්බං පුරිසො, කිං වතං කිං සමාචාරං;
අත්තනො කිච්චකාරීස්ස, න ච කඤ්චි විහෙඨයෙ.

728.
‘‘ඉන්ද්‍රියානි මනුස්සානං, හිතාය අහිතාය ච;
අරක්ඛිතානි අහිතාය, රක්ඛිතානි හිතාය ච.

729.
‘‘ඉන්ද්‍රියානෙව සාරක්ඛං, ඉන්ද්‍රියානි ච ගොපයං;
අත්තනො කිච්චකාරීස්ස, න ච කඤ්චි විහෙඨයෙ.

730.
‘‘චක්ඛුන්ද්‍රියං චෙ රූපෙසු, ගච්ඡන්තං අනිවාරයං;
අනාදීනවදස්සාවී, සො දුක්ඛා න හි මුච්චති.

731.
‘‘සොතින්ද්‍රියං චෙ සද්දෙසු, ගච්ඡන්තං අනිවාරයං;
අනාදීනවදස්සාවී, සො දුක්ඛා න හි මුච්චති.

732.
‘‘අනිස්සරණදස්සාවී, ගන්ධෙ චෙ පටිසෙවති;
න සො මුච්චති දුක්ඛම්හා, ගන්ධෙසු අධිමුච්ඡිතො.

733.
‘‘අම්බිලං මධුරග්ගඤ්ච, තිත්තකග්ගමනුස්සරං;
රසතණ්හාය ගධිතො, හදයං නාවබුජ්ඣති.

734.
‘‘සුභාන්‍යප්පටිකූලානි, ඵොට්ඨබ්බානි අනුස්සරං;

රත්තො රාගාධිකරණං, විවිධං වින්දතෙ දුඛං.

735.
‘‘මනං චෙතෙහි ධම්මෙහි, යො න සක්කොති රක්ඛිතුං;
තතො නං දුක්ඛමන්වෙති, සබ්බෙහෙතෙහි පඤ්චහි.

736.
‘‘පුබ්බලොහිතසම්පුණ්ණං, බහුස්ස කුණපස්ස ච;
නරවීරකතං වග්ගුං, සමුග්ගමිව චිත්තිතං.

737.
‘‘කටුකං මධුරස්සාදං, පියනිබන්ධනං දුඛං;
ඛුරංව මධුනා ලිත්තං, උල්ලිහං නාවබුජ්ඣති.

738.
‘‘ඉත්ථිරූපෙ ඉත්ථිසරෙ, ඵොට්ඨබ්බෙපි ච ඉත්ථියා;
ඉත්ථිගන්ධෙසු සාරත්තො, විවිධං වින්දතෙ දුඛං.

739.
‘‘ඉත්ථිසොතානි සබ්බානි, සන්දන්ති පඤ්ච පඤ්චසු;
තෙසමාවරණං කාතුං, යො සක්කොති වීරියවා.

740.
‘‘සො අත්ථවා සො ධම්මට්ඨො, සො දක්ඛො සො විචක්ඛණො;
කරෙය්‍ය රමමානොපි, කිච්චං ධම්මත්ථසංහිතං.

741.
‘‘අථො සීදති සඤ්ඤුත්තං, වජ්ජෙ කිච්චං නිරත්ථකං;
‘න තං කිච්ච’න්ති මඤ්ඤිත්වා, අප්පමත්තො විචක්ඛණො.

742.
‘‘යඤ්ච අත්ථෙන සඤ්ඤුත්තං, යා ච ධම්මගතා රති;
තං සමාදාය වත්තෙථ, සා හි වෙ උත්තමා රති.

743.
‘‘උච්චාවචෙහුපායෙහි, පරෙසමභිජිගීසති;
හන්ත්වා වධිත්වා අථ සොචයිත්වා, ආලොපති සාහසා යො පරෙසං.

744.
‘‘තච්ඡන්තො ආණියා ආණිං, නිහන්ති බලවා යථා;
ඉන්ද්‍රියානින්ද්‍රියෙහෙව, නිහන්ති කුසලො තථා.

745.

‘‘සද්ධං වීරියං සමාධිඤ්ච, සතිපඤ්ඤඤ්ච භාවයං;
පඤ්ච පඤ්චහි හන්ත්වාන, අනීඝො යාති බ්‍රාහ්මණො.

746.
‘‘සො අත්ථවා සො ධම්මට්ඨො, කත්වා වාක්‍යානුසාසනිං;
සබ්බෙන සබ්බං බුද්ධස්ස, සො නරො සුඛමෙධතී’’ති.

…පාරාපරියො ථෙරො….

3. තෙලකානිත්ථෙරගාථා

747.
‘‘චිරරත්තං වතාතාපී, ධම්මං අනුවිචින්තයං;
සමං චිත්තස්ස නාලත්ථං, පුච්ඡං සමණබ්‍රාහ්මණෙ.

748.
‘‘‘කො සො පාරඞ්ගතො ලොකෙ, කො පත්තො අමතොගධං;
කස්ස ධම්මං පටිච්ඡාමි, පරමත්ථවිජානනං’.

749.
‘‘අන්තොවඞ්කගතො ආසි, මච්ඡොව ඝසමාමිසං;
බද්ධො මහින්දපාසෙන, වෙපචිත්‍යසුරො යථා.

750.
‘‘අඤ්ඡාමි නං න මුඤ්චාමි, අස්මා සොකපරිද්දවා;
කො මෙ බන්ධං මුඤ්චං ලොකෙ, සම්බොධිං වෙදයිස්සති.

751.
‘‘සමණං බ්‍රාහ්මණං වා කං, ආදිසන්තං පභඞ්ගුනං.
කස්ස ධම්මං පටිච්ඡාමි, ජරාමච්චුපවාහනං.

752.
‘‘විචිකිච්ඡාකඞ්ඛාගන්ථිතං, සාරම්භබලසඤ්ඤුතං;
කොධප්පත්තමනත්ථද්ධං, අභිජප්පප්පදාරණං.

753.
‘‘තණ්හාධනුසමුට්ඨානං, ද්වෙ ච පන්නරසායුතං [ද්වෙධාපන්නරසායුතං (?)];
පස්ස ඔරසිකං බාළ්හං, භෙත්වාන යදි [යද (සී. අට්ඨ.) හදි (?) ‘‘හදයෙ’’ති තංසංවණ්ණනා] තිට්ඨති.

754.
‘‘අනුදිට්ඨීනං අප්පහානං, සඞ්කප්පපරතෙජිතං;

තෙන විද්ධො පවෙධාමි, පත්තංව මාලුතෙරිතං.

755.
‘‘අජ්ඣත්තං මෙ සමුට්ඨාය, ඛිප්පං පච්චති මාමකං;
ඡඵස්සායතනී කායො, යත්ථ සරති සබ්බදා.

756.
‘‘තං න පස්සාමි තෙකිච්ඡං, යො මෙතං සල්ලමුද්ධරෙ;
නානාරජ්ජෙන සත්ථෙන [නාරග්ගෙන න සත්ථෙන (?)], නාඤ්ඤෙන විචිකිච්ඡිතං.

757.
‘‘කො මෙ අසත්ථො අවණො, සල්ලමබ්භන්තරපස්සයං;
අහිංසං සබ්බගත්තානි, සල්ලං මෙ උද්ධරිස්සති.

758.
‘‘ධම්මප්පති හි සො සෙට්ඨො, විසදොසප්පවාහකො;
ගම්භීරෙ පතිතස්ස මෙ, ථලං පාණිඤ්ච දස්සයෙ.

759.
‘‘රහදෙහමස්මි ඔගාළ්හො, අහාරියරජමත්තිකෙ;
මායාඋසූයසාරම්භ, ථිනමිද්ධමපත්ථටෙ.

760.
‘‘උද්ධච්චමෙඝථනිතං, සංයොජනවලාහකං;
වාහා වහන්ති කුද්දිට්ඨිං [දුද්දිට්ඨිං (සී. ධ. ප. 339)], සඞ්කප්පා රාගනිස්සිතා.

761.
‘‘සවන්ති සබ්බධි සොතා, ලතා උබ්භිජ්ජ තිට්ඨති;
තෙ සොතෙ කො නිවාරෙය්‍ය, තං ලතං කො හි ඡෙච්ඡති.

762.
‘‘වෙලං කරොථ භද්දන්තෙ, සොතානං සන්නිවාරණං;
මා තෙ මනොමයො සොතො, රුක්ඛංව සහසා ලුවෙ.

763.
‘‘එවං මෙ භයජාතස්ස, අපාරා පාරමෙසතො;
තාණො පඤ්ඤාවුධො සත්ථා, ඉසිසඞ්ඝනිසෙවිතො.

764.
‘‘සොපාණං සුගතං සුද්ධං, ධම්මසාරමයං දළ්හං;

පාදාසි වුය්හමානස්ස, ‘මා භායී’ති ච මබ්‍රවි.

765.
‘‘සතිපට්ඨානපාසාදං, ආරුය්හ පච්චවෙක්ඛිසං;
යං තං පුබ්බෙ අමඤ්ඤිස්සං, සක්කායාභිරතං පජං.

766.
‘‘යදා ච මග්ගමද්දක්ඛිං, නාවාය අභිරූහනං;
අනධිට්ඨාය අත්තානං, තිත්ථමද්දක්ඛිමුත්තමං.

767.
‘‘සල්ලං අත්තසමුට්ඨානං, භවනෙත්තිප්පභාවිතං;
එතෙසං අප්පවත්තාය [අප්පවත්තියා (?)], දෙසෙසි මග්ගමුත්තමං.

768.
‘‘දීඝරත්තානුසයිතං, චිරරත්තමධිට්ඨිතං;
බුද්ධො මෙපානුදී ගන්ථං, විසදොසප්පවාහනො’’ති.

…තෙලකානි ථෙරො….

4. රට්ඨපාලත්ථෙරගාථා

769.
[ම. නි. 2.302] ‘‘පස්ස චිත්තකතං බිම්බං, අරුකායං සමුස්සිතං;
ආතුරං බහුසඞ්කප්පං, යස්ස නත්ථි ධුවං ඨිති.

770.
‘‘පස්ස චිත්තකතං රූපං, මණිනා කුණ්ඩලෙන ච;
අට්ඨිං තචෙන ඔනද්ධං, සහ වත්ථෙහි සොභති.

771.
‘‘අලත්තකකතා පාදා, මුඛං චුණ්ණකමක්ඛිතං;
අලං බාලස්ස මොහාය, නො ච පාරගවෙසිනො.

772.
‘‘අට්ඨපදකතා කෙසා, නෙත්තා අඤ්ජනමක්ඛිතා;
අලං බාලස්ස මොහාය, නො ච පාරගවෙසිනො.

773.
‘‘අඤ්ජනීව නවා චිත්තා, පූතිකායො අලඞ්කතො;
අලං බාලස්ස මොහාය, නො ච පාරගවෙසිනො.

774.

‘‘ඔදහි මිගවො පාසං, නාසදා වාගුරං මිගො;
භුත්වා නිවාපං ගච්ඡාම, කන්දන්තෙ මිගබන්ධකෙ.

775.
‘‘ඡින්නො පාසො මිගවස්ස, නාසදා වාගුරං මිගො;
භුත්වා නිවාපං ගච්ඡාම, සොචන්තෙ මිගලුද්දකෙ.

776.
‘‘පස්සාමි ලොකෙ සධනෙ මනුස්සෙ, ලද්ධාන වින්තං න දදන්ති මොහා;
ලුද්ධා ධනං සන්නිචයං කරොන්ති, භියොව කාමෙ අභිපත්ථයන්ති.

777.
‘‘රාජා පසය්හප්පථවිං විජෙත්වා, සසාගරන්තං මහිමාවසන්තො;
ඔරං සමුද්දස්ස අතිත්තරූපො, පාරං සමුද්දස්සපි පත්ථයෙථ.

778.
‘‘රාජා ච අඤ්ඤෙ ච බහූ මනුස්සා, අවීතතණ්හා මරණං උපෙන්ති;
ඌනාව හුත්වාන ජහන්ති දෙහං, කාමෙහි ලොකම්හි න හත්ථි තිත්ති.

779.
‘‘කන්දන්ති නං ඤාතී පකිරිය කෙසෙ, අහො වතා නො අමරාති චාහු;
වත්ථෙන නං පාරුතං නීහරිත්වා, චිතං සමොධාය තතො ඩහන්ති.

780.
‘‘සො ඩය්හති සූලෙහි තුජ්ජමානො, එකෙන වත්ථෙන [එතෙන ගත්ථෙන (ක.)] පහාය භොගෙ;
න මීයමානස්ස භවන්ති තාණා, ඤාතී ච මිත්තා අථ වා සහායා.

781.
‘‘දායාදකා තස්ස ධනං හරන්ති, සත්තො පන ගච්ඡති යෙන කම්මං;
න මීයමානං ධනමන්වෙති [මන්විති (ක.)] කිඤ්චි, පුත්තා ච දාරා ච ධනඤ්ච රට්ඨං.

782.
‘‘න දීඝමායුං ලභතෙ ධනෙන, න චාපි වින්තෙන ජරං විහන්ති;
අප්පප්පං හිදං ජීවිතමාහු ධීරා, අසස්සතං විප්පරිණාමධම්මං.

783.
‘‘අඩ්ඪා දලිද්දා ච ඵුසන්ති ඵස්සං, බාලො ච ධීරො ච තථෙව ඵුට්ඨො;

බාලො හි බාලයා වධිතොව සෙති, ධීරො ච නො වෙධති ඵස්සඵුට්ඨො.

784.
‘‘තස්මා හි පඤ්ඤාව ධනෙන සෙය්‍යා, යාය වොසානමිධාධිගච්ඡති;
අබ්‍යොසිතත්තා හි භවාභවෙසු, පාපානි කම්මානි කරොති මොහා.

785.
‘‘උපෙති ගබ්භඤ්ච පරඤ්ච ලොකං, සංසාරමාපජ්ජ පරම්පරාය;
තස්සප්පපඤ්ඤො අභිසද්දහන්තො, උපෙති ගබ්භඤ්ච පරඤ්ච ලොකං.

786.
‘‘චොරො යථා සන්ධිමුඛෙ ගහීතො, සකම්මුනා හඤ්ඤති පාපධම්මො;
එවං පජා පෙච්ච පරම්හි ලොකෙ, සකම්මුනා හඤ්ඤති පාපධම්මො.

787.
‘‘කාමා හි චිත්‍රා මධුරා මනොරමා, විරූපරූපෙන මථෙන්ති චිත්තං;
ආදීනවං කාමගුණෙසු දිස්වා, තස්මා අහං පබ්බජිතොම්හි රාජ.

788.
‘‘දුමප්ඵලානීව පතන්ති මාණවා, දහරා ච වුඩ්ඪා ච සරීරභෙදා;
එතම්පි දිස්වා පබ්බජිතොම්හි රාජ, අපණ්ණකං සාමඤ්ඤමෙව සෙය්‍යො.

789.
‘‘සද්ධායාහං පබ්බජිතො, උපෙතො ජිනසාසනෙ;
අවජ්ඣා මය්හං පබ්බජ්ජා, අනණො භුඤ්ජාමි භොජනං.

790.
‘‘කාමෙ ආදිත්තතො දිස්වා, ජාතරූපානි සත්ථතො;
ගබ්භවොක්කන්තිතො දුක්ඛං, නිරයෙසු මහබ්භයං.

791.
‘‘එතමාදීනවං ඤත්වා, සංවෙගං අලභිං තදා;
සොහං විද්ධො තදා සන්තො, සම්පත්තො ආසවක්ඛයං.

792.
‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං;
ඔහිතො ගරුකො භාරො, භවනෙත්ති සමූහතා.

793.

‘‘යස්සත්ථාය පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
සො මෙ අත්ථො අනුප්පත්තො, සබ්බසංයොජනක්ඛයො’’ති.

… රට්ඨපාලො ථෙරො….

5. මාලුක්‍යපුත්තත්ථෙරගාථා

794.

[සං. නි. 4.95] ‘‘රූපං දිස්වා සති මුට්ඨා, පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො;
සාරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච අජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

795.

‘‘තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා, අනෙකා රූපසම්භවා;
අභිජ්ඣා ච විහෙසා ච, චිත්තමස්සූපහඤ්ඤති;
එවමාචිනතො දුක්ඛං, ආරා නිබ්බාන [නිබ්බානං (සී.)] වුච්චති.

796.

‘‘සද්දං සුත්වා සති මුට්ඨා, පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො;
සාරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච අජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

797.

‘‘තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා, අනෙකා සද්දසම්භවා;
අභිජ්ඣා ච විහෙසා ච, චිත්තමස්සූපහඤ්ඤති;
එවමාචිනතො දුක්ඛං, ආරා නිබ්බාන වුච්චති.

798.

‘‘ගන්ධං ඝත්වා සති මුට්ඨා, පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො;
සාරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච අජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

799.

‘‘තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා, අනෙකා ගන්ධසම්භවා;
අභිජ්ඣා ච විහෙසා ච, චිත්තමස්සූපහඤ්ඤති;
එවමාචිනතො දුක්ඛං, ආරා නිබ්බාන වුච්චති.

800.

‘‘රසං භොත්වා සති මුට්ඨා, පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො;
සාරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච අජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

801.

‘‘තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා, අනෙකා රසසම්භවා;
අභිජ්ඣා ච විහෙසා ච, චිත්තමස්සූපහඤ්ඤති;

එවමාචිනතො දුක්ඛං, ආරා නිබ්බාන වුච්චති.

802.
‘‘ඵස්සං ඵුස්ස සති මුට්ඨා, පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො;
සාරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච අජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

803.
‘‘තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා, අනෙකා ඵස්සසම්භවා;
අභිජ්ඣා ච විහෙසා ච, චිත්තමස්සූපහඤ්ඤති;
එවමාචිනතො දුක්ඛං, ආරා නිබ්බාන වුච්චති.

804.
‘‘ධම්මං ඤත්වා සති මුට්ඨා, පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො;
සාරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච අජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

805.
‘‘තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා, අනෙකා ධම්මසම්භවා;
අභිජ්ඣා ච විහෙසා ච, චිත්තමස්සූපහඤ්ඤති;
එවමාචිනතො දුක්ඛං, ආරා නිබ්බාන වුච්චති.

806.
‘‘න සො රජ්ජති රූපෙසු, රූපං දිස්වා පතිස්සතො;
විරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච නාජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

807.
‘‘යථාස්ස පස්සතො රූපං, සෙවතො චාපි වෙදනං;
ඛීයති නොපචීයති, එවං සො චරතී සතො;
එවං අපචිනතො දුක්ඛං, සන්තිකෙ නිබ්බාන වුච්චති.

808.
‘‘න සො රජ්ජති සද්දෙසු, සද්දං සුත්වා පතිස්සතො;
විරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච නාජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

809.
‘‘යථාස්ස සුණතො සද්දං, සෙවතො චාපි වෙදනං;
ඛීයති නොපචීයති, එවං සො චරතී සතො;
එවං අපචිනතො දුක්ඛං, සන්තිකෙ නිබ්බාන වුච්චති.

810.
‘‘න සො රජ්ජති ගන්ධෙසු, ගන්ධං ඝත්වා පතිස්සතො;
විරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච නාජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

811.

‘‘යථාස්ස සායතො ගන්ධං, සෙවතො චාපි වෙදනං;
ඛීයති නොපචීයති, එවං සො චරතී සතො;
එවං අපචිනතො දුක්ඛං, සන්තිකෙ නිබ්බාන වුච්චති.

812.

‘‘න සො රජ්ජති රසෙසු, රසං භොත්වා පතිස්සතො;
විරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච නාජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

813.

‘‘යථාස්ස සායරතො රසං, සෙවතො චාපි වෙදනං;
ඛීයති නොපචීයති, එවං සො චරතී සතො;
එවං අපචිනතො දුක්ඛං, සන්තිකෙ නිබ්බාන වුච්චති.

814.

‘‘න සො රජ්ජති ඵස්සෙසු, ඵස්සං ඵුස්ස පතිස්සතො;
විරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච නාජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

815.

‘‘යථාස්ස ඵුසතො ඵස්සං, සෙවතො චාපි වෙදනං;
ඛීයති නොපචීයති, එවං සො චරතී සතො;
එවං අපචිනතො දුක්ඛං, සන්තිකෙ නිබ්බාන වුච්චති.

816.

‘‘න සො රජ්ජති ධම්මෙසු, ධම්මං ඤත්වා පතිස්සතො;
විරත්තචිත්තො වෙදෙති, තඤ්ච නාජ්ඣොස්ස තිට්ඨති.

817.

‘‘යථාස්ස විජානතො ධම්මං, සෙවතො චාපි වෙදනං;
ඛීයති නොපචීයති, එවං සො චරතී සතො;
එවං අපචිනතො දුක්ඛං, සන්තිකෙ නිබ්බාන වුච්චති’’.

… මාලුක්‍යපුත්තො ථෙරො….

6. සෙලත්ථෙරගාථා

818.

‘‘පරිපුණ්ණකායො සුරුචි, සුජාතො චාරුදස්සනො;
සුවණ්ණවණ්ණොසි භගවා, සුසුක්කදාඨොසි වීරියවා [සුසුක්කදාඨො විරීයවා (සී.)].

819.

‘‘නරස්ස හි සුජාතස්ස, යෙ භවන්ති වියඤ්ජනා;

සබ්බෙ තෙ තව කායස්මිං, මහාපුරිසලක්ඛණා.

820.

‘‘පසන්නනෙත්තො සුමුඛො, බ්‍රහා උජු පතාපවා;
මජ්ඣෙ සමණසඞ්ඝස්ස, ආදිච්චොව විරොචසි.

821.

‘‘කල්‍යාණදස්සනො භික්ඛු, කඤ්චනසන්නිභත්තචො;
කිං තෙ සමණභාවෙන, එවං උත්තමවණ්ණිනො.

822.

‘‘රාජා අරහසි භවිතුං, චක්කවත්තී රථෙසභො;
චාතුරන්තො විජිතාවී, ජම්බුසණ්ඩස්ස [ජම්බුමණ්ඩස්ස (ක.)] ඉස්සරො.

823.

‘‘ඛත්තියා භොගී රාජානො [භොගා රාජානො (සී. ක.), භොජරාජානො (ස්‍යා.)], අනුයන්තා භවන්ති තෙ;
රාජාභිරාජා [රාජාධිරාජා (සී. ක.)] මනුජින්දො, රජ්ජං කාරෙහි ගොතම’’.

824.

‘‘රාජාහමස්මි සෙල, (සෙලාති භගවා) ධම්මරාජා අනුත්තරො;
ධම්මෙන චක්කං වත්තෙමි, චක්කං අප්පටිවත්තියං’’.

825.

‘‘සම්බුද්ධො පටිජානාසි, (ඉති සෙලො බ්‍රාහ්මණො) ධම්මරාජා අනුත්තරො;
‘ධම්මෙන චක්කං වත්තෙමි’, ඉති භාසථ ගොතම.

826.

‘‘කො නු සෙනාපති භොතො, සාවකො සත්ථුරන්වයො [අන්වයො (සී.)];
කො තෙතමනුවත්තෙති, ධම්මචක්කං පවත්තිතං’’.

827.

‘‘මයා පවත්තිතං චක්කං, (සෙලාති භගවා) ධම්මචක්කං අනුත්තරං;
සාරිපුත්තො අනුවත්තෙති, අනුජාතො තථාගතං.

828.

‘‘අභිඤ්ඤෙය්‍යං අභිඤ්ඤාතං, භාවෙතබ්බඤ්ච භාවිතං;
පහාතබ්බං පහීනං මෙ, තස්මා බුද්ධොස්මි බ්‍රාහ්මණ.

829.
‘‘විනයස්සු මයි කඞ්ඛං, අධිමුච්චස්සු බ්‍රාහ්මණ;
දුල්ලභං දස්සනං හොති, සම්බුද්ධානං අභිණ්හසො.

830.
‘‘යෙසං වෙ දුල්ලභො ලොකෙ, පාතුභාවො අභිණ්හසො;
සොහං බ්‍රාහ්මණ බුද්ධොස්මි, සල්ලකත්තො [සල්ලකන්තො (සී.)] අනුත්තරො.

831.
‘‘බ්‍රහ්මභූතො අතිතුලො, මාරසෙනප්පමද්දනො;
සබ්බාමිත්තෙ වසෙ [වසී (සයා. ක., ම. නි. 2.399; සු. නි. 966)] කත්වා, මොදාමි අකුතොභයො’’.

832.
‘‘ඉදං භොන්තො නිසාමෙථ, යථා භාසති චක්ඛුමා;
සල්ලකත්තො මහාවීරො, සීහොව නදතී වනෙ.

833.
‘‘බ්‍රහ්මභූතං අතිතුලං, මාරසෙනප්පමද්දනං;
කො දිස්වා නප්පසීදෙය්‍ය, අපි කණ්හාභිජාතිකො.

834.
‘‘යො මං ඉච්ඡති අන්වෙතු, යො වා නිච්ඡති ගච්ඡතු;
ඉධාහං පබ්බජිස්සාමි, වරපඤ්ඤස්ස සන්තිකෙ’’.

835.
‘‘එතං චෙ රුච්චති භොතො, සම්මාසම්බුද්ධසාසනං;
මයම්පි පබ්බජිස්සාම, වරපඤ්ඤස්ස සන්තිකෙ.

836.
‘‘බ්‍රාහ්මණා තිසතා ඉමෙ, යාචන්ති පඤ්ජලීකතා;
‘බ්‍රහ්මචරියං චරිස්සාම, භගවා තව සන්තිකෙ’’’.

837.
‘‘ස්වාඛාතං බ්‍රහ්මචරියං, (සෙලාති භගවා) සන්දිට්ඨිකමකාලිකං;
යත්ථ අමොඝා පබ්බජ්ජා, අප්පමත්තස්ස සික්ඛතො’’.

838.
‘‘යං තං සරණමාගම්හ [සරණමාගම්ම (සබ්බත්ථ)], ඉතො අට්ඨමෙ [අට්ඨමි (සයා. ක.)] චක්ඛුම;
සත්තරත්තෙන භගවා, දන්තාම්හ තව සාසනෙ.

839.

‘‘තුවං බුද්ධො තුවං සත්ථා, තුවං මාරාභිභූ මුනි;
තුවං අනුසයෙ ඡෙත්වා, තිණ්ණො තාරෙසිමං පජං.

840.

‘‘උපධී තෙ සමතික්කන්තා, ආසවා තෙ පදාලිතා;
සීහොව අනුපාදානො, පහීනභයභෙරවො.

841.

‘‘භික්ඛවො තිසතා ඉමෙ, තිට්ඨන්ති පඤ්ජලීකතා;
පාදෙ වීර පසාරෙහි, නාගා වන්දන්තු සත්ථුනො’’ති.

… සෙලො ථෙරො….

7. කාළිගොධාපුත්තභද්දියත්ථෙරගාථා

842.

‘‘යාතං මෙ හත්ථිගීවාය, සුඛුමා වත්ථා පධාරිතා;
සාලීනං ඔදනො භුත්තො, සුචිමංසූපසෙචනො.

843.

‘‘සොජ්ජ භද්දො සාතතිකො, උඤ්ඡාපත්තාගතෙ රතො;
ඣායති අනුපාදානො, පුත්තො ගොධාය භද්දියො.

844.

‘‘පංසුකූලී සාතතිකො, උඤ්ඡාපත්තාගතෙ රතො;
ඣායති අනුපාදානො, පුත්තො ගොධාය භද්දියො.

845.

‘‘පිණ්ඩපාතී සාතතිකො…පෙ.….

846.

‘‘තෙචීවරී සාතතිකො…පෙ.….

847.

‘‘සපදානචාරී සාතතිකො…පෙ.….

848.

‘‘එකාසනී සාතතිකො…පෙ.….

849.

‘‘පත්තපිණ්ඩී සාතතිකො…පෙ.….

850.

‘‘ඛලුපච්ඡාභත්තී සාතතිකො…පෙ.….

851.

‘‘ආරඤ්ඤිකො සාතතිකො…පෙ.….

852.

‘‘රුක්ඛමූලිකො සාතතිකො…පෙ.....

853.

‘‘අබ්භොකාසී සාතතිකො…පෙ.....

854.

‘‘සොසානිකො සාතතිකො…පෙ.....

855.

‘‘යථාසන්ථතිකො සාතතිකො…පෙ.....

856.

‘‘නෙසජ්ජිකො සාතතිකො…පෙ.....

857.

‘‘අප්පිච්ඡො සාතතිකො…පෙ.....

858.

‘‘සන්තුට්ඨො සාතතිකො…පෙ.....

859.

‘‘පවිවිත්තො සාතතිකො…පෙ.....

860.

‘‘අසංසට්ඨො සාතතිකො…පෙ.....

861.

‘‘ආරද්ධවීරියො සාතතිකො…පෙ.....

862.

‘‘හිත්වා සතපලං කංසං, සොවණ්ණං සතරාජිකං;
අග්ගහිං මත්තිකාපත්තං, ඉදං දුතියාභිසෙචනං.

863.

‘‘උච්චෙ මණ්ඩලිපාකාරෙ, දළ්හමට්ටාලකොට්ඨකෙ;
රක්ඛිතො ඛග්ගහත්ථෙහි, උත්තසං විහරිං පුරෙ.

864.

‘‘සොජ්ජ භද්දො අනුත්‍රාසී, පහීනභයභෙරවො;
ඣායති වනමොගය්හ, පුත්තො ගොධාය භද්දියො.

865.

‘‘සීලක්ඛන්ධෙ පතිට්ඨාය, සතිං පඤ්ඤඤ්ච භාවයං;
පාපුණිං අනුපුබ්බෙන, සබ්බසංයොජනක්ඛය’’න්ති.

… භද්දියො කාළිගොධාය පුත්තො ථෙරො….

8. අඞ්ගුලිමාලත්ථෙරගාථා

866.

‘‘ගච්ඡං වදෙසි සමණ ‘ට්ඨිතොම්හි’, මමඤ්ච බ්‍රූසි ඨිතමට්ඨිතොති;

පුච්ඡාමි තං සමණ එතමත්ථං, ‘කථං ඨිතො ත්වං අහමට්ඨිතොම්හි’’’.

867.
‘‘ඨිතො අහං අඞ්ගුලිමාල සබ්බදා, සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං;
තුවඤ්ච පාණෙසු අසඤ්ඤතොසි, තස්මා ඨිතොහං තුවමට්ඨිතොසි’’.

868.
‘‘චිරස්සං වත මෙ මහිතො මහෙසී, මහාවනං සමණො පච්චපාදි [පච්චුපාදි (සබ්බත්ථ)];
සොහං චජිස්සාමි සහස්සපාපං, සුත්වාන ගාථං තව ධම්මයුත්තං’’.

869.
ඉච්චෙව චොරො අසිමාවුධඤ්ච, සොබ්භෙ පපාතෙ නරකෙ අන්වකාසි [අකිරි (ම. නි. 2.349)];
අවන්දි චොරො සුගතස්ස පාදෙ, තත්ථෙව පබ්බජ්ජමයාචි බුද්ධං.

870.
බුද්ධො ච ඛො කාරුණිකො මහෙසි, යො සත්ථා ලොකස්ස සදෙවකස්ස;
‘තමෙහි භික්ඛූ’ති තදා අවොච, එසෙව තස්ස අහු භික්ඛුභාවො.

871.
‘‘යො ච පුබ්බෙ පමජ්ජිත්වා, පච්ඡා සො නප්පමජ්ජති;
සොමං ලොකං පභාසෙති, අබ්භා මුත්තොව චන්දිමා.

872.
‘‘යස්ස පාපං කතං කම්මං, කුසලෙන පිධීයති [පිථීයති (සී. ස්‍යා.)];
සොමං ලොකං පභාසෙති, අබ්භා මුත්තොව චන්දිමා.

873.
‘‘යො හවෙ දහරො භික්ඛු, යුඤ්ජති බුද්ධසාසනෙ;
සොමං ලොකං පභාසෙති, අබ්භා මුත්තොව චන්දිමා.

874.
[දිසා හි (ස්‍යා. ක., ම. නි. 2.352)] ‘‘දිසාපි මෙ ධම්මකථං සුණන්තු, දිසාපි මෙ යුඤ්ජන්තු බුද්ධසාසනෙ;
දිසාපි මෙ තෙ මනුජෙ භජන්තු, යෙ ධම්මමෙවාදපයන්ති සන්තො.

875.
‘‘දිසා හි මෙ ඛන්තිවාදානං, අවිරොධප්පසංසිනං;
සුණන්තු ධම්මං කාලෙන, තඤ්ච අනුවිධීයන්තු.

876.

‘‘න හි ජාතු සො මමං හිංසෙ, අඤ්ඤං වා පන කිඤ්චනං [කඤ්චිනං (සී.ස්‍යා.), කඤ්චනං (?)];
පප්පුය්‍ය පරමං සන්තිං, රක්ඛෙය්‍ය තසථාවරෙ.

877.

[ථෙරගා. 19] ‘‘උදකඤ්හි නයන්ති නෙත්තිකා, උසුකාරා නමයන්ති [දමයන්ති (ක.)] තෙජනං;
දාරුං නමයන්ති [දමයන්ති (ක.)] තච්ඡකා, අත්තානං දමයන්ති පණ්ඩිතා.

878.

‘‘දණ්ඩෙනෙකෙ දමයන්ති, අඞ්කුසෙහි කසාහි ච;
අදණ්ඩෙන අසත්ථෙන, අහං දන්තොම්හි තාදිනා.

879.

‘‘‘අහිංසකො’ති මෙ නාමං, හිංසකස්ස පුරෙ සතො;
අජ්ජාහං සච්චනාමොම්හි, න නං හිංසාමි කිඤ්චනං [කඤ්චිනං (සී. ස්‍යා.), කඤ්චනං (?)].

880.

‘‘චොරො අහං පුරෙ ආසිං, අඞ්ගුලිමාලොති විස්සුතො;
වුය්හමානො මහොඝෙන, බුද්ධං සරණමාගමං.

881.

‘‘ලොහිතපාණි පුරෙ ආසිං, අඞ්ගුලිමාලොති විස්සුතො;
සරණගමනං පස්ස, භවනෙත්ති සමූහතා.

882.

‘‘තාදිසං කම්මං කත්වාන, බහුං දුග්ගතිගාමිනං;
ඵුට්ඨො කම්මවිපාකෙන, අනණො භුඤ්ජාමි භොජනං.

883.

‘‘පමාදමනුයුඤ්ජන්ති, බාලා දුම්මෙධිනො ජනා;
අප්පමාදඤ්ච මෙධාවී, ධනං සෙට්ඨංව රක්ඛති.

884.

‘‘මා පමාදමනුයුඤ්ජෙථ, මා කාමරතිසන්ථවං [සන්ධවං (ක.)];
අප්පමත්තො හි ඣායන්තො, පප්පොති පරමං සුඛං.

885.

‘‘ස්වාගතං නාපගතං, නෙතං දුම්මන්තිතං මම;

සවිභත්තෙසු ධම්මෙසු, යං සෙට්ඨං තදුපාගමං.

886.

‘‘ස්වාගතං නාපගතං, නෙතං දුම්මන්තිතං මම;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

887.

‘‘අරඤ්ඤෙ රුක්ඛමූලෙ වා, පබ්බතෙසු ගුහාසු වා;
තත්ථ තත්ථෙව අට්ඨාසිං, උබ්බිග්ගමනසො තදා.

888.

‘‘සුඛං සයාමි ඨායාමි, සුඛං කප්පෙමි ජීවිතං;
අහත්ථපාසො මාරස්ස, අහො සත්ථානුකම්පිතො.

889.

‘‘බ්‍රහ්මජච්චො පුරෙ ආසිං, උදිච්චො උභතො අහු;
සොජ්ජ පුත්තො සුගතස්ස, ධම්මරාජස්ස සත්ථුනො.

890.

‘‘වීතතණ්හො අනාදානො, ගුත්තද්වාරො සුසංවුතො;
අඝමූලං වධිත්වාන, පත්තො මෙ ආසවක්ඛයො.

891.

‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං;
ඔහිතො ගරුකො භාරො, භවනෙත්ති සමූහතා’’ති.

… අඞ්ගුලිමාලො ථෙරො….

9. අනුරුද්ධත්ථෙරගාථා

892.

‘‘පහාය මාතාපිතරො, භගිනී ඤාතිභාතරො;
පඤ්ච කාමගුණෙ හිත්වා, අනුරුද්ධොව ඣායතු.

893.

‘‘සමෙතො නච්චගීතෙහි, සම්මතාළප්පබොධනො;
න තෙන සුද්ධිමජ්ඣගං [සුද්ධමජ්ඣගා (සී. ක.), සුද්ධිමජ්ඣගමා (ස්‍යා.)], මාරස්ස විසයෙ රතො.

894.

‘‘එතඤ්ච සමතික්කම්ම, රතො බුද්ධස්ස සාසනෙ;
සබ්බොඝං සමතික්කම්ම, අනුරුද්ධොව ඣායති.

895.

‘‘රූපා සද්දා රසා ගන්ධා, ඵොට්ඨබ්බා ච මනොරමා;
එතෙ ච සමතික්කම්ම, අනුරුද්ධොව ඣායති.

896.

‘‘පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො, එකො අදුතියො මුනි;
එසති පංසුකූලානි, අනුරුද්ධො අනාසවො.

897.

‘‘විචිනී අග්ගහී ධොවි, රජයී ධාරයී මුනි;
පංසුකූලානි මතිමා, අනුරුද්ධො අනාසවො.

898.

‘‘මහිච්ඡො ච අසන්තුට්ඨො, සංසට්ඨො යො ච උද්ධතො;
තස්ස ධම්මා ඉමෙ හොන්ති, පාපකා සංකිලෙසිකා.

899.

‘‘සතො ච හොති අප්පිච්ඡො, සන්තුට්ඨො අවිඝාතවා;
පවිවෙකරතො විත්තො, නිච්චමාරද්ධවීරියො.

900.

‘‘තස්ස ධම්මා ඉමෙ හොන්ති, කුසලා බොධිපක්ඛිකා;
අනාසවො ච සො හොති, ඉති වුත්තං මහෙසිනා.

901.

‘‘මම සඞ්කප්පමඤ්ඤාය, සත්ථා ලොකෙ අනුත්තරො;
මනොමයෙන කායෙන, ඉද්ධියා උපසඞ්කමි.

902.

‘‘යදා මෙ අහු සඞ්කප්පො, තතො උත්තරි දෙසයි;
නිප්පපඤ්චරතො බුද්ධො, නිප්පපඤ්චමදෙසයි.

903.

‘‘තස්සාහං ධම්මමඤ්ඤාය, විහාසිං සාසනෙ රතො;
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

904.

‘‘පඤ්චපඤ්ඤාසවස්සානි, යතො නෙසජ්ජිකො අහං;
පඤ්චවීසතිවස්සානි, යතො මිද්ධං සමූහතං.

905.

[දී. නි. 2.222] ‘‘නාහු අස්සාසපස්සාසා, ඨිතචිත්තස්ස තාදිනො;

අනෙජො සන්තිමාරබ්භ, චක්ඛුමා පරිනිබ්බුතො.

906.
[දී. නි. 2.222] ‘‘අසල්ලීනෙන චිත්තෙන, වෙදනං අජ්ඣවාසයි;
පජ්ජොතස්සෙව නිබ්බානං, විමොක්ඛො චෙතසො අහු.

907.
‘‘එතෙ පච්ඡිමකා දානි, මුනිනො ඵස්සපඤ්චමා;
නාඤ්ඤෙ ධම්මා භවිස්සන්ති, සම්බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ.

908.
‘‘නත්ථි දානි පුනාවාසො, දෙවකායස්මි ජාලිනි;
වික්ඛීණො ජාතිසංසාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො.

909.
‘‘යස්ස මුහුත්තෙන සහස්සධා, ලොකො සංවිදිතො සබ්‍රහ්මකප්පො;
වසී ඉද්ධිගුණෙ චුතූපපාතෙ, කාලෙ පස්සති දෙවතා ස භික්ඛු [සභික්ඛුනො (සී. ක.)].

910.
‘‘අන්නභාරො [අන්නහාරො (සී.)] පුරෙ ආසිං, දලිද්දො ඝාසහාරකො;
සමණං පටිපාදෙසිං, උපරිට්ඨං යසස්සිනං.

911.
‘‘සොම්හි සක්‍යකුලෙ ජාතො, අනුරුද්ධොති මං විදූ;
උපෙතො නච්චගීතෙහි, සම්මතාළප්පබොධනො.

912.
‘‘අථද්දසාසිං සම්බුද්ධං, සත්ථාරං අකුතොභයං;
තස්මිං චිත්තං පසාදෙත්වා, පබ්බජිං අනගාරියං.

913.
‘‘පුබ්බෙනිවාසං ජානාමි, යත්ථ මෙ වුසිතං පුරෙ;
තාවතිංසෙසු දෙවෙසු, අට්ඨාසිං සක්කජාතියා [සතජාතියා (සී.)].

914.
‘‘සත්තක්ඛත්තුං මනුස්සින්දො, අහං රජ්ජමකාරයිං;
චාතුරන්තො විජිතාවී, ජම්බුසණ්ඩස්ස ඉස්සරො;
අදණ්ඩෙන අසත්ථෙන, ධම්මෙන අනුසාසයිං.

915.

‘‘ඉතො සත්ත තතො සත්ත, සංසාරානි චතුද්දස;
නිවාසමභිජානිස්සං, දෙවලොකෙ ඨිතා තදා.

916.

‘‘පඤ්චඞ්ගිකෙ සමාධිම්හි, සන්තෙ එකොදිභාවිතෙ;
පටිප්පස්සද්ධිලද්ධම්හි, දිබ්බචක්ඛු විසුජ්ඣි මෙ.

917.

‘‘චුතූපපාතං ජානාමි, සත්තානං ආගතිං ගතිං;
ඉත්ථභාවඤ්ඤථාභාවං, ඣානෙ පඤ්චඞ්ගිකෙ ඨිතො.

918.

‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා…පෙ…. භවනෙත්ති සමූහතා.

919.

‘‘වජ්ජීනං වෙළුවගාමෙ, අහං ජීවිතසඞ්ඛයා;
හෙට්ඨතො වෙළුගුම්බස්මිං, නිබ්බායිස්සං අනාසවො’’ති.

… අනුරුද්ධො ථෙරො….

10. පාරාපරියත්ථෙරගාථා

920.

සමණස්ස අහු චින්තා, පුප්ඵිතම්හි මහාවනෙ;
එකග්ගස්ස නිසින්නස්ස, පවිවිත්තස්ස ඣායිනො.

921.

‘‘අඤ්ඤථා ලොකනාථම්හි, තිට්ඨන්තෙ පුරිසුත්තමෙ;
ඉරියං ආසි භික්ඛූනං, අඤ්ඤථා දානි දිස්සති.

922.

‘‘සීතවාතපරිත්තානං, හිරිකොපීනඡාදනං;
මත්තට්ඨියං අභුඤ්ජිංසු, සන්තුට්ඨා ඉතරීතරෙ.

923.

‘‘පණීතං යදි වා ලූඛං, අප්පං වා යදි වා බහුං;
යාපනත්ථං අභුඤ්ජිංසු, අගිද්ධා නාධිමුච්ඡිතා.

924.

‘‘ජීවිතානං පරික්ඛාරෙ, භෙසජ්ජෙ අථ පච්චයෙ;
න බාළ්හං උස්සුකා ආසුං, යථා තෙ ආසවක්ඛයෙ.

925.

‘‘අරඤ්ඤෙ රුක්ඛමූලෙසු, කන්දරාසු ගුහාසු ච;

විවෙකමනුබ්‍රූහන්තා, විහංසු තප්පරායනා.

926.

‘‘නීචා නිවිට්ඨා සුභරා, මුදූ අත්ථද්ධමානසා;
අබ්‍යාසෙකා අමුඛරා, අත්ථචින්තා වසානුගා.

927.

‘‘තතො පාසාදිකං ආසි, ගතං භුත්තං නිසෙවිතං;
සිනිද්ධා තෙලධාරාව, අහොසි ඉරියාපථො.

928.

‘‘සබ්බාසවපරික්ඛීණා, මහාඣායී මහාහිතා;
නිබ්බුතා දානි තෙ ථෙරා, පරිත්තා දානි තාදිසා.

929.

‘‘කුසලානඤ්ච ධම්මානං, පඤ්ඤාය ච පරික්ඛයා;
සබ්බාකාරවරූපෙතං, ලුජ්ජතෙ ජිනසාසනං.

930.

‘‘පාපකානඤ්ච ධම්මානං, කිලෙසානඤ්ච යො උතු;
උපට්ඨිතා විවෙකාය, යෙ ච සද්ධම්මසෙසකා.

931.

‘‘තෙ කිලෙසා පවඩ්ඪන්තා, ආවිසන්ති බහුං ජනං;
කීළන්ති මඤ්ඤෙ බාලෙහි, උම්මත්තෙහිව රක්ඛසා.

932.

‘‘කිලෙසෙහාභිභූතා තෙ, තෙන තෙන විධාවිතා;
නරා කිලෙසවත්ථූසු, සසඞ්ගාමෙව සොසිතෙ.

933.

‘‘පරිච්චජිත්වා සද්ධම්මං, අඤ්ඤමඤ්ඤෙහි භණ්ඩරෙ;
දිට්ඨිගතානි අන්වෙන්තා, ඉදං සෙය්‍යොති මඤ්ඤරෙ.

934.

‘‘ධනඤ්ච පුත්තං භරියඤ්ච, ඡඩ්ඩයිත්වාන නිග්ගතා;
කටච්ඡුභික්ඛහෙතූපි, අකිච්ඡානි නිසෙවරෙ.

935.

‘‘උදරාවදෙහකං භුත්වා, සයන්තුත්තානසෙය්‍යකා;
කථං වත්තෙන්ති [කථා වඩ්ඪෙන්ති (සී. ක.)] පටිබුද්ධා, යා කථා සත්ථුගරහිතා.

936.

පටුන

‘‘සබ්බකාරුකසිප්පානි, චිත්තිං කත්වාන [චිත්තීකත්වාන (සී.), චිත්තං කත්වාන (ස්‍යා.)] සික්ඛරෙ;
අවූපසන්තා අජ්ඣත්තං, සාමඤ්ඤත්ථොති අච්ඡති [තිරිඤ්චති (?)].

937.
‘‘මත්තිකං තෙලචුණ්ණඤ්ච, උදකාසනභොජනං;
ගිහීනං උපනාමෙන්ති, ආකඞ්ඛන්තා බහුත්තරං.

938.
‘‘දන්තපොනං කපිත්ථඤ්ච, පුප්ඵං ඛාදනියානි ච;
පිණ්ඩපාතෙ ච සම්පන්නෙ, අම්බෙ ආමලකානි ච.

939.
‘‘භෙසජ්ජෙසු යථා වෙජ්ජා, කිච්චාකිච්චෙ යථා ගිහී;
ගණිකාව විභූසායං, ඉස්සරෙ ඛත්තියා යථා.

940.
‘‘නෙකතිකා වඤ්චනිකා, කූටසක්ඛී අපාටුකා;
බහූහි පරිකප්පෙහි, ආමිසං පරිභුඤ්ජරෙ.

941.
‘‘ලෙසකප්පෙ පරියායෙ, පරිකප්පෙනුධාවිතා;
ජීවිකත්ථා උපායෙන, සඞ්කඩ්ඪන්ති බහුං ධනං.

942.
‘‘උපට්ඨාපෙන්ති පරිසං, කම්මතො නො ච ධම්මතො;
ධම්මං පරෙසං දෙසෙන්ති, ලාභතො නො ච අත්ථතො.

943.
‘‘සඞ්ඝලාභස්ස භණ්ඩන්ති, සඞ්ඝතො පරිබාහිරා;
පරලාභොපජීවන්තා, අහිරීකා න ලජ්ජරෙ.

944.
‘‘නානුයුත්තා තථා එකෙ, මුණ්ඩා සඞ්ඝාටිපාරුතා;
සම්භාවනංයෙවිච්ඡන්ති, ලාභසක්කාරමුච්ඡිතා.

945.
‘‘එවං නානප්පයාතම්හි, න දානි සුකරං තථා;
අඵුසිතං වා ඵුසිතුං, ඵුසිතං වානුරක්ඛිතුං.

946.
‘‘යථා කණ්ටකට්ඨානම්හි, චරෙය්‍ය අනුපාහනො;

සතිං උපට්ඨපෙත්වාන, එවං ගාමෙ මුනී චරෙ.

947.

‘‘සරිත්වා පුබ්බකෙ යොගී, තෙසං වත්තමනුස්සරං;
කිඤ්චාපි පච්ඡිමො කාලො, ඵුසෙය්‍ය අමතං පදං.

948.

‘‘ඉදං වත්වා සාලවනෙ, සමණො භාවිතින්ද්‍රියො;
බ්‍රාහ්මණො පරිනිබ්බායී, ඉසි ඛීණපුනබ්භවො’’ති.

… පාරාපරියො [පාරාසරියො (ස්‍යා.)] ථෙරො….

වීසතිනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

අධිමුත්තො පාරාපරියො, තෙලකානි රට්ඨපාලො;
මාලුක්‍යසෙලො භද්දියො, අඞ්ගුලි දිබ්බචක්ඛුකො.

පාරාපරියො දසෙතෙ, වීසම්හි පරිකිත්තිතා;
ගාථායො ද්වෙ සතා හොන්ති, පඤ්චතාලීස [244 ගාථායොයෙව දිස්සන්ති] උත්තරින්ති.

17. තිංසනිපාතො

1. ඵුස්සත්ථෙරගාථා

949.

පාසාදිකෙ බහූ දිස්වා, භාවිතත්තෙ සුසංවුතෙ;
ඉසි පණ්ඩරසගොත්තො [පණ්ඩරස්ස ගොත්තො (සී.)], අපුච්ඡි ඵුස්සසව්හයං.

950.

‘‘කිංඡන්දා කිමධිප්පායා, කිමාකප්පා භවිස්සරෙ;
අනාගතම්හි කාලම්හි, තං මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතො’’.

951.

‘‘සුණොහි වචනං මය්හං, ඉසිපණ්ඩරසව්හය;
සක්කච්චං උපධාරෙහි, ආචික්ඛිස්සාම්යනාගතං.

952.

‘‘කොධනා උපනාහී ච, මක්ඛී ථම්භී සඨා බහූ;
උස්සුකී නානාවාදා ච, භවිස්සන්ති අනාගතෙ.

953.

‘‘අඤ්ඤාතමානිනො ධම්මෙ, ගම්භීරෙ තීරගොචරා;
ලහුකා අගරු ධම්මෙ, අඤ්ඤමඤ්ඤමගාරවා.

954.

‘‘බහූ ආදීනවා ලොකෙ, උප්පජ්ජිස්සන්ත්යනාගතෙ;
සුදෙසිතං ඉමං ධම්මං, කිලෙසෙස්සන්ති [කිලෙසිස්සන්ති (සී.), කිලිසිස්සන්ති (ස්‍යා. ක.)] දුම්මතී.

955.

‘‘ගුණහීනාපි සඞ්ඝම්හි, වොහරන්තා විසාරදා;
බලවන්තො භවිස්සන්ති, මුඛරා අස්සුතාවිනො.

956.

‘‘ගුණවන්තොපි සඞ්ඝම්හි, වොහරන්තා යථාත්ථතො;
දුබ්බලා තෙ භවිස්සන්ති, හිරීමනා අනත්ථිකා.

957.

‘‘රජතං ජාතරූපඤ්ච, ඛෙත්තං වත්ථුමජෙළකං;
දාසිදාසඤ්ච දුම්මෙධා, සාදියිස්සන්ත්යනාගතෙ.

958.

‘‘උජ්ඣානසඤ්ඤිනො බාලා, සීලෙසු අසමාහිතා;
උන්නළා විචරිස්සන්ති, කලහාභිරතා මගා.

959.

‘‘උද්ධතා ච භවිස්සන්ති, නීලචීවරපාරුතා;
කුහා ථද්ධා ලපා සිඞ්ගී, චරිස්සන්ත්‍යරියා විය.

960.

‘‘තෙලසණ්ඨෙහි කෙසෙහි, චපලා අඤ්ජනක්ඛිකා;
රථියාය ගමිස්සන්ති, දන්තවණ්ණිකපාරුතා.

961.

‘‘අජෙගුච්ඡං විමුත්තෙහි, සුරත්තං අරහද්ධජං;
ජිගුච්ඡිස්සන්ති කාසාවං, ඔදාතෙසු සමුච්ඡිතා [ඔදාතෙ සුසමුච්ඡිතා (සී.)].

962.

‘‘ලාභකාමා භවිස්සන්ති, කුසීතා හීනවීරියා;
කිච්ඡන්තා වනපත්ථානි, ගාමන්තෙසු වසිස්සරෙ.

963.

‘‘යෙ යෙ ලාභං ලභිස්සන්ති, මිච්ඡාජීවරතා සදා;
තෙ තෙව අනුසික්ඛන්තා, භජිස්සන්ති අසංයතා.

964.

‘‘යෙ යෙ අලාභිනො ලාභං, න තෙ පුජ්ජා භවිස්සරෙ;
සුපෙසලෙපි තෙ ධීරෙ, සෙවිස්සන්ති න තෙ තදා.

965.

‘‘මිලක්ඛුරජනං රත්තං [පිලක්ඛරජනං රත්තං (?)], ගරහන්තා සකං ධජං;
තිත්ථියානං ධජං කෙචි, ධාරිස්සන්ත්‍යවදාතකං.

966.

‘‘අගාරවො ච කාසාවෙ, තදා තෙසං භවිස්සති;
පටිසඞ්ඛා ච කාසාවෙ, භික්ඛූනං න භවිස්සති.

967.

‘‘අභිභූතස්ස දුක්ඛෙන, සල්ලවිද්ධස්ස රුප්පතො;
පටිසඞ්ඛා මහාඝොරා, නාගස්සාසි අචින්තියා.

968.

‘‘ඡද්දන්තො හි තදා දිස්වා, සුරත්තං අරහද්ධජං;
තාවදෙව භණී ගාථා, ගජො අත්ථොපසංහිතා’’.

969.

[ධ. ප. 9; ජා. 1.2.141; 1.16.122] ‘‘අනික්කසාවො කාසාවං, යො
වත්ථං පරිධස්සති [පරිදහිස්සති (සී. ස්‍යා.)];
අපෙතො දමසච්චෙන, න සො කාසාවමරහති.

970.

‘‘යො ච වන්තකාසාවස්ස, සීලෙසු සුසමාහිතො;
උපෙතො දමසච්චෙන, ස වෙ කාසාවමරහති.

971.

‘‘විපන්නසීලො දුම්මෙධො, පාකටො කාමකාරියො;
විබ්භන්තචිත්තො නිස්සුක්කො, න සො කාසාවමරහති.

972.

‘‘යො ච සීලෙන සම්පන්නො, වීතරාගො සමාහිතො;
ඔදාතමනසඞ්කප්පො, ස වෙ කාසාවමරහති.

973.

‘‘උද්ධතො උන්නළො බාලො, සීලං යස්ස න විජ්ජති;
ඔදාතකං අරහති, කාසාවං කිං කරිස්සති.

974.

‘‘භික්ඛූ ච භික්ඛුනියො ච, දුට්ඨචිත්තා අනාදරා;
තාදීනං මෙත්තචිත්තානං, නිග්ගණ්හිස්සන්ත්‍යනාගතෙ.

975.

‘‘සික්ඛාපෙන්තාපි ථෙරෙහි, බාලා චීවරධාරණං;
න සුණිස්සන්ති දුම්මෙධා, පාකටා කාමකාරියා.

976.

‘‘තෙ තථා සික්ඛිතා බාලා, අඤ්ඤමඤ්ඤං අගාරවා;
නාදියිස්සන්තුපජ්ඣායෙ, ඛළුඞ්කො විය සාරථිං.

977.

‘‘එවං අනාගතද්ධානං, පටිපත්ති භවිස්සති;
භික්ඛූනං භික්ඛුනීනඤ්ච, පත්තෙ කාලම්හි පච්ඡිමෙ.

978.

‘‘පුරා ආගච්ඡතෙ එතං, අනාගතං මහබ්භයං;

සුබ්බචා හොථ සතිලා, අඤ්ඤමඤ්ඤං සගාරවා.

979.
‘‘මෙත්තචිත්තා කාරුණිකා, හොථ සීලෙසු සංවුතා;
ආරද්ධවීරියා පහිතත්තා, නිච්චං දළ්හපරක්කමා.

980.
‘‘පමාදං භයතො දිස්වා, අප්පමාදඤ්ච ඛෙමතො;
භාවෙථට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං, ඵුසන්තා අමතං පද’’න්ති.

… ඵුස්සො ථෙරො….

2. සාරිපුත්තත්ථෙරගාථා

981.
‘‘යථාචාරී යථාසතො සතීමා, යතසඞ්කප්පජ්ඣායි අප්පමත්තො;
අජ්ඣත්තරතො සමාහිතත්තො, එකො සන්තුසිතො තමාහු භික්ඛුං.

982.
‘‘අල්ලං සුක්ඛං වා භුඤ්ජන්තො, න බාළ්හං සුහිතො සියා;
ඌනූදරො මිතාහාරො, සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙ.

983.
‘‘චත්තාරො පඤ්ච ආලොපෙ, අභුත්වා උදකං පිවෙ;
අලං ඵාසුවිහාරාය, පහිතත්තස්ස භික්ඛුනො.

984.
‘‘කප්පියං තං චෙ ඡාදෙති, චීවරං ඉදමත්ථිකං [ඉදමත්ථිතං (සී.)];
අලං ඵාසුවිහාරාය, පහිතත්තස්ස භික්ඛුනො.

985.
‘‘පල්ලඞ්කෙන නිසින්නස්ස, ජණ්ණුකෙ නාභිවස්සති;
අලං ඵාසුවිහාරාය, පහිතත්තස්ස භික්ඛුනො.

986.
[සං. නි. 4.253; ඉතිවු. 53] ‘‘යො සුඛං දුක්ඛතො අද්ද, දුක්ඛමද්දක්ඛි සල්ලතො;
උභයන්තරෙන [උභයමන්තරෙ (සී.)] නාහොසි, කෙන ලොකස්මි කිං සියා.

987.
‘‘මා මෙ කදාචි පාපිච්ඡො, කුසීතො හීනවීරියො;
අප්පස්සුතො අනාදරො, කෙන ලොකස්මි කිං සියා.

988.

‘‘බහුස්සුතො ච මෙධාවී, සීලෙසු සුසමාහිතො;
චෙතොසමථමනුයුත්තො, අපි මුද්ධනි තිට්ඨතු.

989.

‘‘යො පපඤ්චමනුයුත්තො, පපඤ්චාභිරතො මගො;
විරාධයී සො නිබ්බානං, යොගක්ඛෙමං අනුත්තරං.

990.

‘‘යො ච පපඤ්චං හිත්වාන, නිප්පපඤ්චපථෙ රතො;
ආරාධයී සො නිබ්බානං, යොගක්ඛෙමං අනුත්තරං.

991.

[ධ. ප. 98] ‘‘ගාමෙ වා යදි වාරඤ්ඤෙ, නින්නෙ වා යදි වා ථලෙ;
යත්ථ අරහන්තො විහරන්ති, තං භූමිරාමණෙය්‍යකං.

992.

‘‘රමණීයානි අරඤ්ඤානි, යත්ථ න රමතී ජනො;
වීතරාගා රමිස්සන්ති, න තෙ කාමගවෙසිනො.

993.

[ධ. ප. 76] ‘‘නිධීනංව පවත්තාරං, යං පස්සෙ වජ්ජදස්සිනං;
නිග්ගය්හවාදිං මෙධාවිං, තාදිසං පණ්ඩිතං භජෙ;
තාදිසං භජමානස්ස, සෙය්‍යො හොති න පාපියො.

994.

[ධ. ප. 77] ‘‘ඔවදෙය්‍යානුසාසෙය්‍ය, අසබ්භා ච නිවාරයෙ;
සතඤ්හි සො පියො හොති, අසතං හොති අප්පියො.

995.

‘‘අඤ්ඤස්ස භගවා බුද්ධො, ධම්මං දෙසෙසි චක්ඛුමා;
ධම්මෙ දෙසියමානම්හි, සොතමොධෙසිමත්ථිකො;
තං මෙ අමොඝං සවනං, විමුත්තොම්හි අනාසවො.

996.

‘‘නෙව පුබ්බෙනිවාසාය, නපි දිබ්බස්ස චක්ඛුනො;
චෙතොපරියාය ඉද්ධියා, චුතියා උපපත්තියා;
සොතධාතුවිසුද්ධියා, පණිධී මෙ න විජ්ජති [කථා. 378].

997.

‘‘රුක්ඛමූලංව නිස්සාය, මුණ්ඩො සඞ්ඝාටිපාරුතො;

පඤ්ඤාය උත්තමො ථෙරො, උපතිස්සොව [උපතිස්සො ච (සී. ක.)] ඣායති.

998.
‘‘අවිතක්කං සමාපන්නො, සම්මාසම්බුද්ධසාවකො;
අරියෙන තුණ්හීභාවෙන, උපෙතො හොති තාවදෙ.

999.
[උදා. 24] ‘‘යථාපි පබ්බතො සෙලො, අචලො සුප්පතිට්ඨිතො;
එවං මොහක්ඛයා භික්ඛු, පබ්බතොව න වෙධති.

1000.
‘‘අනඞ්ගණස්ස පොසස්ස, නිච්චං සුචිගවෙසිනො;
වාලග්ගමත්තං පාපස්ස, අබ්භමත්තංව ඛායති.

1001.
‘‘නාභිනන්දාමි මරණං, නාභිනන්දාමි ජීවිතං;
නික්ඛිපිස්සං ඉමං කායං, සම්පජානො පතිස්සතො.

1002.
‘‘නාභිනන්දාමි මරණං, නාභිනන්දාමි ජීවිතං;
කාලඤ්ච පටිකඞ්ඛාමි, නිබ්බිසං භතකො යථා.

1003.
‘‘උභයෙන මිදං මරණමෙව, නාමරණං පච්ඡා වා පුරෙ වා;
පටිපජ්ජථ මා විනස්සථ, ඛණො වො මා උපච්චගා.

1004.
‘‘නගරං යථා පච්චන්තං, ගුත්තං සන්තරබාහිරං;
එවං ගොපෙථ අත්තානං, ඛණො වො මා උපච්චගා;
ඛණාතීතා හි සොචන්ති, නිරයම්හි සමප්පිතා.

1005.
‘‘උපසන්තො උපරතො, මන්තභාණී [මත්තභාණී (සී.)] අනුද්ධතො;
ධුනාති පාපකෙ ධම්මෙ, දුමපත්තංව මාලුතො.

1006.
‘‘උපසන්තො උපරතො, මන්තභාණී අනුද්ධතො;
අප්පාසි [අබ්බහි (ස්‍යා.), අභාසි (?)] පාපකෙ ධම්මෙ, දුමපත්තංව මාලුතො.

1007.

‘‘උපසන්තො අනායාසො, විප්පසන්නො අනාවිලො;
කල්‍යාණසීලො මෙධාවී, දුක්ඛස්සන්තකරො සියා.

1008.
‘‘න විස්සසෙ එකතියෙසු එවං, අගාරිසු පබ්බජිතෙසු චාපි;
සාධූපි හුත්වා න අසාධු හොන්ති, අසාධු හුත්වා පුන සාධු හොන්ති.

1009.
‘‘කාමච්ඡන්දො ච බ්‍යාපාදො, ථිනමිද්ධඤ්ච භික්ඛුනො;
උද්ධච්චං විචිකිච්ඡා ච, පඤ්චෙතෙ චිත්තකෙලිසා.

1010.
‘‘යස්ස සක්කරියමානස්ස, අසක්කාරෙන චූභයං;
සමාධි න විකම්පති, අප්පමාදවිහාරිනො.

1011.
‘‘තං ඣායිනං සාතතිකං, සුඛුමදිට්ඨිවිපස්සකං;
උපාදානක්ඛයාරාමං, ආහු සප්පුරිසො ඉති.

1012.
‘‘මහාසමුද්දො පථවී, පබ්බතො අනිලොපි ච;
උපමාය න යුජ්ජන්ති, සත්ථු වරවිමුත්තියා.

1013.
‘‘චක්කානුවත්තකො ථෙරො, මහාඤාණී සමාහිතො;
පථවාපග්ගිසමානො, න රජ්ජති න දුස්සති.

1014.
‘‘පඤ්ඤාපාරමිතං පත්තො, මහාබුද්ධි මහාමති;
අජළො ජළසමානො, සදා චරති නිබ්බුතො.

1015.
‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා…පෙ.… භවනෙත්ති සමූහතා.

1016.
‘‘සම්පාදෙථප්පමාදෙන, එසා මෙ අනුසාසනී;
හන්දාහං පරිනිබ්බිස්සං, විප්පමුත්තොම්හි සබ්බධී’’ති.

… සාරිපුත්තො ථෙරො….

3. ආනන්දත්ථෙරගාථා

1017.
‘‘පිසුණෙන ච කොධනෙන ච, මච්ඡරිනා ච විභූතනන්දිනා;

පටුන

සබ්භිං න කරෙය්‍ය පණ්ඩිතො, පාපො කාපුරිසෙන සඞ්ගමො.

1018.

‘‘සද්ධෙන ච පෙසලෙන ච, පඤ්ඤවතා බහුස්සුතෙන ච;
සඛිතං කරෙය්‍ය පණ්ඩිතො, භද්දො සප්පුරිසෙන සඞ්ගමො.

1019.

‘‘පස්ස චිත්තකතං බිම්බං…පෙ.… යස්ස නත්ථි ධුවං ඨිති.

1020.

‘‘පස්ස චිත්තකතං බිම්බං…පෙ.… වත්ථෙහි සොභති.

1021.

‘‘අලත්තකකතා …පෙ.… නො ච පාරගවෙසිනො.

1022.

‘‘අට්ඨපදකතා…පෙ.… නො ච පාරගවෙසිනො.

1023.

‘‘අඤ්ජනීව නවා…පෙ.… නො ච පාරගවෙසිනො.

1024.

‘‘බහුස්සුතො චිත්තකථී, බුද්ධස්ස පරිචාරකො;
පන්නභාරො විසඤ්ඤුත්තො, සෙය්‍යං කප්පෙති ගොතමො.

1025.

‘‘ඛීණාසවො විසඤ්ඤුත්තො, සඞ්ගාතීතො සුනිබ්බුතො;
ධාරෙති අන්තිමං දෙහං, ජාතිමරණපාරගූ.

1026.

‘‘යස්මිං පතිට්ඨිතා ධම්මා, බුද්ධස්සාදිච්චබන්ධුනො;
නිබ්බානගමනෙ මග්ගෙ, සොයං තිට්ඨති ගොතමො.

1027.

‘‘ද්වාසීති බුද්ධතො ගණ්හිං, ද්වෙ සහස්සානි භික්ඛුතො;
චතුරාසීතිසහස්සානි, යෙ මෙ ධම්මා පවත්තිනො.

1028.

‘‘අප්පස්සුතායං පුරිසො, බලිබද්දොව ජීරති;
මංසානි තස්ස වඩ්ඪන්ති, පඤ්ඤා තස්ස න වඩ්ඪති.

1029.

‘‘බහුස්සුතො අප්පස්සුතං, යො සුතෙනාතිමඤ්ඤති;
අන්ධො පදීපධාරොව, තථෙව පටිභාති මං.

1030.

‘‘බහුස්සුතං උපාසෙය්‍ය, සුතඤ්ච න විනාසයෙ;

තං මූලං බ්‍රහ්මචරියස්ස, තස්මා ධම්මධරො සියා.

1031.
‘‘පුබ්බාපරඤ්ඤූ අත්ථඤ්ඤූ, නිරුත්තිපදකොවිදො;
සුග්ගහීතඤ්ච ගණ්හාති, අත්ථඤ්චොපපරික්ඛති.

1032.
‘‘ඛන්ත්‍යා ඡන්දිකතො [ඛන්තියා ඡන්දිතො (?)] හොති, උස්සහිත්වා තුලෙති තං;
සමයෙ සො පදහති, අජ්ඣත්තං සුසමාහිතො.

1033.
‘‘බහුස්සුතං ධම්මධරං, සප්පඤ්ඤං බුද්ධසාවකං;
ධම්මවිඤ්ඤාණමාකඞ්ඛං, තං භජෙථ තථාවිධං.

1034.
‘‘බහුස්සුතො ධම්මධරො, කොසාරක්ඛො මහෙසිනො;
චක්ඛු සබ්බස්ස ලොකස්ස, පූජනීයො බහුස්සුතො.

1035.
‘‘ධම්මාරාමො ධම්මරතො, ධම්මං අනුවිචින්තයං;
ධම්මං අනුස්සරං භික්ඛු, සද්ධම්මා න පරිහායති.

1036.
‘‘කායමච්ඡෙරගරුනො [ගරුකො (සී.)], හිය්‍යමානෙ [හිය්‍යමානො (සී.)] අනුට්ඨහෙ;
සරීරසුඛගිද්ධස්ස, කුතො සමණඵාසුතා.

1037.
‘‘න පක්ඛන්ති දිසා සබ්බා, ධම්මා න පටිභන්ති මං;
ගතෙ කල්‍යාණමිත්තම්හි, අන්ධකාරංව ඛායති.

1038.
‘‘අබ්භතීතසහායස්ස, අතීතගතසත්ථුනො;
නත්ථි එතාදිසං මිත්තං, යථා කායගතා සති.

1039.
‘‘යෙ පුරාණා අතීතා තෙ, නවෙහි න සමෙති මෙ;
ස්වජ්ජ එකොව ඣායාමි, වස්සුපෙතොව පක්ඛිමා.

1040.
‘‘දස්සනාය අභික්කන්තෙ, නානාවෙරජ්ජකෙ බහූ;

මා වාරයිත්ථ සොතාරො, පස්සන්තු සමයො මමං.

1041.
‘‘දස්සනාය අභික්කන්තෙ, නානාවෙරජ්ජකෙ පුථු;
කරොන්ති සත්ථා ඔකාසං, න නිවාරෙති චක්ඛුමා.

1042.
‘‘පණ්ණවීසතිවස්සානි, සෙඛභූතස්ස මෙ සතො;
න කාමසඤ්ඤා උප්පජ්ජි, පස්ස ධම්මසුධම්මතං.

1043.
‘‘පණ්ණවීසතිවස්සානි, සෙඛභූතස්ස මෙ සතො;
න දොසසඤ්ඤා උප්පජ්ජි, පස්ස ධම්මසුධම්මතං.

1044.
‘‘පණ්ණවීසතිවස්සානි, භගවන්තං උපට්ඨහිං;
මෙත්තෙන කායකම්මෙන, ඡායාව අනපායිනී [අනුපායිනී (ස්‍යා. ක.)].

1045.
‘‘පණ්ණවීසතිවස්සානි, භගවන්තං උපට්ඨහිං;
මෙත්තෙන වචීකම්මෙන, ඡායාව අනපායිනී.

1046.
‘‘පණ්ණවීසතිවස්සානි, භගවන්තං උපට්ඨහිං;
මෙත්තෙන මනොකම්මෙන, ඡායාව අනපායිනී.

1047.
‘‘බුද්ධස්ස චඞ්කමන්තස්ස, පිට්ඨිතො අනුචඞ්කමිං;
ධම්මෙ දෙසියමානම්හි, ඤාණං මෙ උදපජ්ජථ.

1048.
‘‘අහං සකරණීයොම්හි, සෙඛො අප්පත්තමානසො;
සත්ථු ච පරිනිබ්බානං, යො අම්හං අනුකම්පකො.

1049.
‘‘තදාසි යං භිංසනකං, තදාසි ලොමහංසනං;
සබ්බාකාරවරූපෙතෙ, සම්බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ.

1050.
‘‘බහුස්සුතො ධම්මධරො, කොසාරක්ඛො මහෙසිනො;
චක්ඛු සබ්බස්ස ලොකස්ස, ආනන්දො පරිනිබ්බුතො.

පටුන

1051.

‘‘බහුස්සුතො ධම්මධරො, කොසාරක්ඛො මහෙසිනො;
චක්ඛු සබ්බස්ස ලොකස්ස, අන්ධකාරෙ තමොනුදො.

1052.

‘‘ගතිමන්තො සතිමන්තො, ධිතිමන්තො ච යො ඉසි;
සද්ධම්මධාරකො ථෙරො, ආනන්දො රතනාකරො.

1053.

‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං;
ඔහිතො ගරුකො භාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො’’ති.

… ආනන්දො ථෙරො….

තිංසනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

ඵුස්සොපතිස්සො ආනන්දො, තයොතිමෙ පකිත්තිතා;
ගාථායො තත්ථ සඞ්ඛාතා, සතං පඤ්ච ච උත්තරීති;

පටුන

18. චත්තාලීසනිපාතො

1. මහාකස්සපත්ථෙරගාථා

1054.
‘‘න ගණෙන පුරක්ඛතො චරෙ, විමනො හොති සමාධි දුල්ලභො;
නානාජනසඞ්ගහො දුඛො, ඉති දිස්වාන ගණං න රොචයෙ.

1055.
‘‘න කුලානි උපබ්බජෙ මුනි, විමනො හොති සමාධි දුල්ලභො;
සො උස්සුක්කො රසානුගිද්ධො, අත්ථං රිඤ්චති යො සුඛාවහො.

1056.
‘‘පඞ්කොති හි නං අවෙදයුං, යායං වන්දනපූජනා කුලෙසු;
සුඛුමං සල්ල දුරුබ්බහං, සක්කාරො කාපුරිසෙන දුජ්ජහො.

1057.
‘‘සෙනාසනම්හා ඔරුය්හ, නගරං පිණ්ඩාය පාවිසිං;
භුඤ්ජන්තං පුරිසං කුට්ඨිං, සක්කච්චං තං උපට්ඨහිං.

1058.
‘‘සො මෙ [තං (සී. ක.)] පක්කෙන හත්ථෙන, ආලොපං උපනාමයි;
ආලොපං පක්ඛිපන්තස්ස, අඞ්ගුලි චෙත්ථ [පෙත්ථ (සී. ක.)] ඡිජ්ජථ.

1059.
‘‘කුට්ටමූලඤ්ච [කුඩ්ඩමූලඤ්ච (සී.ස්‍යා.)] නිස්සාය, ආලොපං තං අභුඤ්ජිසං;
භුඤ්ජමානෙ වා භුත්තෙ වා, ජෙගුච්ඡං මෙ න විජ්ජති.

1060.
‘‘උත්තිට්ඨපිණ්ඩො ආහාරො, පූතිමුත්තඤ්ච ඔසධං;
සෙනාසනං රුක්ඛමූලං, පංසුකූලඤ්ච චීවරං;
යස්සෙතෙ අභිසම්භුත්වා [අභිභුඤ්ජති (?)], ස වෙ චාතුද්දිසො නරො.

1061.
‘‘යත්ථ එකෙ විහඤ්ඤන්ති, ආරුහන්තා සිලුච්චයං;
තස්ස බුද්ධස්ස දායාදො, සම්පජානො පතිස්සතො;
ඉද්ධිබලෙනුපත්ථද්ධො, කස්සපො අභිරුහති.

1062.
‘‘පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො, සෙලමාරුය්හ කස්සපො;
ඣායති අනුපාදානො, පහීනභයභෙරවො.

1063.

‘‘පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො, සෙලමාරුය්හ කස්සපො;
ඣායති අනුපාදානො, ඛය්හමානෙසු නිබ්බුතො.

1064.

‘‘පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො, සෙලමාරුය්හ කස්සපො;
ඣායති අනුපාදානො, කතකිච්චො අනාසවො.

1065.

‘‘කරෙරිමාලාවිතතා, භූමිභාගා මනොරමා;
කුඤ්ජරාභිරුදා රම්මා, තෙ සෙලා රමයන්ති මං.

1066.

‘‘නීලබ්භවණ්ණා රුචිරා, වාරිසීතා සුචින්ධරා;
ඉන්දගොපකසඤ්ඡන්නා, තෙ සෙලා රමයන්ති මං.

1067.

‘‘නීලබ්භකූටසදිසා, කූටාගාරවරූපමා;
වාරණාභිරුදා රම්මා, තෙ සෙලා රමයන්ති මං.

1068.

‘‘අභිවුට්ඨා රම්මතලා, නගා ඉසිභි සෙවිතා;
අබ්භුන්නදිතා සිඛීහි, තෙ සෙලා රමයන්ති මං.

1069.

‘‘අලං ඣායිතුකාමස්ස, පහිතත්තස්ස මෙ සතො;
අලං මෙ අත්ථකාමස්ස [අත්තකාමස්ස (?)], පහිතත්තස්ස භික්ඛුනො.

1070.

‘‘අලං මෙ ඵාසුකාමස්ස, පහිතත්තස්ස භික්ඛුනො;
අලං මෙ යොගකාමස්ස, පහිතත්තස්ස තාදිනො.

1071.

‘‘උමාපුප්ඵෙන සමානා, ගගනාවබ්භඡාදිතා;
නානාදිජගණාකිණ්ණා, තෙ සෙලා රමයන්ති මං.

1072.

‘‘අනාකිණ්ණා ගහට්ඨෙහි, මිගසඞ්ඝනිසෙවිතා;
නානාදිජගණාකිණ්ණා, තෙ සෙලා රමයන්ති මං.

1073.

‘‘අච්ඡොදිකා පුථුසිලා, ගොනඞ්ගුලමිගායුතා;
අම්බුසෙවාලසඤ්ඡන්නා, තෙ සෙලා රමයන්ති මං.

1074.

‘‘න පඤ්චඞ්ගිකෙන තුරියෙන, රති මෙ හොති තාදිසී;
යථා එකග්ගචිත්තස්ස, සම්මා ධම්මං විපස්සතො.

1075.

‘‘කම්මං බහුකං න කාරයෙ, පරිවජ්ජෙය්‍ය ජනං න උය්‍යමෙ;
උස්සුක්කො සො රසානුගිද්ධො, අත්ථං රිඤ්චති යො සුඛාවහො.

1076.

‘‘කම්මං බහුකං න කාරයෙ, පරිවජ්ජෙය්‍ය අනත්තනෙය්‍යමෙතං;
කිච්ඡති කායො කිලමති, දුක්ඛිතො සො සමථං න වින්දති.

1077.

‘‘ඔට්ඨප්පහතමත්තෙන, අත්තානම්පි න පස්සති;
පත්ථද්ධගීවො චරති, අහං සෙය්‍යොති මඤ්ඤති.

1078.

‘‘අසෙය්‍යො සෙය්‍යසමානං, බාලො මඤ්ඤති අත්තානං;
න තං විඤ්ඤූ පසංසන්ති, පත්ථද්ධමානසං නරං.

1079.

‘‘යො ච සෙය්‍යොහමස්මීති, නාහං සෙය්‍යොති වා පන;
හීනො තංසදිසො [හීනොහං සදිසො (ස්‍යා.)] වාති, විධාසු න විකම්පති.

1080.

‘‘පඤ්ඤවන්තං තථා තාදිං, සීලෙසු සුසමාහිතං;
චෙතොසමථමනුත්තං, තඤ්චෙ විඤ්ඤූ පසංසරෙ.

1081.

‘‘යස්ස සබ්‍රහ්මචාරීසු, ගාරවො නූපලබ්භති;
ආරකා හොති සද්ධම්මා, නභතො පුථවී යථා.

1082.

‘‘යෙසඤ්ච හිරි ඔත්තප්පං, සදා සම්මා උපට්ඨිතං;
විරූළ්හබ්‍රහ්මචරියා තෙ, තෙසං ඛීණා පුනබ්භවා.

1083.

‘‘උද්ධතො චපලො භික්ඛු, පංසුකූලෙන පාරුතො;

කපිව සීහචම්මෙන, න සො තෙනුපසොභති.

1084.
‘‘අනුද්ධතො අචපලො, නිපකො සංවුතින්ද්‍රියො;
සොභති පංසුකූලෙන, සීහොව ගිරිගබ්භරෙ.

1085.
‘‘එතෙ සම්බහුලා දෙවා, ඉද්ධිමන්තො යසස්සිනො;
දසදෙවසහස්සානි, සබ්බෙ තෙ බ්‍රහ්මකායිකා.

1086.
‘‘ධම්මසෙනාපතිං වීරං, මහාඣායිං සමාහිතං;
සාරිපුත්තං නමස්සන්තා, තිට්ඨන්ති පඤ්ජලීකතා.

1087.
‘‘‘නමො තෙ පුරිසාජඤ්ඤ, නමො තෙ පුරිසුත්තම;
යස්ස තෙ නාභිජානාම, යම්පි නිස්සාය ඣායති [ඣායසි (ක. අට්ඨ.)].

1088.
‘‘‘අච්ඡෙරං වත බුද්ධානං, ගම්භීරො ගොචරො සකො;
යෙ මයං නාභිජානාම, වාලවෙධිසමාගතා’.

1089.
‘‘තං තථා දෙවකායෙහි, පූජිතං පූජනාරහං;
සාරිපුත්තං තදා දිස්වා, කප්පිනස්ස සිතං අහු.

1090.
‘‘යාවතා බුද්ධඛෙත්තම්හි, ඨපයිත්වා මහාමුනිං;
ධුතගුණෙ විසිට්ඨොහං, සදිසො මෙ න විජ්ජති.

1091.
‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං;
ඔහිතො ගරුකො භාරො, නත්ථි දානි පුනබ්භවො.

1092.
‘‘න චීවරෙ න සයනෙ, භොජනෙ නුපලිම්පති;
ගොතමො අනප්පමෙය්‍යො, මුළාලපුප්ඵං විමලංව;
අම්බුනා නෙක්ඛම්මනින්නො, තිභවාභිනිස්සටො.

1093.
‘‘සතිපට්ඨානගීවො සො, සද්ධාහත්ථො මහාමුනි;

පඤ්ඤාසීසො මහාඤාණී, සදා චරති නිබ්බුතො''ති.

... මහාකස්සපො ථෙරො....

චත්තාලීසනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

චත්තාලීසනිපාතම්හි, මහාකස්සපසව්හයො;
එකොව ථෙරො ගාථායො, චත්තාසීල දුවෙපි චාති.

19. පඤ්ඤාසනිපාතො

1. තාලපුටත්ථෙරගාථා

1094.
''කදා නුහං පබ්බතකන්දරාසු, එකාකියො අද්දුතියො විහස්සං;
අනිච්චතො සබ්බභවං විපස්සං, තං මෙ ඉදං තං නු කදා භවිස්සති.

1095.
''කදා නුහං භින්නපටන්ධරො මුනි, කාසාවවත්ථො අමමො නිරාසො;
රාගඤ්ච දොසඤ්ච තථෙව මොහං, හන්ත්වා සුඛී පවනගතො විහස්සං.

1096.
''කදා අනිච්චං වධරොගනීළං, කායං ඉමං මච්චුජරායුපද්දුතං;
විපස්සමානො වීතභයො විහස්සං, එකො වනෙ තං නු කදා භවිස්සති.

1097.
''කදා නුහං භයජනනිං දුඛාවහං, තණ්හාලතං බහුවිධානුවත්තනිං;
පඤ්ඤාමයං තිඛිණමසිං ගහෙත්වා, ඡෙත්වා වසෙ තම්පි කදා භවිස්සති.

1098.
''කදා නු පඤ්ඤාමයමුග්ගතෙජං, සත්ථං ඉසීනං සහසාදියිත්වා;
මාරං සසෙනං සහසා භඤ්ජිස්සං, සීහාසනෙ තං නු කදා භවිස්සති.

1099.
''කදා නුහං සබ්භි සමාගමෙසු, දිට්ඨො භවෙ ධම්මගරූහි තාදිහි;
යාථාවදස්සීහි ජිතින්ද්‍රියෙහි, පධානියො තං නු කදා භවිස්සති.

1100.
''කදා නු මං තන්දි ඛුදා පිපාසා, වාතාතපා කීටසරීසපා වා;

න බාධයිස්සන්ති න තං ගිරිබ්බජෙ, අත්ථත්ථියං තං නු කදා භවිස්සති.

1101.
‘‘කදා නු ඛො යං විදිතං මහෙසිනා, චත්තාරි සච්චානි සුදුද්දසානි;
සමාහිතත්තො සතිමා අගච්ඡං, පඤ්ඤාය තං තං නු කදා භවිස්සති.

1102.
‘‘කදා නු රූපෙ අමිතෙ ච සද්දෙ, ගන්ධෙ රසෙ ඵුසිතබ්බෙ ච ධම්මෙ;
ආදිත්තතොහං සමථෙහි යුත්තො, පඤ්ඤාය දච්ඡං තදිදං කදා මෙ.

1103.
‘‘කදා නුහං දුබ්බචනෙන වුත්තො, තතොනිමිත්තං විමනො න හෙස්සං;
අථො පසත්ථොපි තතොනිමිත්තං, තුට්ඨො න හෙස්සං තදිදං කදා මෙ.

1104.
‘‘කදා නු කට්ඨෙ ච තිණෙ ලතා ච, ඛන්ධෙ ඉමෙහං අමිතෙ ච ධම්මෙ;
අජ්ඣත්තිකානෙව ච බාහිරානි ච, සමං තුලෙය්‍යං තදිදං කදා මෙ.

1105.
‘‘කදා නු මං පාවුසකාලමෙඝො, නවෙන තොයෙන සචීවරං වනෙ;
ඉසිප්පයාතම්හි පථෙ වජන්තං, ඔවස්සතෙ තං නු කදා භවිස්සති.

1106.
‘‘කදා මයූරස්ස සිඛණ්ඩිනො වනෙ, දිජස්ස සුත්වා ගිරිගබ්භරෙ රුතං;
පච්චුට්ඨහිත්වා අමතස්ස පත්තියා, සංචින්තයෙ තං නු කදා භවිස්සති.

1107.
‘‘කදා නු ගඞ්ගං යමුනං සරස්සතිං, පාතාලඛිත්තං වළවාමුඛඤ්ච [බලවාමුඛඤ්ච (ක.)];
අසජ්ජමානො පතරෙය්‍යමිද්ධියා, විභිංසනං තං නු කදා භවිස්සති.

1108.
‘‘කදා නු නාගොව අසඞ්ගචාරී, පදාලයෙ කාමගුණෙසු ඡන්දං;
නිබ්බජ්ජයං සබ්බසුභං නිමිත්තං, ඣානෙ යුතො තං නු කදා භවිස්සති.

1109.

‘‘කදා ඉණට්ටොව දලිද්දකො [දළිද්දකො (සී.)] නිධිං, ආරාධයිත්වා ධනිකෙහි පීළිතො;
තුට්ඨො භවිස්සං අධිගම්ම සාසනං, මහෙසිනො තං නු කදා භවිස්සති.

1110.

‘‘බහූනි වස්සානි තයාම්හි යාචිතො, ‘අගාරවාසෙන අලං නු තෙ ඉදං’;
තං දානි මං පබ්බජිතං සමානං, කිංකාරණා චිත්ත තුවං න යුඤ්ජසි.

1111.

‘‘නනු අහං චිත්ත තයාම්හි යාචිතො, ‘ගිරිබ්බජෙ චිත්‍රඡදා විහඞ්ගමා’;
මහින්දඝොසත්ථනිතාභිගජ්ජිනො, තෙ තං රමෙස්සන්ති වනම්හි ඣායිනං.

1112.

‘‘කුලම්හි මිත්තෙ ච පියෙ ච ඤාතකෙ, ඛිඩ්ඩාරතිං කාමගුණඤ්ච ලොකෙ;
සබ්බං පහාය ඉමමජ්ඣුපාගතො, අථොපි ත්වං චිත්ත න මය්හ තුස්සසි.

1113.

‘‘මමෙව එතං න හි ත්වං පරෙසං, සන්නාහකාලෙ පරිදෙවිතෙන කිං;
සබ්බං ඉදං චලමිති පෙක්ඛමානො, අභිනික්ඛමිං අමතපදං ජිගීසං.

1114.

‘‘සුයුත්තවාදී ද්විපදානමුත්තමො, මහාභිසක්කො නරදම්මසාරථී [සාරථි (සී.)];
‘චිත්තං චලං මක්කටසන්නිභං ඉති, අවීතරාගෙන සුදුන්නිවාරයං’.

1115.

‘‘කාමා හි චිත්‍රා මධුරා මනොරමා, අවිද්දසූ යත්ථ සිතා පුථුජ්ජනා;
තෙ දුක්ඛමිච්ඡන්ති පුනබ්භවෙසිනො, චිත්තෙන නීතා නිරයෙ නිරාකතා.

1116.

‘‘‘මයූරකොඤ්චාභිරුතම්හි කානනෙ, දීපීහි බ්‍යග්ඝෙහි පුරක්ඛතො වසං;
කායෙ අපෙක්ඛං ජහ මා විරාධය’, ඉතිස්සු මං චිත්ත පුරෙ නියුඤ්ජසි.

1117.

'''භාවෙහි ඣානානි ච ඉන්ද්‍රියානි ච, බලානි බොජ්ඣඞ්ගසමාධිභාවනා;
තිස්සො ච විජ්ජා ඵුස බුද්ධසාසනෙ', ඉතිස්සු මං චිත්ත පුරෙ නියුඤ්ජසි.

1118.
'''භාවෙහි මග්ගං අමතස්ස පත්තියා, නියානිකං සබ්බදුක්ඛක්ඛයොගධං;
අට්ඨඞ්ගිකං සබ්බකිලෙසසොධනං', ඉතිස්සු මං චිත්ත පුරෙ නියුඤ්ජසි.

1119.
'''දුක්ඛන්ති ඛන්ධෙ පටිපස්ස යොනිසො, යතො ච දුක්ඛං සමුදෙති තං ජහ;
ඉධෙව දුක්ඛස්ස කරොහි අන්තං', ඉතිස්සු මං චිත්ත පුරෙ නියුඤ්ජසි.

1120.
'''අනිච්චං දුක්ඛන්ති විපස්ස යොනිසො, සුඤ්ඤං අනත්තාති අඝං වධන්ති ච;
මනොවිචාරෙ උපරුන්ධ චෙතසො', ඉතිස්සු මං චිත්ත පුරෙ නියුඤ්ජසි.

1121.
'''මුණ්ඩො විරූපො අභිසාපමාගතො, කපාලහත්ථොව කුලෙසු භික්ඛසු;
යුඤ්ජස්සු සත්ථුවචනෙ මහෙසිනො', ඉතිස්සු මං චිත්ත පුරෙ නියුඤ්ජසි.

1122.
'''සුසංවුතත්තො විසිඛන්තරෙ චරං, කුලෙසු කාමෙසු අසඞ්ගමානසො;
චන්දො යථා දොසිනපුණ්ණමාසියා', ඉතිස්සු මං චිත්ත පුරෙ නියුඤ්ජසි.

1123.
'''ආරඤ්ඤිකො හොහි ච පිණ්ඩපාතිකො, සොසානිකො හොහි ච පංසුකූලිකො;
නෙසජ්ජිකො හොහි සදා ධුතෙ රතො', ඉතිස්සු මං චිත්ත පුරෙ නියුඤ්ජසි.

1124.

‘‘රොපෙත්ව රුක්ඛානි යථා ඵලෙසී, මූලෙ තරුං ඡෙත්තු තමෙව ඉච්ඡසි;
තථූපමං චිත්තමිදං කරොසි, යං මං අනිච්චම්හි චලෙ නියුඤ්ජසි.

1125.

‘‘අරූප දූරඞ්ගම එකචාරි, න තෙ කරිස්සං වචනං ඉදානිහං;
දුක්ඛා හි කාමා කටුකා මහබ්භයා, නිබ්බානමෙවාභිමනො චරිස්සං.

1126.

‘‘නාහං අලක්ඛ්‍යා අහිරික්කතාය වා, න චිත්තහෙතූ න ච දූරකන්තනා;
ආජීවහෙතූ ච අහං න නික්ඛමිං, කතො ච තෙ චිත්ත පටිස්සවො මයා.

1127.

‘‘‘අප්පිච්ඡතා සප්පුරිසෙහි වණ්ණිතා, මක්ඛප්පහානං වූපසමො දුඛස්ස’;
ඉතිස්සු මං චිත්ත තදා නියුඤ්ජසි, ඉදානි ත්වං ගච්ඡසි පුබ්බචිණ්ණං.

1128.

‘‘තණ්හා අවිජ්ජා ච පියාපියඤ්ච, සුභානි රූපානි සුඛා ච වෙදනා;
මනාපියා කාමගුණා ච වන්තා, වන්තෙ අහං ආවමිතුං න උස්සහෙ.

1129.

‘‘සබ්බත්ථ තෙ චිත්ත වචො කතං මයා, බහූසු ජාතීසු න මෙසි කොපිතො;
අජ්ඣත්තසම්භවො කතඤ්ඤුතාය තෙ, දුක්ඛෙ චිරං සංසරිතං තයා කතෙ.

1130.

‘‘ත්වඤ්ඤෙව නො චිත්ත කරොසි බ්‍රාහ්මණො [බ්‍රාහ්මණෙ (සී.), බ්‍රාහ්මණං (?) භාවලොප-තප්පධානතා ගහෙතබ්බා], ත්වං ඛත්තියො රාජදසී [රාජදිසී (ස්‍යා. ක.)] කරොසි;
වෙස්සා ච සුද්දා ච භවාම එකදා, දෙවත්තනං වාපි තවෙව වාහසා.

1131.

‘‘තවෙව හෙතූ අසුරා භවාමසෙ, ත්වංමූලකං නෙරයිකා භවාමසෙ;
අථො තිරච්ඡානගතාපි එකදා, පෙතත්තනං වාපි තවෙව වාහසා.

1132.

‘‘නනු දුබ්භිස්සසි මං පුනප්පුනං, මුහුං මුහුං චාරණිකංව දස්සයං;

උම්මත්තකෙනෙව මයා පලොභසි, කිඤ්චාපි තෙ චිත්ත විරාධිතං මයා.

1133.
‘‘ඉදං පුරෙ චිත්තමචාරි චාරිකං, යෙනිච්ඡකං යත්ථකාමං යථාසුඛං;
තදජ්ජහං නිග්ගහෙස්සාමි යොනිසො, හත්ථිප්පභින්නං විය අඞ්කුසග්ගහො.

1134.
‘‘සත්ථා ච මෙ ලොකමිමං අධිට්ඨහි, අනිච්චතො අද්ධුවතො අසාරතො;
පක්ඛන්ද මං චිත්ත ජිනස්ස සාසනෙ, තාරෙහි ඔඝා මහතා සුදුත්තරා.

1135.
‘‘න තෙ ඉදං චිත්ත යථා පුරාණකං, නාහං අලං තුය්හ වසෙ නිවත්තිතුං [වසෙන වත්තිතුං (?)];
මහෙසිනො පබ්බජිතොම්හි සාසනෙ, න මාදිසා හොන්ති විනාසධාරිනො.

1136.
‘‘නගා සමුද්දා සරිතා වසුන්ධරා, දිසා චතස්සො විදිසා අධො දිවා;
සබ්බෙ අනිච්චා තිභවා උපද්දුතා, කුහිං ගතො චිත්ත සුඛං රමිස්සසි.

1137.
‘‘ධිතිප්පරං කිං මම චිත්ත කාහිසි, න තෙ අලං චිත්ත වසානුවත්තකො;
න ජාතු භස්තං උභතොමුඛං ඡුපෙ, ධිරත්ථු පූරං නව සොතසන්දනිං.

1138.
‘‘වරාහඑණෙය්‍යවිගාළ්හසෙවිතෙ, පබ්භාරකූටෙ පකතෙව සුන්දරෙ;
නවම්බුනා පාවුසසිත්ථකානනෙ, තහිං ගුහාගෙහගතො රමිස්සසි.

1139.
‘‘සුනීලගීවා සුසිඛා සුපෙඛුනා, සුචිත්තපත්තච්ඡදනා විහඞ්ගමා;
සුමඤ්ජුඝොසත්ථනිතාභිගජ්ජිනො, තෙ තං රමෙස්සන්ති වනම්හි ඣායිනං.

1140.
‘‘වුට්ඨම්හි දෙවෙ චතුරඞ්ගුලෙ තිණෙ, සංපුප්ඵිතෙ මෙඝනිභම්හි කානනෙ;
නගන්තරෙ විටපිසමො සයිස්සං, තං මෙ මුදූ හෙහිති තූලසන්නිභං.

1141.

‘‘තථා තු කස්සාමි යථාපි ඉස්සරො, යං ලබ්භති තෙනපි හොතු මෙ අලං;
න තාහං කස්සාමි යථා අතන්දිතො, බිළාරභස්තංව යථා සුමද්දිතං.

1142.

‘‘තථා තු කස්සාමි යථාපි ඉස්සරො, යං ලබ්භති තෙනපි හොතු මෙ අලං;
වීරියෙන තං මය්හ වසානයිස්සං, ගජංව මත්තං කුසලඞ්කුසග්ගහො.

1143.

‘‘තයා සුදන්තෙන අවට්ඨිතෙන හි, හයෙන යොග්ගාචරියොව උජ්ජුනා;
පහොමි මග්ගං පටිපජ්ජිතුං සිවං, චිත්තානුරක්ඛීහි සදා නිසෙවිතං.

1144.

‘‘ආරම්මණෙ තං බලසා නිබන්ධිසං, නාගංව ථම්භම්හි දළ්හාය රජ්ජුයා;
තං මෙ සුගුත්තං සතියා සුභාවිතං, අනිස්සිතං සබ්බභවෙසු හෙහිසි.

1145.

‘‘පඤ්ඤාය ඡෙත්වා විපථානුසාරිනං, යොගෙන නිග්ගය්හ පථෙ නිවෙසිය;
දිස්වා සමුදයං විභවඤ්ච සම්භවං, දායාදකො හෙහිසි අග්ගවාදිනො.

1146.

‘‘චතුබ්බිපල්ලාසවසං අධිට්ඨිතං, ගාමණ්ඩලංව පරිනෙසි චිත්ත මං;
නනු [නූන (සී.)] සංයොජනබන්ධනච්ඡිදං, සංසෙවසෙ කාරුණිකං මහාමුනිං.

1147.

‘‘මිගො යථා සෙරි සුචිත්තකානනෙ, රම්මං ගිරිං පාවුසඅබ්භමාලිනිං [මාලිං (?)];
අනාකුලෙ තත්ථ නගෙ රමිස්සං [රමිස්සසි (ස්‍යා. ක.)], අසංසයං චිත්ත පරා භවිස්සසි.

1148.

‘‘යෙ තුය්හ ඡන්දෙන වසෙන වත්තිනො, නරා ච නාරී ච අනුභොන්ති යං සුඛං;
අවිද්දසූ මාරවසානුවත්තිනො, භවාභිනන්දී තව චිත්ත සාවකා’’ති.

… තාලපුටො ථෙරො….

පඤ්ඤාසනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

පඤ්ඤාසම්හි නිපාතම්හි, එකො තාලපුටො සුචි;
ගාථායො තත්ථ පඤ්ඤාස, පුන පඤ්ච ච උත්තරීති.

20. සට්ඨිනිපාතො

1. මහාමොග්ගල්ලානත්ථෙරගාථා

1149.
‘‘ආරඤ්ඤිකා පිණ්ඩපාතිකා, උඤ්ඡාපත්තාගතෙ රතා;
දාලෙමු මච්චුනො සෙනං, අජ්ඣත්තං සුසමාහිතා.

1150.
‘‘ආරඤ්ඤිකා පිණ්ඩපාතිකා, උඤ්ඡාපත්තාගතෙ රතා;
ධුනාම මච්චුනො සෙනං, නළාගාරංව කුඤ්ජරො.

1151.
‘‘රුක්ඛමූලිකා සාතතිකා, උඤ්ඡාපත්තාගතෙ රතා;
දාලෙමු මච්චුනො සෙනං, අජ්ඣත්තං සුසමාහිතා.

1152.
‘‘රුක්ඛමූලිකා සාතතිකා, උඤ්ඡාපත්තාගතෙ රතා;
ධුනාම මච්චුනො සෙනං, නළාගාරංව කුඤ්ජරො.

1153.
‘‘අට්ඨිකඞ්කලකුටිකෙ, මංසන්හාරුපසිබ්බිතෙ;
ධිරත්‍ථු පුරෙ දුග්ගන්ධෙ, පරගත්තෙ මමායසෙ.

1154.
‘‘ගූථභස්තෙ තචොනද්ධෙ, උරගණ්ඩිපිසාචිනි;
නව සොතානි තෙ කායෙ, යානි සන්දන්ති සබ්බදා.

1155.
‘‘තව සරීරං නවසොතං, දුග්ගන්ධකරං පරිබන්ධං;
භික්ඛු පරිවජ්ජයතෙ තං, මීළ්හං ච යථා සුචිකාමො.

1156.
‘‘එවඤ්චෙ තං ජනො ජඤ්ඤා, යථා ජානාමි තං අහං;
ආරකා පරිවජ්ජෙය්‍ය, ගූථට්ඨානංව පාවුසෙ’’.

1157.
‘‘එවමෙතං මහාවීර, යථා සමණ භාසසි;

එත්ථ චෙකෙ විසීදන්ති, පඞ්කම්හිව ජරග්ගවො.

1158.
‘‘ආකාසම්හි හලිද්දියා, යො මඤ්ඤෙථ රජෙතවෙ;
අඤ්ඤෙන වාපි රඞ්ගෙන, විඝාතුදයමෙව තං.

1159.
‘‘තදාකාසසමං චිත්තං, අජ්ඣත්තං සුසමාහිතං;
මා පාපචිත්තෙ ආසාදි, අග්ගිඛන්ධංව පක්ඛිමා.

1160.
‘‘පස්ස චිත්තකතං බිම්බං, අරුකායං සමුස්සිතං;
ආතුරං බහුසඞ්කප්පං, යස්ස නත්ථි ධුවං ඨිති.

1161.
‘‘පස්ස චිත්තකතං රූපං, මණිනා කුණ්ඩලෙන ච;
අට්ඨිං තචෙන ඔනද්ධං, සහ වත්ථෙහි සොභති.

1162.
‘‘අලත්තකකතා පාදා, මුඛං චුණ්ණකමක්ඛිතං;
අලං බාලස්ස මොහාය, නො ච පාරගවෙසිනො.

1163.
‘‘අට්ඨපදකතා කෙසා, නෙත්තා අඤ්ජනමක්ඛිතා;
අලං බාලස්ස මොහාය, නො ච පාරගවෙසිනො.

1164.
‘‘අඤ්ජනීව නවා චිත්තා, පූතිකායො අලඞ්කතො;
අලං බාලස්ස මොහාය, නො ච පාරගවෙසිනො.

1165.
‘‘ඔදහි මිගවො පාසං, නාසදා වාගුරං මිගො;
භුත්වා නිවාපං ගච්ඡාම, කද්දන්තෙ මිගබන්ධකෙ.

1166.
‘‘ඡින්නො පාසො මිගවස්ස, නාසදා වාගුරං මිගො;
භුත්වා නිවාපං ගච්ඡාම, සොචන්තෙ මිගලුද්දකෙ.

1167.
‘‘තදාසි යං භිංසනකං, තදාසි ලොමහංසනං;
අනෙකාකාරසම්පන්නෙ, සාරිපුත්තම්හි නිබ්බුතෙ.

1168.

[දී. නි. 2.221, 272; සං. නි. 1.186; 2.143; අප. ථෙර 1.2.115; ජා. 1.1.95] ''අනිච්චා වත සඞ්ඛාරා උප්පාදවය ධම්මිනො.
උපජ්ජිත්වා නිරුජ්ඣන්ති, තෙසං වූපසමො සුඛො.

1169.
''සුඛුමං තෙ පටිවිජ්ඣන්ති, වාලග්ගං උසුනා යථා;
යෙ පඤ්චක්ඛන්ධෙ පස්සන්ති, පරතො නො ච අත්තතො.

1170.
''යෙ ච පස්සන්ති සඞ්ඛාරෙ, පරතො නො ච අත්තතො;
පච්චබ්‍යාධිංසු නිපුණං, වාලග්ගං උසුනා යථා.

1171.
[සං. නි. 1.21, 97] ''සත්තියා විය ඔමට්ඨො, ඩය්හමානොව මත්ථකෙ;
කාමරාගප්පහානාය, සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙ.

1172.
[සං. නි. 1.21, 97]''සත්තියා විය ඔමට්ඨො, ඩය්හමානොව මත්ථකෙ;
භවරාගප්පහානාය, සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙ''.

1173.
''චොදිතො භාවිතත්තෙන, සරීරන්තිමධාරිනා;
මිගාරමාතුපාසාදං, පාදඞ්ගුට්ඨෙන කම්පයිං.

1174.
''නයිදං සිථිලමාරබ්භ, නයිදං අප්පෙන ථාමසා;
නිබ්බානමධිගන්තබ්බං, සබ්බගන්ථ-පමොචනං.

1175.
''අයඤ්ච දහරො භික්ඛු, අයමුත්තමපොරිසො;
ධාරෙති අන්තිමං දෙහං, ජෙත්වා මාරං සවාහිනිං [සවාහනං (ක.)].

1176.
''විවරමනුපතන්ති විජ්ජුතා, වෙභාරස්ස ච පණ්ඩවස්ස ච;
නගවිවරගතො ඣායති, පුත්තො අප්පටිමස්ස තාදිනො.

1177.
''උපසන්තො උපරතො, පන්තසෙනාසනො මුනි;
දායාදො බුද්ධසෙට්ඨස්ස, බ්‍රහ්මුනා අභිවන්දිතො.

1178.

‘‘උපසන්තං උපරතං, පන්තසෙනාසනං මුනිං;
දායාදං බුද්ධසෙට්ඨස්ස, වන්ද බ්‍රාහ්මණ කස්සපං.

1179.

‘‘යො ච ජාතිසතං ගච්ඡෙ, සබ්බා බ්‍රාහ්මණජාතියො;
සොත්තියො වෙදසම්පන්නො, මනුස්සෙසු පුනප්පුනං.

1180.

‘‘අජ්ඣායකොපි චෙ අස්ස, තිණ්ණං වෙදාන පාරගූ;
එතස්ස වන්දනායෙතං, කලං නාග්ඝති සොළසිං.

1181.

‘‘යො සො අට්ඨ විමොක්ඛානි, පුරෙභත්තං අඵස්සයි [අපස්සයි (සී. ක.), අඵුස්සයි (ස්‍යා.)];
අනුලොමං පටිලොමං, තතො පිණ්ඩාය ගච්ඡති.

1182.

‘‘තාදිසං භික්ඛුං මාසාදි [මා හනි (සී.)], මාත්තානං ඛණි බ්‍රාහ්මණ;
අභිප්පසාදෙහි මනං, අරහන්තම්හි තාදිනෙ;
ඛිප්පං පඤ්ජලිකො වන්ද, මා තෙ විජටි මත්ථකං.

1183.

‘‘නෙසො පස්සති සද්ධම්මං, සංසාරෙන පුරක්ඛතො;
අධොගමං ජිම්හපථං, කුම්මග්ගමනුධාවති.

1184.

‘‘කිමීව මීළ්හසල්ලිත්තො, සඞ්ඛාරෙ අධිමුච්ඡිතො;
පගාළ්හො ලාභසක්කාරෙ, තුච්ඡො ගච්ඡති පොට්ඨිලො.

1185.

‘‘ඉමඤ්ච පස්ස ආයන්තං, සාරිපුත්තං සුදස්සනං;
විමුත්තං උභතොභාගෙ, අජ්ඣත්තං සුසමාහිතං.

1186.

‘‘විසල්ලං ඛීණසංයොගං, තෙවිජ්ජං මච්චුහායිනං;
දක්ඛිණෙය්‍යං මනුස්සානං, පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං අනුත්තරං.

1187.

‘‘එතෙ සම්බහුලා දෙවා, ඉද්ධිමන්තො යසස්සිනො;
දස දෙවසහස්සානි, සබ්බෙ බ්‍රහ්මපුරොහිතා;
මොග්ගල්ලානං නමස්සන්තා, තිට්ඨන්ති පඤ්ජලීකතා.

1188.

‘‘‘නමො තෙ පුරිසාජඤ්ඤ, නමො තෙ පුරිසුත්තම;
යස්ස තෙ ආසවා ඛීණා, දක්ඛිණෙය්‍යොසි මාරිස’.

1189.

‘‘පූජිතො නරදෙවෙන, උප්පන්නො මරණාභිභූ;
පුණ්ඩරීකංව තොයෙන, සඞ්ඛාරෙනුපලිප්පති.

1190.

‘‘යස්ස මුහුත්තෙන සහස්සධා ලොකො, සංවිදිතො සබ්‍රහ්මකප්පො වසි;
ඉද්ධිගුණෙ චුතුපපාතෙ කාලෙ, පස්සති දෙවතා ස භික්ඛු.

1191.

‘‘සාරිපුත්තොව පඤ්ඤාය, සීලෙන උපසමෙන ච;
යොපි පාරඞ්ගතො භික්ඛු, එතාවපරමො සියා.

1192.

‘‘කොටිසතසහස්සස්ස, අත්තභාවං ඛණෙන නිම්මිනෙ;
අහං විකුබ්බනාසු කුසලො, වසීභූතොම්හි ඉද්ධියා.

1193.

‘‘සමාධිවිජ්ජාවසිපාරමීගතො, මොග්ගල්ලානගොත්තො අසිතස්ස සාසනෙ;
ධීරො සමුච්ඡින්දි සමාහිතින්ද්‍රියො, නාගො යථා පූතිලතංව බන්ධනං.

1194.

‘‘පරිචිණ්ණො මයා සත්ථා, කතං බුද්ධස්ස සාසනං;
ඔහිතො ගරුකො භාරො, භවනෙත්ති සමූහතා.

1195.

‘‘යස්ස චත්ථාය පබ්බජිතො, අගාරස්මානගාරියං;
සො මෙ අත්ථො අනුප්පත්තො, සබ්බසංයොජනක්ඛයො.

1196.

[ම. නි. 1.513] ‘‘කීදිසො නිරයො ආසි, යත්ථ දුස්සී අපච්චථ;
විධුරං සාවකමාසජ්ජ, කකුසන්ධඤ්ච බ්‍රාහ්මණං.

1197.

‘‘සතං ආසි අයොසඞ්කූ, සබ්බෙ පච්චත්තවෙදනා;
ඊදිසො නිරයො ආසි, යත්ථ දුස්සී අපච්චථ;
විධුරං සාවකමාසජ්ජ, කකුසන්ධඤ්ච බ්‍රාහ්මණං.

1198.

‘‘යො එතමභිජානාති, භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො;
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ, කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

1199.

‘‘මජ්ඣෙසරස්මිං [සරස්ස (සී.), සාගරස්මිං (ක.)] තිට්ඨන්ති, විමානා කප්පඨායිනො;
වෙළුරියවණ්ණා රුචිරා, අච්චිමන්තො පභස්සරා;
අච්ඡරා තත්ථ නච්චන්ති, පුථු නානත්තවණ්ණියො.

1200.

‘‘යො එතමභිජානාති…පෙ…. කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

1201.

‘‘යො වෙ බුද්ධෙන චොදිතො, භික්ඛුසඞ්ඝස්ස පෙක්ඛතො;
මිගාරමාතුපාසාදං, පාදඞ්ගුට්ඨෙන කම්පයි.

1202.

‘‘යො එතමභිජානාති…පෙ…. කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

1203.

‘‘යො වෙජයන්තපාසාදං, පාදඞ්ගුට්ඨෙන කම්පයි;
ඉද්ධිබලෙනුපත්ථද්ධො, සංවෙජෙසි ච දෙවතා.

1204.

‘‘යො එතමභිජානාති…පෙ…. කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

1204.

‘‘යො එතමභිජානාති…පෙ…. කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

1205.

‘‘යො වෙජයන්තපාසාදෙ, සක්කං සො පරිපුච්ඡති;
අපි ආවුසො ජානාසි, තණ්හක්ඛයවිමුත්තියො;
තස්ස සක්කො වියාකාසි, පඤ්හං පුට්ඨො යථාතථං.

1206.

‘‘යො එතමභිජානාති…පෙ…. කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

1207.

‘‘යො බ්‍රහ්මානං පරිපුච්ඡති, සුධම්මායං ඨිතො [සුධම්මායා’භිතො (සයා.)] සභං;
අජ්ජාපි ත්‍යාවුසො සා දිට්ඨි, යා තෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු;
පස්සසි වීතිවත්තන්තං, බ්‍රහ්මලොකෙ පභස්සරං.

1208.

‘‘තස්ස බ්‍රහ්මා වියාකාසි, පඤ්හං පුට්ඨො යථාතථං;

න මෙ මාරිස සා දිට්ඨි, යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු.

1209.
‘‘පස්සාමි වීතිවත්තන්තං, බ්‍රහ්මලොකෙ පභස්සරං;
සොහං අජ්ජ කථං වජ්ජං, අහං නිච්චොම්හි සස්සතො.

1210.
‘‘යො එතමභිජානාති...පෙ.... කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

1211.
‘‘යො මහානෙරුනො කූටං, විමොක්ඛෙන අඵස්සයි [අපස්සයි (සී. ක.)];
වනං පුබ්බවිදෙහානං, යෙ ච භූමිසයා නරා.

1212.
‘‘යො එතමභිජානාති, භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො;
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ, කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

1213.
‘‘න වෙ අග්ගි චෙතයති, අහං බාලං ඩහාමීති;
බාලොව ජලිතං අග්ගිං, ආසජ්ජ නං පඩය්හති.

1214.
‘‘එවමෙව තුවං මාර, ආසජ්ජ නං තථාගතං;
සයං ඩහිස්සසි අත්තානං, බාලො අග්ගිංව සම්ඵුසං.

1215.
‘‘අපුඤ්ඤං පසවී මාරො, ආසජ්ජ නං තථාගතං;
කිං නු මඤ්ඤසි පාපිම, න මෙ පාපං විපච්චති.

1216.
‘‘කරතො තෙ චීයතෙ [මීයාතෙ (සබ්බත්ථ) ම. නි. 1.513 පස්සිතබ්බං] පාපං, චිරරත්තාය අන්තක;
මාර නිබ්බින්ද බුද්ධම්හා, ආසං මාකාසි භික්ඛුසු.

1217.
‘‘ඉති මාරං අතජ්ජෙසි, භික්ඛු භෙසකළාවනෙ;
තතො සො දුම්මනො යක්ඛො, තත්ථෙවන්තරධායථා’’ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො [මහාමොග්ගලානො (ක.)] ථෙරො ගාථායො අභාසිත්ථාති.

සට්ඨිනිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

සට්ඨිකම්හි නිපාතම්හි, මොග්ගල්ලානො මහිද්ධිකො;
එකොව ථෙරගාථායො, අට්ඨසට්ඨී භවන්ති තාති.

21. මහානිපාතො

1. වඞ්ගීසත්ථෙරගාථා

1218.
‘‘නික්ඛන්තං වත මං සන්තං, අගාරස්මානගාරියං;
විතක්කා උපධාවන්ති, පගබ්භා කණ්හතො ඉමෙ.

1219.
‘‘උග්ගපුත්තා මහිස්සාසා, සික්ඛිතා දළ්හධම්මිනො [දළ්හධන්විනො (සී. අට්ඨ.)];
සමන්තා පරිකිරෙය්‍යුං, සහස්සං අපලායිනං.

1220.
‘‘සචෙපි එත්තකා [එතතො (සං. නි. 1.209)] භිය්‍යො, ආගමිස්සන්ති ඉත්ථියො;
නෙව මං බ්‍යාධයිස්සන්ති [බ්‍යාථයිස්සන්ති (?)], ධම්මෙ සම්හි [ධම්මෙස්වම්හි (ස්‍යා. ක.)] පතිට්ඨිතො.

1221.
‘‘සක්ඛී හි මෙ සුතං එතං, බුද්ධස්සාදිච්චබන්ධුනො;
නිබ්බානගමනං මග්ගං, තත්ථ මෙ නිරතො මනො.

1222.
‘‘එවං චෙ මං විහරන්තං, පාපිම උපගච්ඡසි;
තථා මච්චු කරිස්සාමි, න මෙ මග්ගම්පි දක්ඛසි.

1223.
‘‘අරතිඤ්ච [අරතිං (බහූසු)] රතිඤ්ච පහාය, සබ්බසො ගෙහසිතඤ්ච විතක්කං;
වනථං න කරෙය්‍ය කුහිඤ්චි, නිබ්බනථො අවනථො ස [නිබ්බනථො අරතො ස හි (සං. නි. 1.210)] භික්ඛු.

1224.
‘‘යමිධ පථවිඤ්ච වෙහාසං, රූපගතං ජගතොගධං කිඤ්චි;
පරිජීයති සබ්බමනිච්චං, එවං සමෙච්ච චරන්ති මුතත්තා.

1225.
‘‘උපධීසු ජනා ගධිතාසෙ, දිට්ඨසුතෙ [දිට්ඨෙ සුතෙ (සී.)] පටිඝෙ ච මුතෙ ච;

එත්ථ විනොදය ඡන්දමනෙජො, යො හෙත්ථ න ලිම්පති මුනි තමාහු [තං මුනිමාහු (සං. නි. 1.210)].

1226.

‘‘අථ සට්ඨිසිතා සවිතක්කා, පුථුජ්ජනතාය [පුථූ ජනතාය (සං. නි. 1.210)] අධම්මා නිවිට්ඨා;
න ච වග්ගගතස්ස කුහිඤ්චි, නො පන දුට්ඨුල්ලගාහී [දුට්ඨුල්ලභාණී (සං. නි. 1.210)] ස භික්ඛු.

1227.

‘‘දබ්බො චිරරත්තසමාහිතො, අකුහකො නිපකො අපිහාලු;
සන්තං පදං අජ්ඣගමා මුනි, පටිච්ච පරිනිබ්බුතො කඞ්ඛති කාලං.

1228.

‘‘මානං පජහස්සු ගොතම, මානපථඤ්ච ජහස්සු අසෙසං;
මානපථම්හි ස මුච්ඡිතො, විප්පටිසාරීහුවා චිරරත්තං.

1229.

‘‘මක්ඛෙන මක්ඛිතා පජා, මානහතා නිරයං පපතන්ති;
සොචන්ති ජනා චිරරත්තං, මානහතා නිරයං උපපන්නා.

1230.

‘‘න හි සොචති භික්ඛු කදාචි, මග්ගජිනො සම්මා පටිපන්නො;
කිත්තිඤ්ච සුඛඤ්චානුභොති, ධම්මදසොති තමාහු තථත්තං.

1231.

‘‘තස්මා අඛිලො ඉධ [අඛිලො (සී.), අඛිලොධ (සං. නි. 1.211)] පධානවා, නීවරණානි පහාය විසුද්ධො;
මානඤ්ච පහාය අසෙසං, විජ්ජායන්තකරො සමිතාවී.

1232.

‘‘කාමරාගෙන ඩය්හාමි, චිත්තං මෙ පරිඩය්හති;
සාධු නිබ්බාපනං බ්‍රූහි, අනුකම්පාය ගොතම.

1233.

‘‘සඤ්ඤාය විපරියෙසා, චිත්තං තෙ පරිඩය්හති;
නිමිත්තං පරිවජ්ජෙහි, සුභං රාගූපසංහිතං ( ) [(සඞ්ඛාරෙ පරතො පස්ස, දුක්ඛතො මා ච අත්තතො; නිබ්බාපෙහි මහාරාගං, මා දය්හිත්ථො පුනප්පුනං;) (සී .නි .සං .1.212) උද්දානගාථායං එකසත්තතිසඞ්ඛ්‍යා ච, ථෙරගාථාට්ඨකථා ච පස්සිතබ්බා[.

1234.

‘‘අසුභාය චිත්තං භාවෙහි, එකග්ගං සුසමාහිතං;

සති කායගතා ත්‍යත්ථු, නිබ්බිදාබහුලො භව.

1235.
‘‘අනිමිත්තඤ්ච භාවෙහි, මානානුසයමුජ්ජහ;
තතො මානාභිසමයා, උපසන්තො චරිස්සසි.

1236.
‘‘තමෙව වාචං භාසෙය්‍ය, යායත්තානං න තාපයෙ;
පරෙ ච න විහිංසෙය්‍ය, සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

1237.
‘‘පියවාචමෙව භාසෙය්‍ය, යා වාචා පටිනන්දිතා;
යං අනාදාය පාපානි, පරෙසං භාසතෙ පියං.

1238.
‘‘සච්චං වෙ අමතා වාචා, එස ධම්මො සනන්තනො;
සච්චෙ අත්ථෙ ච ධම්මෙ ච, ආහු සන්තො පතිට්ඨිතා.

1239.
‘‘යං බුද්ධො භාසති වාචං, ඛෙමං නිබ්බානපත්තියා;
දුක්ඛස්සන්තකිරියාය, සා වෙ වාචානමුත්තමා.

1240.
‘‘ගම්භීරපඤ්ඤො මෙධාවී, මග්ගාමග්ගස්ස කොවිදො;
සාරිපුත්තො මහාපඤ්ඤො, ධම්මං දෙසෙති භික්ඛුනං.

1241.
‘‘සඞ්ඛිත්තෙනපි දෙසෙති, විත්ථාරෙනපි භාසති;
සාලිකායිව නිග්ඝොසො, පටිභානං උදිය්‍යති [උදීරයි (සී.), උදීය්‍යති (ස්‍යා.), උදය්‍යති (?) උට්ඨහතීති තංසංවණ්ණනා].

1242.
‘‘තස්ස තං දෙසයන්තස්ස, සුණන්ති මධුරං ගිරං;
සරෙන රජනීයෙන, සවනීයෙන වග්ගුනා;
උදග්ගචිත්තා මුදිතා, සොතං ඔධෙන්ති භික්ඛවො.

1243.
‘‘අජ්ජ පන්නරසෙ විසුද්ධියා, භික්ඛූ පඤ්චසතා සමාගතා;
සංයොජනබන්ධනච්ඡිදා, අනීඝා ඛීණපුනබ්භවා ඉසී.

1244.
‘‘චක්කවත්තී යථා රාජා, අමච්චපරිවාරිතො;

සමන්තා අනුපරියෙති, සාගරන්තං මහිං ඉමං.

1245.
‘‘එවං විජිතසඞ්ගාමං, සත්ථවාහං අනුත්තරං;
සාවකා පයිරුපාසන්ති, තෙවිජ්ජා මච්චුහායිනො.

1246.
‘‘සබ්බෙ භගවතො පුත්තා, පලාපෙත්ථ න විජ්ජති;
තණ්හාසල්ලස්ස හන්තාරං, වන්දෙ ආදිච්චබන්ධුනං.

1247.
‘‘පරොසහස්සං භික්ඛූනං, සුගතං පයිරුපාසති;
දෙසෙන්තං විරජං ධම්මං, නිබ්බානං අකුතොභයං.

1248.
‘‘සුණන්ති ධම්මං විමලං, සම්මාසම්බුද්ධදෙසිතං;
සොභති වත සම්බුද්ධො, භික්ඛුසඞ්ඝපුරක්ඛතො.

1249.
‘‘‘නාගනාමො’සි භගවා, ඉසීනං ඉසිසත්තමො;
මහාමෙඝොව හුත්වාන, සාවකෙ අභිවස්සසි.

1250.
‘‘දිවා විහාරා නික්ඛම්ම, සත්ථුදස්සනකම්‍යතා;
සාවකො තෙ මහාවීර, පාදෙ වන්දති වඞ්ගීසො.

1251.
‘‘උම්මග්ගපථං මාරස්ස, අභිභුය්‍ය චරති පභිජ්ජ ඛීලානි;
තං පස්සථ බන්ධපමුඤ්චකරං, අසිතංව භාගසො පවිභජ්ජ.

1252.
‘‘ඔඝස්ස හි නිතරණත්ථං, අනෙකවිහිතං මග්ගං අක්ඛාසි;
තස්මිඤ්ච අමතෙ අක්ඛාතෙ, ධම්මදසා ඨිතා අසංහීරා.

1253.
‘‘පජ්ජොතකරො අතිවිජ්ඣ [අතිවිජ්ඣ ධම්මං (සී.)], සබ්බඨිතීනං අතික්කමමද්දස [අතික්කමමද්ද (සී. ක.)];
ඤත්වා ච සච්ඡිකත්වා ච, අග්ගං සො දෙසයි දසද්ධානං.

1254.
‘‘එවං සුදෙසිතෙ ධම්මෙ, කො පමාදො විජානතං ධම්මං;

තස්මා හි තස්ස භගවතො සාසනෙ, අප්පමත්තො සදා නමස්සමනුසික්ඛෙ.

1255.

‘‘බුද්ධානුබුද්ධො යො ථෙරො, කොණ්ඩඤ්ඤො තිබ්බනික්කමො;
ලාභී සුඛවිහාරානං, විවෙකානං අභිණ්හසො.

1256.

‘‘යං සාවකෙන පත්තබ්බං, සත්ථු සාසනකාරිනා;
සබ්බස්ස තං අනුප්පත්තං, අප්පමත්තස්ස සික්ඛතො.

1257.

‘‘මහානුභාවො තෙවිජ්ජො, චෙතොපරියකොවිදො;
කොණ්ඩඤ්ඤො බුද්ධදායාදො, පාදෙ වන්දති සත්ථුනො.

1258.

‘‘නගස්ස පස්සෙ ආසීනං, මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං;
සාවකා පයිරුපාසන්ති, තෙවිජ්ජා මච්චුහායිනො.

1259.

‘‘චෙතසා [තෙ චෙතසා (සං. නි. 1.218)] අනුපරියෙති, මොග්ගල්ලානො මහිද්ධිකො;
චිත්තං නෙසං සමන්වෙසං [සමන්නෙසං (සං. නි. 1.218)], විප්පමුත්තං නිරූපධිං.

1260.

‘‘එවං සබ්බඞ්ගසම්පන්නං, මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං;
අනෙකාකාරසම්පන්නං, පයිරුපාසන්ති ගොතමං.

1261.

‘‘චන්දො යථා විගතවලාහකෙ නභෙ, විරොචති වීතමලොව භාණුමා;
එවම්පි අඞ්ගීරස ත්වං මහාමුනි, අතිරොචසි යසසා සබ්බලොකං.

1262.

‘‘කාවෙය්‍යමත්තා විචරිම්හ පුබ්බෙ, ගාමා ගාමං පුරා පුරං;
අථද්දසාම සම්බුද්ධං, සබ්බධම්මාන පාරගුං.

1263.

‘‘සො මෙ ධම්මමදෙසෙසි, මුනි දුක්ඛස්ස පාරගූ;
ධම්මං සුත්වා පසීදිම්හ, සද්ධා [අද්ධා (සී. අට්ඨ.)] නො උදපජ්ජථ.

පටුන

1264.
‘‘තස්සාහං වචනං සුත්වා, ඛන්ධෙ ආයතනානි ච;
ධාතුයො ච විදිත්වාන, පබ්බජිං අනගාරියං.

1265.
‘‘බහූනං වත අත්ථාය, උප්පජ්ජන්ති තථාගතා;
ඉත්ථීනං පුරිසානඤ්ච, යෙ තෙ සාසනකාරකා.

1266.
‘‘තෙසං ඛො වත අත්ථාය, බොධිමජ්ඣගමා මුනි;
භික්ඛූනං භික්ඛුනීනඤ්ච, යෙ නිරාමගතද්දසා.

1267.
‘‘සුදෙසිතා චක්ඛුමතා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
චත්තාරි අරියසච්චානි, අනුකම්පාය පාණිනං.

1268.
‘‘දුක්ඛං දුක්ඛසමුප්පාදං, දුක්ඛස්ස ච අතික්කමං;
අරියං චට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං, දුක්ඛූපසමගාමිනං.

1269.
‘‘එවමෙතෙ තථා වුත්තා, දිට්ඨා මෙ තෙ යථා තථා;
සදත්ථො මෙ අනුප්පත්තො, කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

1270.
‘‘ස්වාගතං වත මෙ ආසි, මම බුද්ධස්ස සන්තිකෙ;
සුවිභත්තෙසු [සවිභත්තෙසු (සී. ක.)] ධම්මෙසු, යං සෙට්ඨං තදුපාගමිං.

1271.
‘‘අභිඤ්ඤාපාරමිප්පත්තො, සොතධාතු විසොධිතා;
තෙවිජ්ජො ඉද්ධිපත්තොම්හි, චෙතොපරියකොවිදො.

1272.
‘‘පුච්ඡාමි සත්ථාරමනොමපඤ්ඤං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ යො විචිකිච්ඡානං ඡෙත්තා;
අග්ගාළවෙ කාලමකාසි භික්ඛු, ඤාතො යසස්සී අභිනිබ්බුතත්තො.

1273.
‘‘නිග්‍රොධකප්පො ඉති තස්ස නාමං, තයා කතං භගවා බ්‍රාහ්මණස්ස;
සො තං නමස්සං අචරි මුත්‍යපෙඛො, ආරද්ධවීරියො දළ්හධම්මදස්සී.

1274.

‘‘තං සාවකං සක්ක මයම්පි සබ්බෙ, අඤ්ඤාතුමිච්ඡාම සමන්තචක්ඛු; සමවට්ඨිතා නො සවනාය සොතා [හෙතුං (සී.ස්‍යා.) සුත්තනිපාතට්ඨකථා පස්සිතබ්බා], තුවං නො සත්ථා ත්වමනුත්තරොසි’’.

1275.

ඡින්ද නො විචිකිච්ඡං බ්‍රූහි මෙතං, පරිනිබ්බුතං වෙදය භූරිපඤ්ඤ; මජ්ඣෙව නො භාස සමන්තචක්ඛු, සක්කොව දෙවාන සහස්සනෙත්තො.

1276.

‘‘යෙ කෙචි ගන්ථා ඉධ මොහමග්ගා, අඤ්ඤාණපක්ඛා විචිකිච්ඡඨානා;
තථාගතං පත්වා න තෙ භවන්ති, චක්ඛුඤ්හි එතං පරමං නරානං.

1277.

‘‘නො චෙ හි ජාතු පුරිසො කිලෙසෙ, වාතො යථා අබ්භඝනං විහානෙ;
තමොවස්ස නිවුතො සබ්බලොකො, ජොතිමන්තොපි න පභාසෙය්‍යුං [න ජොතිමන්තොපි නරා තපෙය්‍යුං (සු. නි. 350)].

1278.

‘‘ධීරා ච පජ්ජොතකරා භවන්ති, තං තං අහං වීර තථෙව මඤ්ඤෙ;
විපස්සිනං ජානමුපාගමිම්හ, පරිසාසු නො ආවිකරොහි කප්පං.

1279.

‘‘ඛිප්පං ගිරං එරය වග්ගු වග්ගුං, හංසොව පග්ගය්හ සණිකං නිකූජ;
බින්දුස්සරෙන සුවිකප්පිතෙන, සබ්බෙව තෙ උජ්ජුගතා සුණොම.

1280.

‘‘පහීනජාතිමරණං අසෙසං, නිග්ගය්හ ධොනං වදෙස්සාමි [පටිවෙදියාමි (සී. ක.)] ධම්මං;
න කාමකාරො හි [හොති (සී. ක.)] පුථුජ්ජනානං, සඞ්ඛෙය්‍යකාරො ච [ව (බහූසු)] තථාගතානං.

1281.

‘‘සම්පන්නවෙය්‍යාකරණං තවෙදං, සමුජ්ජුපඤ්ඤස්ස සමුග්ගහීතං;
අයමඤ්ජලි පච්ඡිමො සුප්පණාමිතො, මා මොහයී ජානමනොමපඤ්ඤ.

1282.

‘‘පරොපරං අරියධම්මං විදිත්වා, මා මොහයී ජානමනොමවීරිය;
වාරිං යථා ඝම්මනි ඝම්මතත්තො, වාචාභිකඞ්ඛාමි සුතං පවස්ස.

1283.
‘‘යදත්ථිකං බ්‍රහ්මචරියං අචරී, කප්පායනො කච්චිස්සතං අමොඝං;
නිබ්බායි සො ආදු සඋපාදිසෙසො [අනුපාදිසෙසා (සී.), අනුපාදිසෙසො (ක.)], යථා විමුත්තො අහු තං සුණොම.

1284.
‘‘‘අච්ඡෙච්ඡි තණ්හං ඉධ නාමරූපෙ,
(ඉති භගවා) කණ්හස්ස සොතං දීඝරත්තානුසයිතං;
අතාරි ජාතිං මරණං අසෙසං’, ඉච්චබ්‍රවි භගවා පඤ්චසෙට්ඨො.

1285.
‘‘එස සුත්වා පසීදාමි, වචො තෙ ඉසිසත්තම;
අමොඝං කිර මෙ පුට්ඨං, න මං වඤ්චෙසි බ්‍රාහ්මණො.

1286.
‘‘යථා වාදී තථා කාරී, අහු බුද්ධස්ස සාවකො;
අච්ඡෙච්ඡි මච්චුනො ජාලං, තතං මායාවිනො දළ්හං.

1287.
‘‘අද්දස භගවා ආදිං, උපාදානස්ස කප්පියො;
අච්චගා වත කප්පානො, මච්චුධෙය්‍යං සුදුත්තරං.

1288.
‘‘තං දෙවදෙවං වන්දාමි, පුත්තං තෙ ද්විපදුත්තම;
අනුජාතං මහාවීරං, නාගං නාගස්ස ඔරස’’න්ති.

ඉත්ථං සුදං ආයස්මා වඞ්ගීසො ථෙරො ගාථායො

අභාසිත්ථාති.

මහානිපාතො නිට්ඨිතො.

තත්‍රුද්දානං –

සත්තතිම්හි නිපාතම්හි, වඞ්ගීසො පටිභාණවා;
එකොව ථෙරො නත්ථඤ්ඤො, ගාථායො එකසත්තතීති.

නිට්ඨිතා ථෙරගාථායො.

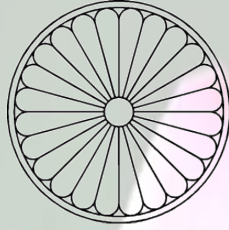
තත්‍රුද්දානං –

සහස්සං හොන්ති තා ගාථා, තීණි සට්ඨිසතානි ච;

ථෙරා ච ද්වෙ සතා සට්ඨී, චත්තාරො ච පකාසිතා.

සීහනාදං නදිත්වාන, බුද්ධපුත්තා අනාසවා;
ඛෙමන්තං පාපුණිත්වාන, අග්ගික්ඛන්ධාව නිබ්බුතාති.

ථෙරගාථාපාළි නිට්ඨිතා.

සබ්බදානං ධම්ම දානං ජිනාති,
සබ්බරසං ධම්ම රසං ජිනාති;
සබ්බරතිං ධම්ම රතිං ජිනාති
තණ්හක්ඛයො සබ්බදුක්ඛං ජිනාති

(ධම්මපදය තණ්හා වග්ගො)

ධම්මාරාමො ධම්මරතො - ධම්මං අනුවිචින්තයං;
ධම්මං අනුස්සරං භික්ඛු - සද්ධම්මා න පරිහායති.

(ධම්මපදය භික්ඛු වග්ගො)

ධම්මො පනෙසො සුගතප්පසත්ථො,
තරණීව සංසාර මහණ්ණවස්ස;
බ්‍රහ්මාසුරාදීහි නමස්සනීයෙහ,
රසො රසානං පරමො තිලොකෙ.

මහාගදො මච්චුජරා පහානො,
සබ්බීතිනාසාය විසෙසමන්තො;
සබ්බත්ථි දානෙන ච කප්පරුක්ඛො,
චින්තාමණී භද්දඝටොව ධම්මො.

ධම්මං විනා නත්ථි පිතාව මාතා,
තමෙව තාණං සරණං පතිට්ඨා;
තස්මා හි භො කිච්චමඤ්ඤෙදප්පහාය,
සුණාථ ධාරෙථ චරාථ ධම්මෙ.

(රසවාහිනී)

චිරං තිට්ඨතු ලොකස්මිං - සම්මා සම්බුද්ධ සාසානං!

ධර්ම දානය පිණිසයි.........